

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

Postoje rozhodčích a fotbalové veřejnosti k technologii VAR

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Jakub Štědroň, Ph.D.

Vypracovala:

Bc. Vendula Kvardová

Praha, 2023

Prohlašuji, že jsem závěrečnou diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne

.....

Vendula Kvardová

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení: Fakulta / katedra: Datum vypůjčení: Podpis:

Poděkování:

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce Mgr. Jakubu Štědroňovi, Ph.D. za pomoc při psaní, za vedení práce a za cenné připomínky, které mi během psaní poskytoval. Také bych ráda poděkovala Ing. Mgr. Michaele Kaprálkové, M.A., která byla konzultantkou mé práce, pomohla mi kontaktovat rozhodčí a uskutečnit průzkum.

Abstrakt

Název: Postoje rozhodčích a fotbalové veřejnosti k technologii VAR

Cíle: Hlavním cílem této diplomové práce, je na základě rozhovorů a ohledu fotbalové veřejnosti zjistit, jak funguje VAR v České republice, jak je vnímán a kam se bude odvíjet do budoucnosti.

Metody: Práce bude kombinovat metody kvalitativního a kvantitativního charakteru. Nejprve bude proveden rozhovor s rozhodčími, na jehož základě bude sestaven elektronický dotazník pro fotbalovou veřejnost. Na základě dotazníku bude zjištěno, jak veřejnost VAR vnímá.

Výsledky: Na základě získaných informací od respondentů bylo zjištěno, že technologie VAR je vnímána vcelku pozitivně, avšak stále má mnoho negativ a je co zlepšovat. Je potřeba zvýšit transparentnost, zlepšit především komunikaci s fanoušky a stanovit jednoznačná pravidla.

Klíčová slova: video asistent, fotbal, rozhodnutí, rozhodčí

Abstract

Title: Attitudes of referees and football public towards VAR technology.

Objectives: The main aim of this thesis is to find out how VAR works in the Czech Republic, how it is perceived and where it will go in the future, based on interviews and the opinion of the football public.

Methods: The work will combine qualitative and quantitative methods. First, referees will be interviewed and an electronic questionnaire will be developed for the football public. The questionnaire will be used to determine the public's perception of VAR.

Results: Based on the information gathered from the respondents, it was found that VAR technology is perceived quite positively, but still has many negatives and room for improvement. There is a need to increase transparency, to improve communication with fans in particular and to set clear rules.

Keywords: video assistant, football, decision, referee

Seznam zkratek

FAČR – Fotbalová asociace České republiky

FIFA – Mezinárodní federace fotbalových asociací

IFAB – Rada Mezinárodní fotbalové asociace

KNVB – Královská nizozemská fotbalová asociace

LFA – Ligová fotbalová asociace

PGMOL – Professional Game Match Officials Limited

UEFA – Unie evropských fotbalových asociací

AVAR – asistent VAR

RO – operátor opakovaných záběrů

RRA – oblast kontroly rozhodčích

VAR – videoasistent rozhodčího

VAR IAAP – Program pomoci při implementaci a schvalování

VMOs – videorozhodčí

VOR – videooperační místnost

Obsah

1 ÚVOD.....	11
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE.....	13
2.1 Manažerské rozhodování	13
2.1.1 Manažerské funkce	13
2.1.2 Stránky a teorie rozhodování.....	13
2.1.3 Rozhodovací proces.....	14
2.1.3.1 Struktura rozhodovacích procesů.....	15
2.1.4 Manažerské rozhodování a sport	15
2.1.5 Postoje.....	16
2.2 Fotbaloví rozhodčí	17
2.2.1 Historie rozhodování a pravidla ve fotbale	17
2.2.2 Rozhodčí v roli manažera a jeho pravomoci	18
2.2.2.1 Pravomoci rozhodčího	19
2.2.3 Čeští rozhodčí v číslech.....	19
2.3 Fotbalová veřejnost	20
2.4 Rada Mezinárodní fotbalové asociace (dále jen IFAB)	21
2.5 Technologie Video asistenta rozhodčího (VAR)	22
2.5.1 Počátky technologie VAR ve světě	22
2.5.2 Počátky technologie VAR v ČR.....	24
2.5.3 Posuzování situací pomocí technologie VAR	26
2.5.3.1 Posuzování gólových situací.....	26
2.5.3.2 Rozhodnutí ohledně pokutových kopů	27
2.5.3.3 Udělení červené karty	27
2.5.3.4 Chybná identifikace hráče	27
2.5.4 Umístění a role videorozhodčího.....	28
2.5.5 Komunikace rozhodčí x videorozhodčí.....	30
2.5.5.1 Pokyny hlavního rozhodčího na hřišti	30
2.5.6 Přezkum situace.....	31
2.5.6.1 Doba trvání kontroly	32
2.5.6.2 Novinka 2023.....	32
2.6 Základní otázky ohledně technologie VAR	33
2.6.1 Jak zásadní vliv kamery mají	33

2.6.2 Případy chybného rozhodnutí VAR	35
2.6.2.1 Česká liga a pochybení ze strany rozhodčích	35
2.6.2.2 Zahraničí a pochybení videorozhodčích	36
2.6.3 Kontroverzní rozhodnutí VAR	38
2.6.4 Změnil se pohled na fotbal?	39
2.6.5 Tlak na rozhodčího	40
2.6.7 VAR a MS v Kataru	41
2.7 Jiné moderní technologie ve fotbale	43
2.8 Studie zkoumající technologii VAR	44
2.8.1 Video assistant referee: Spectator and fan perceptions and experiences	46
2.8.2 Fans' Perceptions towards Video Assistant Referee (VAR) in the English Premier League.....	47
3 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE.....	48
4 METODIKA PRÁCE	49
4.1 Základní soubor a vzorek	49
4.1.1 Fotbalová veřejnost	49
4.1.2 Rozhodčí.....	50
4.2 Výzkumné metody	50
4.2.1 Zdroje dat.....	50
4.2.2 Výběr metod	51
4.2.3 Metody.....	52
4.2.3.1 Elektronické dotazování	52
4.2.3.2 Interview	53
4.2.4 Operacionalizace rozhovoru.....	54
4.2.5 Operacionalizace dotazníku.....	55
4.3 Pilotáž.....	55
4.4 Sběr dat.....	56
4.5 Zpracování a analýza dat.....	56
5 VÝSLEDKY VÝZKUMU A JEJICH INTERPRETACE.....	57
5.1 Profil respondentů	57
5.2 Fungování VAR	60
5.3 Další technologie.....	75
5.4 Vnímání VAR	77
5.5 Dokumenty	85

6 DISKUZE	86
6.1 Doporučení	87
6.2 Limity práce	89
7 ZÁVĚR	90
SEZNAM LITERATURY a INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	92
SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ, TABULEK A PŘÍLOH	97
PŘÍLOHY	100

1 ÚVOD

Sport již v minulosti hrál velmi důležitou roli v životě občanů a ani dnes tomu není jinak. Lidé se mohou zapojit do sportu jak aktivně, tak pasivně. Sport je v dnešní době velice populární i ze strany fanoušků, diváků či jiných činovníků.

Mezi nejznámější a nejoblíbenější sport na světě patří fotbal. Podle výzkumu z roku 2021 je fotbal téměř s 4 miliardami fanoušků nejpopulárnějším sportem na světě (themoney.co, 2021).

Jde o celosvětový fenomén, který se odehrává na každém kontinentu a má nejvíce registrovaných hráčů. Vedle registrovaných hráčů je však ještě mnoho dalších, kteří se věnují sportu pouze ve volném čase. Fotbal je sport, který je pro každého, a na rekreační úrovni jde o velice levnou záležitost. Tento sport tak hraje více než 270 milionů lidí po celém světě (zejména Evropa, Jižní a Střední Amerika, Afrika) a je na úplné špičce v seznamu nejsledovanějších sportů (themoney.co, 2021).

Pro tuto práci je důležitý profesionální fotbal, který je na vysoké úrovni. Fotbal, jeho styl a pravidla, se v průběhu let vyvíjel a neustále měnil. Důležitou roli hrají v každém utkání fotbaloví rozhodčí. To, jak se rozhodčí do fotbalu dostali, jakou mají funkci a podle jakých pravidel se řídí, bude dále rozvíjet tato práce.

V dnešní době mají rozhodčí mnohem větší a zodpovědnější funkci. Od rozhodčího je očekávaná objektivita, kterou musí dodržovat při každém zápase. Každý zápas je atraktivnější, pokud do něho rozhodčí nezasahuje až příliš. Jsou čím dál vyšší nároky na rozhodčího, jehož úloha není vůbec jednoduchá. I přesto, že jsou rozhodčí velmi profesionální, dochází v některých případech k chybným verdiktům. Na základě rychlejšího vývoje, kdy sportovci jsou čím dál rychlejší a silnější, začala být potřeba rozvoje inovací a technologií. Do fotbalu se tak postupně začaly přidávat různé vylepšené technologie, kde pro tuto práci je zásadní technologie video asistenta rozhodčího (VAR).

VAR (video asistent rozhodčího) byl zaveden do pravidel hry v roce 2018, aby podporoval rozhodčí během utkání tím, že kontroluje jejich rozhodnutí a sleduje, jak správně dodržují pravidla pomocí promítání videozáznamů (Holder a spol., 2021). Nová technologie byla vyvinuta, aby pomohla rozhodčím zlepšit kvalitu rozhodování. Byla snaha zlepšit toto rozhodování, aby bylo méně chyb při zápasech, které pak ovlivňují průběh zápasu. Je však otázkou, zda VAR přinesl do fotbalu to, co se od něho očekávalo.

V rámci mnoha výzkumů byly zjištěny obavy z tohoto nového systému. Z počátku byla snesena na VAR velká kritika, a to jak od odborníků, tak od veřejnosti. Rozproudilo to mnoho emocí a velkého ohlasu.

Od zavedení technologie VAR byla provedena řada výzkumů, která se zabývala různými tématy ohledně této problematiky. Byly zkoumány například i názory fanoušků anglické Premier League, či jihoafrických fotbalových fanoušků. Tyto články a některé další budou více rozebrány v další části diplomové práce. Půjde o zajímavé poznatky, které se podařilo získat v rámci různých evropských fotbalových lig.

Diplomová práce se bude zabývat, jak již bylo několikrát zmíněno, moderní fotbalovou technologií VAR. Technologie bude detailněji rozebrána v teoretické části. Touto prací bych chtěla zjistit, jaký postoj má česká fotbalová veřejnost k této technologii v současné době. Průzkum se bude týkat z počátku rozhodčích, kterých se tematika dotýká nejbližší. S nimi bude proveden rozhovor, na jehož základě bude vytvořen dotazník pro fotbalovou veřejnost. Dotazník bude zjišťovat, zda fotbalová veřejnost ví, jak VAR v české lize funguje, jaká na něm vidí pozitiva a negativa a především, co by fanoušci doporučili pro vývoj technologie do budoucna.

Téma bylo vybráno jednak na základě aktuálnosti, neboť jde v posledních letech o velmi diskutované téma, jednak dle blízkého vztahu autorky k fotbalu.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

2.1 Manažerské rozhodování

Tématika manažerského rozhodování je pro práci zásadní. Netýká se to pouze manažerů jako takových, ale i lidí kteří musí rozhodovat velmi podobně jako na pozici manažera. Ve výzkumu půjde mimo jiné také o rozhovory s rozhodčími. A právě rozhodčí můžeme vnímat jako jistý typ manažerů.

V této kapitole bude ve zkratce rozebráno, co je to manažerské rozhodování, jaké jsou manažerské funkce, stránky a teorie rozhodování, jaké existují rozhodovací procesy a jak funguje manažerské rozhodování ve sportu. Bude zde také definován pojem postoj, který tvoří základní pilíř diplomové práce.

2.1.1 Manažerské funkce

Nejprve je vhodné definovat manažerské rozhodování. „Manažerské rozhodování je poměrně mladá vědní disciplína, která je rozvíjena zhruba od poloviny minulého století. Vychází z psychologie, sociologie, matematiky a statistiky. Doplnuje tyto poznatky o specifika chování a jednání vedoucího pracovníka (manažera) při rozhodování v nejistých vnitřních a vnějších podmínkách. Jedná se o multidisciplinární vědu, která se vyvíjí a prověřuje praxi.“ (Grasseová, 2010)

Rozhodování spadá do kontextu manažerských funkcí. Podle Grasseové a spol. (2010) patří rozhodování mezi paralelní manažerské funkce, spolu s analýzou a implementací. Tyto tři funkce pak probíhají v rámci základních, tzv. sekvenčních manažerských funkcí. Tím je chápána realizace v určitém časovém sledu za sebou. Mezi ně patří: plánování, organizování, výběr a umístění spolupracovníků, vedení lidí a kontrola. (Grasseová, 2010) Manažerské funkce tak jsou rozděleny do dvou skupin – paralelní a sekvenční.

2.1.2 Stránky a teorie rozhodování

Rozhodování, jež probíhá na různých úrovních řízení organizace, má dvě stránky: meritorní (věcnou, obsahovou) a formálně-logickou/procedurální (Prukner, 2014). „Meritorní stránka odráží odlišnosti jednotlivých rozhodovacích procesů, jejich typů.“ (Prukner, 2014) Každý typ rozhodovacího procesu má specifické rysy, které jsou právě zdrojem odlišností těchto rozhodovacích procesů (Grasseová, 2010).

Bez ohledu na odlišnou obsahovou náplň, mají typy rozhodovacích procesů také něco shodného, charakteristického a obecného, tedy určité společné vlastnosti – tím je určitý rámcový postup (procedura) řešení (Prukner, 2014). V tomto případě se jedná o formálně – logickou a instrumentální stránku, které vycházejí právě ze společných rysů jednotlivých rozhodovacích procesů. „Rámcová procedura řízení se odvíjí od identifikace problému, vyjasňování příčin, cílů řešení, vyhodnocení variantních řešení a realizace volby varianty určení k realizaci.“ (Grasseová, 2010)

Obě stránky jsou předmětem studia teorie rozhodování.

V rámci teorie rozhodování můžeme rozlišit dva charaktery teorií rozhodování – normativní a deskriptivní. Jak uvádí Grasseová a spol. (2010), normativní teorie poskytuje návody, jak řešit rozhodovací problémy, jaké modely a jakým způsobem je využívat. Jedná se tak o tvorbu určité normy řešení, jejíž aplikace vyústí v žádoucí kvalitu rozhodování. „Deskriptivní teorie vychází ze zkušeností již uskutečněných rozhodovacích procesů a shromažďují poznatky o průběhu, subjektech a objektech rozhodování a o výsledcích rozhodování.“ (Grasseová, 2010)

Vývojem se utvořilo několik koncepcí teorie rozhodování, mezi které patří tyto typy (Prukner, 2014):

- Teorie utility (užitku) - předmětem je: stanovení celkového hodnocení variant řešení problémů
- Teorie rozhodování sociálně-psychologické – zabývají se osobou (subjektem), který rozhoduje – jeho postoji, chováním a jednáním
- Teorie rozhodování kvantitativně orientované – zabývají se aplikací matematických metod a modelů

2.1.3 Rozhodovací proces

Rozhodovací procesy tvoří jednu z nejdůležitějších činností manažerů. Rozhodovacími procesy se zabýval autor Vítězslav Hálek (2017), který ve své publikaci uvádí: „Rozhodovací procesy chápeme jako procesy řešení rozhodovacích problémů, tj. problémů s více (alespoň dvěma) variantami řešení.“ Problémy, které mají pouze jedno řešení, nejsou jako takový rozhodovacím problémem.

2.1.3.1 Struktura rozhodovacích procesů

Rozhodovací procesy se dělí do několika logických etap. Hálek (2017) dělí rozhodovací procesy do 7 etap:

- 1) Identifikace rozhodovacího problému – podstatou je uvědomění si určitého problému
- 2) Analýza a formulace problému – bližší poznání problému
- 3) Tvorba variant řešení – zpracování co nejširšího souboru koncepčně odlišných variant
- 4) Stanovení kritérií hodnocení variant – formulace kritérií hodnocení
- 5) Stanovení důsledků variant
- 6) Hodnocení a výběr varianty určené k realizaci
- 7) Realizace zvolené varianty

2.1.4 Manažerské rozhodování a sport

Manažerské rozhodování je součástí civilizace po celou dobu její existence, a to se týká i oblasti sportu. Příkladem takového historického rozhodnutí je znovuobnovení olympijských her, které prosadil Francouz Pierre de Coubertin (Štědroň, 2021). Štědroň (2021) uvádí jednu z nejpoužívanějších metod manažerského rozhodování a tou je metoda analýzy nákladů a přínosů. Tato metoda představuje jednu ze základních rozhodovacích technik. Jde o komplexní metodu, která má všestranné využití.

V každém podniku, taktéž v segmentu sportu, nastávají problémové situace, které se musí řešit. Některé jsou lehce řešitelné, ty složitější se řeší obtížněji, a proto je důležitá jejich identifikace, analýza a návrh vhodného způsobu jejího řešení. Fotr (2016) uvádí, že k identifikaci může napomoci splnění několika kritérií, mezi nimiž nalezneme stanovení cílů, následné sestavení přehledu, hrozeb, sledování průběžného vývoje a hledání možných zlepšení. Fotr (2016) také doporučuje rozčlenit si problémovou situaci na dílčí části a nejlépe ji řešit za pomoci skupinového rozboru. Pro identifikaci se používají různé metody, mezi které patří také brainstorming či brainwriting. Brainstorming se snaží zapojit všechny zúčastněné osoby a přijímá veškerou kreativitu jednotlivých členů. Opelík a Kaprálková v knize Manažerské rozhodování a sport docenta Štědroň (2021) popisují definování cílů, které jsou ve sportovní praxi často definovány nahodile, nestrukturovaně a bez většího rozmýšlení. Proto je nutné tyto cíle specifikovat a uvádět vždy v konkrétní podobě. Uvádí proto metodu, která se nazývá SMART, neboli S - specific, M - measurable, A - achievable, R - realistic, T - timely, timed (Štědroň, 2021).

Po stanovení cíle dochází k analýze a hledání příčin rozhodovacího problému. Rozhodovací problémy lze také zachytit v grafické podobě.

2.1.5 Postoje

Postoje spadají mezi hlavní koncepty sociální psychologie. „Postoje představují shrnující hodnocení určitého objektu s určitou mírou souhlasu a nesouhlasu.“ (Hewstone, 2006)

V definici postojů jsou dva hlavní prvky – duševní procesy hodnocení a objekt postoje. Objektem může být téměř cokoli, čím se člověk ve své mysli zabývá. Předmětem postoje mohou být osoby, skupiny, neživé věci a mohou být konkrétní – pizza s ananášem, nebo abstraktní - feminismus (Hewstone, 2006). Na druhé straně duševní procesy hodnocení nelze sledovat přímo. Vycházejí ze zkušeností a jejich manifestace pak probíhá různými způsoby. Jak uvádí Hewstone (2006), jejich manifestace mají obvykle tři komponenty: kognitivní, emoční a behaviorální. Jejich spojení nazýváme tříkomponentový model postojů. „Kognitivní komponentu tvoří přesvědčení o objektu postoje; emoční obsahuje emoce a pocity, které obvykle objekt vyvolává; behaviorální komponentou je jednání směřující k objektu postoje a úmysl se tak chovat.“ (Hewstone, 2006)

„Tříkomponentový model postojů tak říká, že postoje jsou produktem kognitivních, emočních a behaviorálních procesů a ty se zase kognitivně, emočně a behaviorálně projevují.“ (Hewstone, 2006)

U postojů se rozlišují 4 základní funkce (Hewstone, 2006):

1. Znalostní funkce: funkce postojů řídit, organizovat a usnadňovat zpracování informací
2. Užitá funkce: funkce postojů řídit chování tak, aby byly odměny maximální a tresty minimální
3. Funkce sociální identity: funkce postojů vyjadřovat hodnoty jedince a identifikovat se s konkrétní vztahnou skupinou
4. Funkce udržování sebeúcty: funkce postojů vytvářet odstup mezi self a negativními objekty a vytvářet spojení mezi self a pozitivními objekty

2.2 Fotbaloví rozhodčí

Fotbal je kolektivní sport, ve kterém rozhodčí hraje jednu z nejdůležitějších rolí. Jak již bylo zmíněno v úvodu, rozhodčí musí být objektivní a rozhodovat spravedlivě a v duchu fair-play. V současné době roste tlak, který je kladen na rozhodčí na hřišti. V této kapitole bude přiblížen historický vývoj rozhodčích, jejich pravomoci a role manažera, kterou musejí během zápasu zastávat. Následně bude také popsáno, jaký systém používají rozhodčí ve své přípravě.

2.2.1 Historie rozhodování a pravidla ve fotbale

Rozhodcovství prošlo během fotbalové historie dlouhodobým vývojem. V dávné minulosti rozhodčí ani neexistovali. Ve fotbale však postupně docházelo k více konfliktům, které bylo potřeba řešit. Mitáš (2013) říká, že se nejprve britští gentlemani neboli kapitáni obou týmů, snažili domluvit mezi sebou sami. Vůbec poprvé vstoupil rozhodčí do zápasu v roce 1873, avšak to neměl žádné pravomoci do hry vstupovat, pouze zápas sledoval a v případě sporu sdělil svůj názor (Mitáš, 2013). Až v roce 1881, na základě pravidel, mohl hru řídit. Významným rokem byl pro sudí rok 1887, kdy byli poprvé vybaveni píšťalkou. Avšak stále se rozhodčí nacházel mimo hrací plochu. V roce 1891 bylo rozhodnuto, že bude pouze jeden rozhodčí, který se bude pohybovat po hrací ploše a později se k němu přidali dva čároví rozhodčí, zprvu zvaní umpire. Čároví rozhodčí však neměli žádnou pravomoc, byli pouze poradci hlavního arbitra. Postupem času jejich pravomoc rostla, neboť začali rozhodovat například o ofsajdech (Mitáš,2013).

„Trvalo téměř sto let, než se z pomezního stal asistent a jeho pravomoci byly rozšířeny do dnešní podoby.“ (Mitáš, 2013)

Později byl přidán čtvrtý rozhodčí, který hlídá lavičky pro náhradníky a funkcionáře družstev a má na starost střídání hráčů. V nejvyšších evropských soutěžích figurují také dva brankoví rozhodčí. Před pěti lety byl také do fotbalu přidán videorozhodčí a rozvíjí se mnohé další technologie. Rozhodčí spolu na hřišti komunikují také přes technologie – sluchátka s mikrofonom.

Pravidla fotbalu jsou normou, kterou se řídí všechny fotbalové soutěže po celém světě. V České republice se soutěže řídí Pravidly fotbalu FAČR, které jsou aktualizovány každý rok. V současné době jsou platné od 1.7.2022 (FAČR, 2022). Tyto pravidla obsahují 17 kapitol s pravidly, přičemž některá jsou doplněna o rozhodnutí národního svazu.

„Přesně definují, co je nařízeno, povoleno a zakázáno, na což dbá rozhodčí a asistenti rozhodčího, vybaveni právy a povinnostmi, které jim pomáhají vést utkání v souladu s pravidly a v duchu „fair play.““ (Buzek a Marvanová, 2015)

Pravomoc rozhodčího začíná v okamžiku, kdy vstoupí na hrací plochu. Rozhodčí má přesně stanoveno, jak má uplatňovat výklad pravidel. Jde o to, aby v zápase bylo co nejméně přerušování. Čeští rozhodčí musí fungovat na základě těchto stanovených pravidel.

2.2.2 Rozhodčí v roli manažera a jeho pravomoci

Funkce rozhodčího se v průběhu historie změnila. Dříve byl brán sudí jako člověk, který pouze dohlížel na dodržování a aplikaci pravidel. Byl tak vnímán jako dozorcí a případný soudce při neshodách. V té době neměl autoritu jako má dnes. Vývoj se však netýkal pouze pravidel a hráčských výkonů, ale také role rozhodčího na hřišti. S postupem času se zvětšily rozhodovací pravomoci, které arbitr na hřišti má. A z funkce dozorcího se vyvinula funkce rozhodovací. Není na hřišti pouze z důvodu dohlížení, ale především rozhodování.

Dalo by se říci, že plní na hřišti roli manažera. Má na starosti celý průběh utkání, po boku své poradce v roli asistentů, a především plní jednu z manažerských funkcí, kterou je rozhodování. Rozhodcovský tým se svou strukturou přibližuje klasickým pracovním týmům, a proto se v jeho řízení mohou využít prvky personálního a týmového managementu (Mitáš, 2013).

Mitáš (2013) ve své publikaci uvádí, že hlavní arbitr se opírá o spolupráci se svými asistenty, v dnešní době také o asistenty u videa, přesto však nese hlavní díl odpovědnosti za konečné rozhodnutí. Jeho úkolem je také své kolegy správně motivovat, aby celkový dojem z jejich výkonu byl pozitivní.

Jednou ze základních vlastností, kterou sudí potřebuje, je autorita. Autorita je mu částečně dána fotbalovými pravidly, ale důležitá je i přirozená autorita, kterou získává svými znalostmi, zkušenostmi i celkovým přístupem (Mitáš, 2013).

„Podstatná je i schopnost empatie, tedy schopnost vžít se do situace svých spolupracovníků, a tak odhadnout jejich psychický stav před utkáním.“ (Mitáš, 2013)

Delegování odpovědnosti a kompetencí souvisí s důvěrou. Tu rozhodčí musí mít a během zápasu ji projevovat. Tím buduje celou týmovou atmosféru, neboť nedůvěra má přímý vliv na týmový výkon (Mitáš, 2013).

2.2.2.1 Pravomoci rozhodčího

„Každé utkání řídí rozhodčí, který má neomezenou pravomoc uplatňovat Pravidla fotbalu v souvislosti s utkáním.“ (FAČR, 2022)

Rozhodčí má podle pravidel povinnost rozhodovat podle svých nejlepších schopností a možností. Přijímá taková opatření, která jsou v rámci pravidel, ale zároveň vycházejí z jeho vlastního názoru k situaci (FAČR, 2022). Rozhodnutí sudího je vždy konečné a je nutné ho respektovat. Ve chvíli, kdy již hra po přerušení byla započata, nemůže být rozhodnutí změněno. Výjimkou je zásah pomocí technologie VAR, kdy trest může být udělen i po navázání hry v případě, že byl rozpoznán některým z ostatních rozhodčích a ten se pokusil přestupek oznámit hlavnímu sudímu před navázáním hry (FAČR, 2022).

Hlavní rozhodčí řídí utkání ve spolupráci s dalšími sudími, avšak pouze on má na starosti konečné rozhodnutí. Komunikuje s asistenty na hřišti, ale v přítomnosti VAR, také s asistenty u videa, kteří mu jsou pro dané utkání k nápomoci. Rozhodčí by měl do hry vstupovat co nejméně, aby byl zachován spád a plynulost hry. Tím je fotbal mnohem více atraktivní pro fanoušky.

2.2.3 Čeští rozhodčí v číslech

V lednu roku 2023 Komise rozhodčích zveřejnila statistiky, týkající se čísel fotbalových rozhodčích v dané sezóně. Jak uvádí I sport.cz, sezónu od sezóny se snižuje průměrný počet faulů na zápas, stejně tak počet soubojů (Škvor, 24. 1. 2023). Komise rozhodčích apeluje na rozhodčí, aby hru více pouštěli, a tak byla hra plynulejší a rychlejší. Ve statistikách také můžeme vidět lepší a kvalitnější fyzickou připravenost sudích. Každou sezónu roste počet naběhaných kilometrů a na podzim roku 2022 překročilo průměrné číslo hranici 10,8 km (Škvor, 24. 1. 2023). Což vypovídá o tom, jak se hra ve fotbale zrychlila. Pro jaro 2023 byl nasazen tento počet rozhodčích: 27 hlavních, 44 asistentů, 2 specialisté na VAR a 18 proškolených rozhodčích na VAR (Škvor, 24. 1. 2023).

2.3 Fotbalová veřejnost

Fotbalová veřejnost je velmi široký pojem. Jedná se o skupinu osob, kteří určitým způsobem inklinují k fotbalu. Fotbal je jedním z nejrozšířenějších sportů na celém světě a vedle hráčů jsou neméně důležití fanoušci, kteří chodí na tento sport koukat.

„Sportovní divák je člověk, který sleduje sport a navštěvuje sportovní události.“ (Štědroň, 2021) Při zápase může být ovlivněn jak pozitivně, tak negativně. Negativní formou bývá agresivita a násilné chování během utkání. Důležité je však rozlišovat pojmy divák a fanoušek.

„Sportovní fanoušek je jedinec, který se ztotožňuje se svým oblíbeným týmem či sportovcem a má trvalý zájem o sport. Kdežto sportovní divák má přehled o sportovních výsledcích a novinkách, ale sleduje sportovní událost bez výrazného a trvalého zájmu.“ (Štědroň, 2021)

Sportovní divák nechodí pravidelně na stadion, jde většinou v případě, pokud dostane lístek zadarmo, nebo chce vyrazit na společný moment s přáteli. Jde se tak podívat pouze na zápas, nikoli přímo na konkrétní tým. Fanoušek naopak chodí na stadion pravidelně podpořit svůj oblíbený klub či sportovce. Pro fanoušky je výsledek zápasu velmi důležitý, proto zápas mnohem více prožívají než diváci (Štědroň, 2021). „Oddaní fanoušci touží po zážitcích, po emočních prožitcích a chtějí být zcela pohlceni zápasem. Společné výlevy radosti nebo smutku posilují sdílenou sociální identitu.“ (Slepička, 2010)

Fanoušci se dají také rozdělit do několika skupin. Různí autoři uvádí různé rozdělení. Wiid a Cant (2015) rozdělili fanoušky do 5 skupin. První skupinou jsou přechodní fanoušci. Jedná se o fanoušky, kteří navštíví událost pouze při velké sportovní akci - př. olympijské hry, mistrovství světa. Druhou skupinou jsou místní fanoušci, kteří chodí podporovat místní kluby, své mateřské kluby a podobně. Dalšími fanoušky jsou oddaní fanoušci. Jde o skupinu, kteří fandí po celý život jednomu klubu. Čtvrtou skupinou jsou fanatičtí fanoušci, kteří se velmi zajímají o svůj klub, podporují ho všude, nosí klubové barvy a nebojí se utratit velké peníze, aby svůj klub viděl naživo. Jedná se o fankluby, ultras klubů. Poslední skupinou jsou nefunkční jedinci, kteří mají často problémy se zákonem a mají sklony k násilnému chování. Tuto skupinu lze také nazývat hooligans (Wiid a Cant, 2015). Jak vyplývá z předchozího odstavce, mezi fotbalovou veřejnost nepatří pouze fanoušci, kteří chodí na fotbal na stadion.

Patří mezi ně i fanoušci, kteří nemají žádný oblíbený klub, nechodí pravidelně na zápasy, ale sledují například pouze mistrovství světa. Může jít i o osoby, kteří nesledují profesionální fotbal, ale pohybují se v nižších soutěžích nebo podporují pouze svůj místní klub. Pod fotbalovou veřejnost spadají ale i diváci, kteří sledují pouze fotbalové výsledky a novinky.

2.4 Rada Mezinárodní fotbalové asociace (dále jen IFAB)

Samotná IFAB o sobě na svých oficiálních stránkách (2023a) říká, že jsou takzvaní nezávislí “Strážci zákonů hry”. Jde o organizaci, která jako jediná může rozhodovat a schvalovat změny pravidel hry ve fotbale. „Jejich cílem je zlepšit a rozvíjet hru pro hráče, funkcionáře a fanoušky, zároveň ale chránit ducha a jednoduchost fotbalu. Základními hodnotami IFAB je transparentnost, odpovědnost a inkluzivita.“ (IFAB, 2023a)

Snaží se konat ve prospěch celé fotbalové komunity, vyjadřovat její názory a na základě toho měnit pravidla. Důležité je zachovat stabilitu fotbalu při respektování základních hodnot hry (IFAB, 2023a).

„IFAB se skládá ze čtyř britských fotbalových asociací (Anglie, Skotska, Walesu a Severního Irska) s jedním hlasem a FIFA, která pokrývá zbývajících 207 národních asociací, se čtyřmi hlasy.“ (IFAB, 2023b) Všechny pět stran se snaží o to, aby byla zachována jakási fotbalová tradice a duch fotbalu.

V obrázku níže můžeme vidět, jak je IFAB organizována z hlediska struktury. V uvedeném fotbalovém a technickém panelu jsou členové, kteří jsou zkušení z fotbalového světa, ať jde o bývalé hráče či rozhodčí. Je tak znatelné, že asociaci tvoří lidé, kteří si většinou prakticky prošli fotbalovým prostředím (IFAB, 2023b).

Obrázek č. 1: Struktura Rady Mezinárodní fotbalové asociace (IFAB, 2023b)

2.5 Technologie Video asistenta rozhodčího (VAR)

V pravidlech fotbalu, které byly aktualizované v červenci roku 2022 (FAČR, 1. 7. 2022), lze nalézt definice mnoha pojmů, ať již jde o pojmy fotbalové či rozhodcovské. Pro diplomovou práci jsou důležité především pojmy, týkající se videorozhodčích. Mezi základní pojmy patří (FAČR, 1. 7. 2022):

- **Video match officials (VMOs) = videorozhodčí – VAR a AVAR, kteří pomáhají rozhodčímu v souladu s pravidly fotbalu a protokolem VAR**
- **Video assistant referee (VAR) = video asistent rozhodčího – Současný nebo bývalý rozhodčí, který pomáhá rozhodčímu sdělováním informací na základě opakovaných záběrů v případě jeho "jasných a zjevných chyb" nebo "přehlédnutí závažných situací" v jedné z kontrolovatelných situací**
- **Assistant video assistant referee (AVAR) = asistent VAR – Současný nebo bývalý rozhodčí (asistent rozhodčího), který pomáhá videoasistentovi rozhodčího (VAR)**

Video asistent rozhodčího, který je dnes známý spíše pod zkratkou VAR, je systém, který funguje ve fotbalovém prostředí. Stále jde o velmi mladou a moderní technologii, která funguje teprve pár posledních let. Stále také prochází určitým vývojem, neboť přichází další nové inovace a změny pravidel, co se jeho fungování týče. Doposud nemůžeme říci, že by byl VAR stoprocentní a fungoval pro spokojenost všech. Projevují se stále drobné nedostatky, na kterých se ovšem bedlivě pracuje. Úkolem videorozhodčího je pomáhat hlavnímu rozhodčímu na hřišti. Může mu pomoci učinit rozhodnutí pomocí videozáznamu.

2.5.1 Počátky technologie VAR ve světě

O použití videa během fotbalových zápasů se začalo spekulovat již o pár let dříve, než bylo skutečně implementováno. První zmínky o video rozhodčích přinesla Královská nizozemská fotbalová asociace (KNVB), která prosazovala používání moderních technologií ve fotbale již mnoho let. V sezoně 2013-14 spustil KNVB projekt zvaný Arbitrage 2.0, jež zahrnoval testy technologie brankové čáry a použití dalších rozhodčích. Součástí projektu byla také myšlenka použití videoasistenta při zápase (knvb.com, 2023).

V roce 2014 podala KNVB návrh IFAB, který zahrnoval živý test videopomoci v nizozemském fotbale. IFAB tak v roce 2014 přidává projekt videorozhodčího do svých pravidel s tím, že bude nejprve pouze na zkoušku. V roce 2016 byl VAR poprvé použit během fotbalového zápasu. Poprvé se objevil v zápase mezi PSV a FC Eindhoven. Ve stejném roce byl použit poprvé také v nejvyšší americké fotbalové lize (MLS) (Soccerspen, 2022).

Dalším krokem k vylepšení technologie, bylo zavedení tzv. Pitchside monitoru neboli monitoru na hrací ploše. Pitchside monitor slouží jako displej pro rozhodčího na hřišti, aby mohl shlédnout incident, ke kterému na hřišti došlo a mohl tak správně rozhodnout (Soccerspen, 2022). Tento monitor byl zaveden v roce 2016 při příležitosti konání Mistrovství světa klubů FIFA.

Jak se dočteme v Soccerspen (2022), průkopníkem nejvyšší ligy využívající VAR se 7. dubna 2017 stala nejvyšší australská liga. Došlo k tomu v zápase Melbourne City proti Adelaide United, kde však VAR během zápasu nemusel zasahovat. „První zápas žen, který použil VAR, byl mezi Sporting CP a SC Braga.“ (Soccerspen, 2022)

Poté byl VAR implementován i do nejvyšších evropských lig, mezi které patřila německá Bundesliga a italská Serie A. Do Anglie přišel VAR až v roce 2018.

„V listopadu 2018 kluby Premier League jednomyslně odhlasovaly zavedení VAR v sezóně 2019/20. V sezóně 2018/19 byla provedena rozsáhlá testování v přímých zápasech. Testování bylo považováno za úspěšné a potvrdilo zavedení VAR pro rok 2019/20.“ (Premierleague.com, 2020)

I tady přinesl mnoho kontroverzních rozhodnutí a vedlo to k různorodým ohlasům ze strany diváků. Angličan Howard Webb (TheGuardian.cz, 2018), který řídil finále mistrovství světa 2010 uvádí, že VAR by měl zasáhnout pouze při zjevné chybě rozhodčího. Říká také: „Záměrem nebylo být přesný na 100 %. Co ale můžeme udělat, je vyhnout se skutečným chybám a dodat rozhodčím sebevědomí. Až dosud měli rozhodčí vzadu v hlavě hlas: 'Doufám, že jsem neudělal chybu.' Nyní, pokud neslyší slovo 'check' od VAR, vědí, že neudělali jasnou chybu a mohou zůstat ve hře. Dodává jim to skutečnou sebedůvěru.“ (MacInnes - TheGuardian.cz, 2018)

Jak uvádí stránky Premierleague.com (2020), v červenci 2020 přenesl IFAB veškerou zodpovědnost za VAR na FIFU, přičemž s ní bude nadále spolupracovat v souvislosti s veškerými zákony a protokoly týkající se VAR. V dalším roce bylo použití VAR schválené i pro další sezonu v Premier League. Navzdory tomu některé kluby Premier League vyjadřují neustálou nedůvěru k VAR (Soccerspen, 2022).

2.5.1.1 Mistrovství světa v Rusku 2018

Oficiálně byl VAR poprvé použit na Mistrovství světa ve fotbale, které se konalo v roce 2018 v Rusku. Šlo o velkou premiéru technologie na světovém šampionátu. I přesto, že VAR několikrát chyboval a nefungoval stoprocentně správně, jeho zhodnocení bylo úspěšné.

Předseda komise rozhodčích FIFA Peirluigi Collina v průběhu turnaje uvedl (IDNES.CZ, 17. 7. 2018): „Od začátku říkáme, že VAR neznamena dokonalost. Pořád může docházet ke špatným verdiktům, podle našich statistik však systém přispěl k tomu, že 99,3 % rozhodnutí je správných. A to ke zmíněné dokonalosti nemá daleko.“

S novinkou ve fotbalovém prostředí byl spokojen i šéf federace FIFA Gianni Infantino: „VAR fotbal nemění, ale čistí jej a dělá transparentním. Góly z ofsajdů navíc vymizely úplně. Stále jsme ve fázi vývoje, ale je to lepší než dříve.“ (IDNES.CZ, 17. 7. 2018)

2.5.2 Počátky technologie VAR v ČR

Zmínky o historii projektu VAR najdeme u Ligové fotbalové asociace (dále jen LFA), jež byla u jeho začátku u nás. „Ligová fotbalová asociace je zájmové sdružení všech profesionálních klubů v České republice hájící zájmy ve všech oblastech jejich činnosti. Řídí a organizuje profesionální soutěže.“ (lfafotbal.cz, 2019)

LFA na svých oficiálních stránkách popisuje vývoj technologie u nás. V lednu roku 2017 podepsala LFA smlouvu s FIFA a IFAB a zapojila se tak do testování projektu videorozhodčích. Následně během jarní části sezony bylo realizováno 24 utkání, zatím však pouze v offline fázi v přenosech O2 TV (lfafotbal.cz, 2023). V další sezoně přešlo testování do další fáze, a to do online verze. Z čehož vyplývá aktivní zapojení videorozhodčího do utkání. Poprvé byl VAR použit během zápasu Sparty a Mladé Boleslavi v prosinci roku 2017 (seznamzpravy.cz, 1. 1. 2020). Z počátku byl VAR přítomen vždy pouze na jednom utkání za hrací víkend. Od sezony 2018/19 dochází postupně k navyšování počtu zápasů, pod dohledem VAR.

„Intenzivně pracujeme na tom, abychom měli od jarní části v každém kole pět utkání, která budou pokryta službou videorozhodčího. Výsledkově bychom pak samozřejmě chtěli, aby bylo video na každém utkání sezony,“ sděloval Štěpán Hanuš z LFA (seznamzpravy.cz, 1. 1. 2020).

Od začátku jarní části sezony 2020/21 pak již byl video asistent rozhodčího nasazován do každého utkání nejvyšší české ligy (lfafotbal.cz, 2023).

Video asistent rozhodčího od té doby odhalil mnoho chyb a závažných přestupků během jednotlivých zápasů. Přestože nefunguje bezchybně, je považován za velmi dobrou technologii, která byla ve fotbale potřebná. Největším problémem z počátku byla komunikace rozhodčích s fanoušky. Hlavní rozhodčí přerušil zápas, avšak diváci v hledišti nevěděli proč, jaká situace se bude zkoumat a na základě čeho pak rozhodčí změnil své původní rozhodnutí. Na stadionech, které mají velkoplošnou obrazovku byla ukázána pouze informace, že je do hry zapojen VAR, avšak nebyla ukázána konkrétní informace o incidentu. I bývalý místopředseda české komise rozhodčích Martin Wilczek pro Idnes.cz (4. 12. 2019) uvedl: „Za mě by bylo dostačující, kdyby fanoušci věděli, co se přezkoumává. Pokud by tam bylo napsáno, že řeší přestupek před dosažením branky, případně přezkoumává možný ofsajd či potenciální červenou kartu, uvítal bych to.“

K posunu v této problematice došlo v sezóně 2020/21, kdy LFA zahájila ve spolupráci s komisí rozhodčích FAČR obrazové informování fanoušků přímo na stadionech (lfafotbal.cz, 2023). Informování je za pomoci výstižných grafik, které kluby zobrazují na obrazovkách ve chvíli, kdy posuzování incidentu probíhá. Fanoušci tak získávají lepší přehled o tom, co se právě na hřišti odehrává (lfafotbal.cz). Problém však nastal u stadionů, které tyto velkoplošné obrazovky nemají. Proto se Mezinárodní pravidlová komise IFAB rozhodla o další změnu, která je novinkou letošního roku. IFAB rozhodla, že rozhodčí budou muset po každém zásahu VAR situaci vysvětlit divákům na stadionu i těm, kteří utkání sledují u televize (IFAB,2023c). Více k novince roku 2023 v podkapitole 2.5.5.

V české lize došlo i k personální změně. Ve funkci hlavního koordinátora projektu VAR nahradil Michala Beneše Libor Kovařík, který je místopředsedou komise rozhodčích a VAR tak spadá přímo pod komisi (Malý, 24. 1. 2023).

Obrázek č. 2 a 3: Ukázka grafických prvků pro velkoplošné obrazovky na stadionech (lfafotbal.cz, 2023)

2.5.3 Posuzování situací pomocí technologie VAR

VAR smí zasáhnout do zápasu pouze v případě, že se jedná o zjevnou a jasnou chybu hlavního rozhodčího na hřišti. Hlavní rozhodčí udělá během jednoho utkání velmi mnoho rozhodnutí a v praxi by nešlo, aby všechny kontroverzní okamžiky byly přezkoumávány videem. VAR protokol (IFAB, 2016) uvádí 4 situace, které VAR kontroluje a zkoumá. Jedná se o tyto situace:

- góly
- rozhodnutí ohledně pokutových kopů
- červená karta
- chybná identifikace hráče

2.5.3.1 Posuzování gólových situací

Hlavním úkolem video asistenta je v tomto případě pomáhat hlavnímu rozhodčímu v posuzování gólových situací. Je velmi časté, že dochází k nedovoleným zákrokům těsně předtím, než branka padne. Pro sudího na hřišti je však velmi obtížné, sledovat každý moment, který se v tu dobu odehraje. Proto mu s tím pomáhají rozhodčí u videa.

Může se jednat o přestupek útočícího týmu při nájezdu na branku či vstřelení branky, ať již jde například o faul či častější ofsajd. Ofsajdové situace jsou velmi komplikované na posouzení přímo na hřišti, zvláště pokud jde pouze o milimetry. Dále se může jednat o míč, který je před padnutím branky mimo hrací plochu. VAR také zasahuje v případě přestupku brankáře či kopajícího hráče při provedení pokutového kopu nebo v případě vniknutí útočníka/obránce do pokutového území dříve, než má povoleno a zapojí se aktivně do hry poté, co se míč odrazí od brankové konstrukce či samotného brankáře (IFAB, 2016).

Videorozhodčí je zde také od toho, aby přezkoumal, zda míč přešel brankovou čáru celým svým objemem a gól tak mohl být uznán.

Miloslav Novák pro IDNES.CZ (13. 2. 2020) zkoumal, v jakém případě se rozhodčí musí nebo naopak nemusí jít podívat na monitor. V rámci této situace se jde podívat: „V případě, když VAR zjistí, že došlo k faulu útočícího mužstva a když hráč v ofsajdovém postavení bránil výhledu brankáře, zabránil zákroku obránce, získal výhodu pro spoluhráče atd. K monitoru hlavní neběží, pokud se jednalo o klasický ofsajd a jestli byl míč za čarou. Tyto verdikty jsou na videoasistentovi.“ (Miloslav Novák, 13. 2. 2020)

2.5.3.2 Rozhodnutí ohledně pokutových kopů

Nařízení penalty může z velké části ovlivnit děj utkání, proto je velmi důležité, aby byla penalta nařízena podle pravidel. Mezi úkoly VAR patří sledovat, zda byl pokutový kop nařízen správně či naopak kop nebyl nařízen, ale měl by být. Dále je také důležité, zda přestupek, který vedl k penaltě, byl spáchán v pokutovém území a také zda nedošlo k přestupku ze strany útočícího mužstva při jejich útočné akci, která později skončila pokutovým kopem (Zglinski, 2020).

Novák (13. 2. 2020) uvádí, že rozhodčí se jde podívat na monitor, když VAR určí, zda se jednalo či nejednalo o faul a pokud se přestupkem provinilo útočící mužstvo. Naopak se nejde podívat, pokud byl přestupek vně nebo uvnitř pokutového území a faulovaný hráč byl v ofsajdu. Za to opět zodpovídá videoasistent.

2.5.3.3 Udělení červené karty

Přezkoumání ohledně vyloučení hráče se týká pouze přímé červené karty, nikoli druhé žluté karty. Přezkoumávají se všechny ostré zákroky, jakákoli nečestná hra, urážlivé a hrubé chování či násilné chování, kousání, plivání na druhou osobu (Zglinski, 2020). Ať již je “obětí” protihráč či rozhodčí. Může jít i o situaci – zmaření vyložené brankové příležitosti. VAR situaci přezkoumává i ve chvíli, kdy sudí na hřišti udělí žlutou kartu. Po přezkumu může sudí změnit rozhodnutí a udělit přímo červenou kartu.

„Když videoasistent zjistí, že hlavní sudí nevyloučil hráče, nebo že ho vyloučil chybně, hlavní se jde vždycky podívat na monitor. O červené kartě musí rozhodnout hlavní sudí na hřišti.“ (Miloslav Novák, 13. 2. 2020)

2.5.3.4 Chybná identifikace hráče

Jde o situaci, kdy hlavní sudí potrestá na hřišti nesprávného hráče, to jest udělí žlutou kartu hráči, který přestupek nespáchal. Rozhodčí si také nemusí být jistý, kterého hráče potrestat, a tak se poradí s kolegy u videa. V tomto případě se sudí nikdy nejde k monitoru podívat, celé je to v režii videoasistenta.

2.5.4 Umístění a role videorozhodčího

Celý systém je založen na principu: „*Minimální zásah – maximální prospěch*“ (IFAB, 2016). Jde tak o to, aby zápasy nebyly neustále přerušovány přezkoumáním, aby hra byla plynulá a dále atraktivní pro fanoušky. Mezinárodní pravidlová komise IFAB spolu s organizací FIFA vytvořily soubor pravidel zvaný VAR IAAP, podle kterých VAR musí fungovat. Podle pravidel fotbalu musí být v zápase, ve kterém je přítomen VAR, k dispozici videooperační místnost (dále jen VOR) a alespoň jeden prostor na hřišti, kde rozhodčí provádí přezkum opakovaných záběrů (dále jen RRA) (FAČR, 2022).

❖ Videooperační místnost

V této speciální místnosti sídlí videoasistent rozhodčího (VAR), dále asistent videoasistenta rozhodčího (AVAR) a operátor opakovaných záběrů (z anglické zkratky RO). V závislosti na počtu úhlů kamer může v zápase figurovat více než jeden AVAR a RO (IFAB, 2016). Do této speciální místnosti mají vstup pouze oprávněné osoby, které následně mohou komunikovat s lidmi z této místnosti. „Hráč, náhradník nebo vystřídaný hráč, který vstoupí do VOR, bude vyloučen; funkcionář družstva, který vstoupí do VOR, bude vykázán z technické zóny.“ (FAČR, 2022) V české lize je místnost uzpůsobena v přenosovém voze a obvykle jsou přítomni dva videorozhodčí a jeden operátor.

❖ Prostor hřiště, kde rozhodčí provádí přezkum opakovaných záběrů (RRA)

V zápase, kde funguje VAR musí být na hřišti alespoň jeden takový prostor, kde rozhodčí může přezkoumat inkriminovaný okamžik. Prostor musí být umístěn tak, aby byl na viditelném místě mimo hrací plochu a musí být jasně vyznačeno (FAČR, 2022). Do tohoto prostoru má umožněn vstup pouze hlavní rozhodčí.

VAR, který sedí v operační místnosti, má přístup k živému záznamu hry z různých úhlů kamery a tiše kontroluje všechna rozhodnutí, která byla učiněna v souvislosti se čtyřmi kontrolovatelnými situacemi, ale zasahuje pouze v případě, že se jedná o zjevnou chybu (Zglinski, 2020). Konečné rozhodnutí provádí rozhodčí na hřišti buď na základě informací od VAR, nebo na základě provedené kontroly rozhodčím na monitoru v prostoru RRA.

Protokol VAR (IFAB, 2016) uvádí praktická opatření, která se fungování VAR týkají:

- VAR má nezávislý přístup k záznamu televiznímu vysílání.
- VAR je napojen na komunikační systém používaný rozhodčími a slyší tak vše, co si říkají. VAR může s rozhodčími mluvit pouze po stisknutí tlačítka tak, aby rozhodčí na hřišti nerozptylovali komunikací ve VOR.
- Pokud VAR přezkoumává situaci, může AVAR komunikovat s rozhodčími na hřišti, především pokud jde o zastavení hry či zajištění, aby hra zatím nezačala
- Pokud se jde hlavní sudí podívat na monitor, VAR vybere nejlepší úhel/rychlost přehrávání a rozhodčí může požadovat i jiné úhly.

Videoasistenti

Videoasistenty jsou současní rozhodčí na listině pro profesionální soutěže, ale i nedávni rozhodčí, kteří mají minimálně dvouletou praxi v první a druhé lize (Novák, 2017). Rozhodčí byli řádně proškoleni pro zacházení s touto technologií. Zápas sledují minimálně dva videoasistenti, ale může jich být i více.

Silent check

„Komunikace mezi hlavním a videoasistentem, který ho ujistí o správnosti rozhodnutí. Nemění verdikt sudího na hřišti, ale v případě pokutového kopu, gólu či červené kartě ho ujistí, že rozhodl správně.“ (Novák, 2017) Jde o tzv. tichou kontrolu – VAR mlčí a potvrzuje tak správné rozhodnutí hlavního sudího.

Šedá zóna

Šedá zóna je termín pro nejednoznačné situace. Jde především o zákroky, které jedni vnímají jako porušení pravidel a druzí nikoliv. V jedné lize mohou sudí za daný zákrok trestat, přestože v druhé lize projde zákrok bez povšimnutí. FIFA má za cíl minimalizovat tzv. šedou zónu. Chtějí sjednotit rozhodování sudích po celém světě.

2.5.5 Komunikace rozhodčí x videorozhodčí

Videoasistent rozhodčího má napomáhat hlavnímu sudímu na hřišti v rozhodování, které se týká čtyř základních problémových situací. Má přístup ke všem kamerám, a tak může incident zhlédnout z různých úhlů. Vstupuje do hry a dává signál sudímu pouze tehdy, všimne-li si zákroku, který sudí na hřišti nezaznamenal nebo ho zaznamenal, ale špatně posoudil. VAR automaticky posuzuje každý z oněch 4 momentů – góly, penalty, červené karty a špatná identifikace hráče.

Hlavní rozhodčí včetně svých asistentů musí vždy učinit počáteční rozhodnutí na hřišti. Až následně může dojít ke kontrole ve VOR. Existují dva možné způsoby, jak zapojit VAR. Hlavní sudí si není svým verdiktem jistý, a proto požádá o přezkum situace. Nebo si naopak VAR všimne špatně posouzené situace a doporučí sudímu kontrolu u videa.

Komunikace probíhá pomocí vláknového radio systému, kdy spolu rozhodčí mluví skrze sluchátka s mikrofonem. Hlavní arbitř používá tento headset také ke komunikaci se svými asistenty a čtvrtým rozhodčím. Další komunikace probíhá v místnosti VOR – operátor (RO) komunikuje s videoasistenty v místnosti a má na starosti předkládat nejlepší záběry ze všech kamer hlavnímu rozhodčímu VAR. AVAR komunikuje jednak s lidmi z místnosti, jednak může komunikovat s rozhodčími na hřišti, pokud je VAR zaměstnán přezkoumáváním situace.

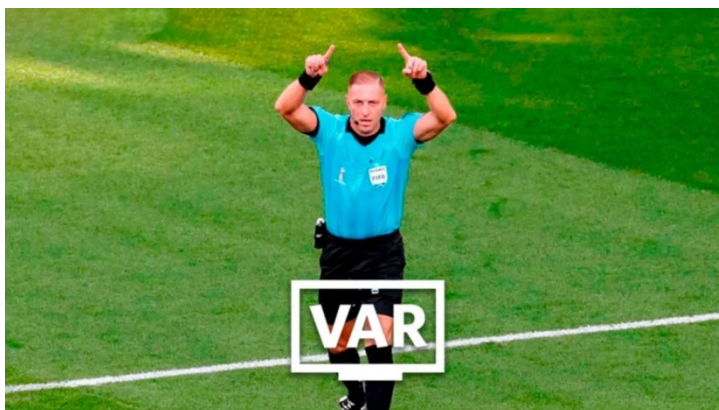
2.5.5.1 Pokyny hlavního rozhodčího na hřišti

Hlavní sudí signalizuje na hřišti dvě základní situace – kontrolu a přezkum. Kontrola probíhá tehdy, kdy je pozastavena hra a VAR zkoumá situaci u videa. Rozhodčí v tu chvíli má přiložený prst na uchu a druhou ruku nataženou vpřed, čímž signalizuje komunikaci s VAR.

Obrázek č. 4: Signál rozhodčího, že dochází ke komunikaci s VAR (ISPORT.CZ, 20. 8. 2020)

Při přezkumu se jde sudí sám podívat na monitor mimo hrací plochu, přičemž namaluje do vzduchu pomyslnou obrazovku, aby ukázal, že se jde podívat na monitor.

Obrázek č. 5: Signál rozhodčího, že si jde prohlédnout situaci na video (La Nueva, 22. 6. 2022)

2.5.6 Přezkum situace

Jak již bylo několikrát zmíněno, VAR zasahuje v případě zjevné chyby. Pokud dojde k závažné situaci, nastávají tři návazné kroky:

1. Hlavní rozhodčí kontaktuje VAR, nebo naopak VAR doporučí hlavnímu, aby dal situaci k přezkoumání.
2. Videorozhodčí začíná přezkoumávat danou situaci a skrze sluchátko s mikrofonom dává hlavnímu na hřišti vědět, co se přesně stalo.
3. Ve třetím kroku se rozhodčí na hřišti rozhoduje, zda půjde situaci ještě zhlédnout k monitoru, či dá na videorozhodčího. Pokud se jde podívat k monitoru, dostane záběry z různých kamer, na jejichž základě se může rozhodnout.

Po těchto krocích hlavní arbitř udělá rozhodnutí a sdělí ho všem přítomným na stadionu.

Rozhodčí na hřišti učiní počáteční rozhodnutí. Jak uvádí protokol VAR, VAR automaticky kontroluje nejasné situace a může zkontrolovat záznam v normální rychlosti či zpomaleně, pro lepší přehled. V normální rychlosti se kontroluje především intenzita přestupku (IFAB, 2016). „Zpomalené záznamy by měly být použity pouze pro fakta, např. pozice útočníka/hráče, kontaktní místo pro fyzické trestné činy, míč mimo hru.“ (IFAB, 2016) Pokud při kontrole není zaznamenaná zjevná chyba, šlo pouze o tzv. silent check. Pokud však zjevná chyba zaznamenaná je, dá VAR informaci rozhodčímu a ten se rozhodne, zda přezkum zahájí (IFAB, 2016).

Pokud hra není pozastavena, rozhodčí ji zastaví a signalizuje komunikací s VAR. VAR v tu chvíli popisuje rozhodčímu, co je na záznamu a on se pak rozhoduje, zda půjde ještě situaci přezkoumat na monitor. Pokud ne, učiní konečné rozhodnutí na základě informací, které mu poskytl VAR. U monitoru může sudí požadovat různé úhly kamery. V různých situacích, například u padnutí branky, je nutné přezkoumat i celou útočnou fázi hry, která vedla přímo k incidentu. Může to zahrnovat i způsob, jakým útočící tým získal balon (IFAB, 2016).

Po dokončení přezkumu, musí rozhodčí ukázat “televizní signál” a sdělit všem konečné rozhodnutí. Sdělí, zda rozhodnutí bylo změněno, či platí předchozí verdikt. Konečné rozhodnutí má na starosti pouze hlavní arbitř na hřišti.

2.5.6.1 Doba trvání kontroly

Kontrola není časově omezena, nebyla tedy nastavena žádná maximální délka trvání. Prioritou není rychlost, ale správnost rozhodnutí. Čas strávený kontrolou pak rozhodčí přidává na konci poločasu. Studie, kterou prováděl Spitz a spol. (2021), tvrdí, že došlo k mírnému nárůstu celkové hrací doby a v souvislosti s tím ke snížení efektivnosti hrací doby zápasů. Jak jsme mohli vidět na MS ve fotbale v Kataru, hrací doba byla často nastavována o více minut, než jsme byli doposud zvyklí. V zápase Anglie s Íránem se hrálo dokonce o 29 minut déle.

2.5.6.2 Novinka 2023

Rada Mezinárodní fotbalové asociace rozhodla na svém výročním obchodním zasedání v Londýně, které se konalo 18. ledna 2023, o novince ve fotbalových pravidlech (IFAB, 2023c). Jde o to, že fotbaloví rozhodčí musejí verdikty po kontrole u videa vysvětlovat divákům na stadionu i u televizních obrazovek pomocí mikrofonu. Je to testováno po dobu 12 měsíců na vybraných turnajích FIFA a poprvé se tento nový experiment dostal ke slovu na únorovém mistrovství světa klubů FIFA, které se odehrálo v Monaku (IFAB, 2023c).

Šéf anglické fotbalové asociace Mark Bullingham, který předsedal lednovému zasedání, uvedl: „Jsme přesvědčeni, že to je důležité z hlediska transparentnosti a také pro lidi na stadionu, kteří v daný moment nemají dostatek informací.“ (SPORT.CZ, 18. 1. 2023) Doposud fungoval pouze systém, kde na světelné tabuli diváci na stadionu viděli, že se bude přezkoumávat určitý problém a následně, jaký výsledek přezkoumání mělo.

2.6 Základní otázky ohledně technologie VAR

V předchozí kapitole došlo k vysvětlení, co video asistent rozhodčího vůbec je a jak ve fotbale přesně funguje. V této kapitole budou rozebrány momenty, které se zdají být u technologie VAR problémové. Půjde o otázky, které si troufám říct, zajímají každého z nás. Jednak půjde o to zjistit, jak velký vliv kamery na zápas mají, zda jsou rozhodčí pod větším tlakem, jestli se změnil na fotbal pohled, jednak půjde o přiblížení konkrétních chybných a kontroverzních rozhodnutí rozhodčích a zhodnotíme působení technologie na nedávném mistrovství světa ve fotbale v Kataru.

2.6.1 Jak zásadní vliv kamery mají

S příchodem VAR došlo ve fotbale k mnoha změnám. Nelze říci, že by fotbalové zápasy měly stejný průběh jako dříve. Ať rozhodčí chtějí nebo ne, VAR svým způsobem vždycky ovlivní průběh zápasu. Někdy méně, někdy však také více. Důkazem je i fakt, že se zvýšila přesnost rozhodování. Spitz a spol. (2021) uvádí, že se přesnost zvýšila z 92,1 % na 98,3 %. Z jejich studie také vyplynulo, že VAR má minimální dopad na průběh zápasu (Spitz a spol., 2021). Více o této studii v poslední kapitole.

VAR během těch let rozhodoval dobře i špatně, vstupoval do zápasů méně i více. Bývalý předseda Komise rozhodčích Josef Chovanec pro Deník Sport (2020) prohlásil: „My jsme v Čechách, mně nevadí víc intervencí. Myslím, že je to transparentnější pro Čechy než mívá.“ Na druhou stranu UEFA, FIFA a pravidlová komise IFAB upozorňují, že VAR není ve fotbale proto, aby hledal lepší řešení. Proto se má používat pouze při zjevných chybách, jak již bylo několikrát řečeno. V té době členka Komise rozhodčích UEFA a FIFA, Dagmar Damková, se snažila o to, aby se Čechy přiblížily mezinárodnímu modelu (iSport.cz, 2020). Byla to právě ona, kdo školil rozhodčí a funkcionáře ohledně technologie VAR. Pro Deník Sport (2020) uvedla: „Ta laťka zde byla nastavena příliš nízko, kdežto na rozdíl od FIFY, UEFY, ta laťka je nastavena vysoko.“ Bylo proto nutné zvednout laťku výše, ale v dalších zápasech ji již nesnižovat. Damková se však obávala, aby vyšší počet intervencí nevedl k rozhodnutím na základě domněnek nebo k alibismu rozhodčích (iSport, 2020).

Jak již to bývá, léta plynou a s nimi přicházejí i změny. Předsedou FAČR je v současné době Petr Fousek, který zvolil Radka Příhodu jako nového předsedu Komise rozhodčích. Jak již bylo zmíněno výše, instruktorem se stal Libor Kovařík. Se změnami přichází také další změna – a to systému. VAR od letošního jara bude přímo součástí Komise rozhodčích FAČR (ČT SPORT, 24. 1. 2023). Zástupci Komise se zasazují také o to, aby v jarní části sezony 2022/2023 bylo co nejméně intervencí do zápasů. Což je opačný přístup, než měl dřívější předseda Josef Chovanec. Jak uvádí ČT sport (24. 1. 2023), v české lize zasahuje VAR mnohem méně než v soutěžích UEFA. Soutěže UEFA mají průměr jednoho vstupu na dvě utkání, kdežto v české lize je to pouze 0,36 na zápas (ČT sport, 2023). Předseda Komise rozhodčích Radek Příhoda pro ČT sport sdělil: „Chceme odstranit křiklavé věci, které jsou jasné pro všechny. Takovým krédem by mělo být minimum zásahů s maximálním efektem, aby VAR odstraňoval opravdu jen zjevné chyby.“

Ohledně novinky, kterou testuje FIFA, Příhoda podotkl: „My to podporujeme. Jsme rádi, že FIFA tento krok udělala. Bude to testované na turnajích, a pokud to povolí, byl bych proto, abychom byli mezi prvními asociacemi, které se touto cestou vydají.“ (ČT sport, 2023)

Radek Příhoda promluvil také k tématu nastavování času: „Budeme chtít, aby se v zápasech nastavoval kompletní promarněný čas. Průměr nastavení v české lize je přibližně čtyři minuty a dá se očekávat, že ten průměr se zvedne přibližně o dvě minuty.“ (ČT sport, 2023)

V některých zápasech nemusí VAR téměř zasahovat, v některých naopak zasahuje několikrát během utkání. V mnoha případech měl VAR zásadní roli na výsledku utkání. Může jít o případ, kdy dojde k faulu bránícího hráče v pokutovém území a rozhodčí se následně rozhoduje, zda to bylo nebo nebylo na penaltu. Může dojít ke dvěma situacím - 1. VAR doporučí penaltu, která je oprávněná - faulovaný tým má možnost vstřelit branku, 2. VAR opět doporučí penaltu, která je ovšem diskutabilní – pokud by byla penalta špatně odpískána, tedy chybou technologie, VAR významně napomůže jednomu týmu a poškodí druhý. Tento příklad je pouze ilustrativní, jaký by VAR mohl mít vliv na utkání. Situací může nastat více, neboť může dojít k rozhodnutí, že k faulu vůbec nedošlo. Příkladem také může být vyloučení hráče, čímž bude jeden tým oslaben a má tak menší šanci porazit soupeře. Je tak důležité, aby VAR rozhodoval správně, podle pravidel.

2.6.2 Případy chybného rozhodnutí VAR

VAR funguje přibližně pět let a za tu dobu došlo k mnoha chybám ze strany videoasistentů. Po každém hracím víkendu přezkoumává Komise rozhodčích veškeré situace, které byly ve víkendových zápasech přezkoumávány pomocí technologie. Následně rozhodne, zda VAR a hlavní rozhodčí jednali správně, či chybovali. Na základě rozsudku je pak může potrestat, například stopkou na několik následujících zápasů. V následujících odstavcích budou uvedeny příklady chybného rozhodnutí.

2.6.2.1 Česká liga a pochybení ze strany rozhodčích

FK Teplice x SK Slavia Praha

Zápas 20. kola první fotbalové ligy se odehrál v sobotu 18. 2. 2023 na teplickém stadionu Na Stínadlech od 18:00. Zápas skončil nerozhodně 1:1, avšak po velmi dramatickém průběhu utkání, kdy VAR musel několikrát vstupovat do zápasu.

Nejprve k průběhu zápasu. Tepličtí velmi brzy vstřelili první gól a ujali se vedení. Domáci mohli zvýšit vedení již v 16. minutě, kdy přihrávku v pokutovém území srazil stoper Slavie Ogbu a podle všeho, šlo o zahrání rukou. Hlavní sudí Klíma penaltu ale nepískl. Situaci řešil i s kolegy u videa, ti však potvrdili jeho verzi a k monitoru ho neposlali. Klíma pro stanici O2 TV hned po zápase tvrdil: „Penaltu jsem nenařídil, přestože jsem viděl, že ke kontaktu míče s rukou došlo. Nevyhodnotil jsem ten zákrok jako přestupek, protože si skluzující hráč levou nohou míč do té ruky zahraje. Je tam nějaký odraz. Situaci samozřejmě automaticky přezkoumává i videorozhodčí a potvrdil mi ten odraz. Dokonce odraz je snad dvojitý, od pravé nohy do levé a následně do ruky.“ (Sport.cz, 20. 2. 2023)

V zápase nastaly ještě dvě další penaltové situace, obě ve prospěch Slavie. Ta dokázala proměnit pouze druhou penaltu a utkání tak skončilo nerozhodně 1:1. Podle komise rozhodčích byly obě tyto penalty nařízeny správně (Sport.cz, 20. 2. 2023).

Komise rozhodčích však za velkou chybu považují první situaci, kdy Teplice mohly jít do vedení. V pondělním komuniké komise stálo: „Rozhodčí měl nařídít pokutový kop pro domácí družstvo za hraní rukou. Ruka byla zasažena míčem v nepřirozené poloze vzhledem k pohybu těla a nejednalo se o situaci, kdy hráč hraje jinou částí těla proti sobě. VAR měl v tomto případě intervenovat. Jednalo se o hrubou chybu rozhodčích.“ (Sport.cz, 20. 2. 2023)

Šlo tak o další pochybení rozhodčího Klímy, který již na podzim chybně nařídil penaltu ve prospěch Slavie, v zápase proti Bohemians 1905 (Sport.cz, 20. 2. 2023).

FC Viktoria Plzeň x AC Sparta Praha

Pro tuto diplomovou práci jsou vybrány zápasy, které se odehrály v nedaleké minulosti. Nebylo by transparentní ukazovat zápasy z dřívější doby, neboť se VAR od té doby mohl modernizovat. Proto druhým zápasem je jeden ze šlágrů kola, který se odehrál 5. 11. 2022 v Doosan Aréně v Plzni. Zápas skončil výhrou Sparty, avšak neobešel se bez zjevného pochybení videorozhodčího.

V zápase mělo dojít k vyloučení plzeňského útočníka Tomáše Chorého, který předvedl velmi nebezpečný zákrok hlavou. Chorý sestřelil hlavou spartánského obránce velmi tvrdě, ale rozhodčí to vzal bez povšimnutí. Ani VAR do zápasu nijak nezasáhl, přestože měl být plzeňský útočník vyloučen. Komise rozhodla, že šlo o úmyslný úder hlavou do hlavy (Žižka, 5. 11. 2022). VAR tak zásadně chyboval a rozhodčí Franěk, který byl za videem byl potrestán Komisí rozhodčích – do konce podzimu nesměl nastoupit. Franěk se rozhodl ale nadobro ukončit kariéru a definitivně skončil.

Jeden z fanoušků na Twitteru uvedl: „Neudělení červené Chorému je velká chyba, ale podle mě jde za VAR. A pokud se nepletu, není to poprvé, co Franěk u VAR chyboval.“ (Žižka, 5. 11. 2023)

2.6.2.2 Zahraničí a pochybení videorozhodčích

Není to jen česká liga, ve které dochází k špatným rozhodnutím rozhodčích. Závažná pochybení nastávají i v zahraničních ligách. V tomto případě půjde o dva případy z anglické Premier League. Nutno zmínit, že anglická liga využívá tzv. kalibrovanou ofsajdovou čáru, pomocí níž rozhodčí lépe vyhodnotí, zda šlo o ofsajd.

Arsenal FC x Brentford FC

Zápas mezi Arsenalem, který vede ligu a devátým Brentfordem se odehrál 11. 2. 2023 na stadionu Emirates Stadium od 16:00. Zápas skončil, k nelibosti domácích, nerozhodně 1:1. Brentford však vyrovnal v 74. minutě po fatální chybě rozhodčích. Útočník hostujícího celku Toney vstřelil branku, po které došlo k přezkoumávání videem. Jak uvádí The Sporting News (18. 2. 2023), rozhodčí u videa nezkontrolovali, zda nahrávající hráč Norgaard nebyl v ofsajdové pozici. Rozhodčí u videa Lee Mason hrubě chyboval, neboť si nezakreslil ofsajdové čáry, které by odhalily postavení mimo hru (The Sporting News, 18. 2. 2023).

Orgán zodpovědný za rozhodčí v Anglii – Professional Game Match Officials Limited (PGMOL) - vydal prohlášení, které potvrzuje, že se jednalo o chybu (The Sporting News, 18. 2. 2023): „Oba incidenty, které byly způsobeny lidskou chybou a souvisely s analýzou ofsajdových situací, jsou důkladně přezkoumávány společností PGMOL.“

Kdyby sudí správně použil technologii, gól by nemohl platit a Arsenal by v pravděpodobně nepřišel o důležité dva body. Po vzájemné dohodě odstoupil arbitr Lee Mason ze své funkce video rozhodčího a ukončil kariéru.

Everton FC x Manchester City FC

Tento zápas se odehrál již v minulé sezoně, přesněji 26. 2. 2022 na hřišti Evertonu. Šlo o souboj prvního Manchesteru a Evertonu, který bojoval o záchranu. Hostující se osm minut před koncem základní hrací doby ujali vedení, ovšem záhy na to přišel kontroverzní moment, kdy domácím byla odeprána penalta. Manchester Evening News uvádí: „Záběry ukázaly, jak Rodri používá horní část paže, aby ztlumil odražený míč v pokutovém území Evertonu.“ (Lee, 1. 3. 2022)

Trenér Evertonu Frank Lampard v pozápasovém rozhovoru řekl: „Rozhodnutí je neuvěřitelné, neuvěřitelné a tím ztrácíme příležitost získat to, co jsme si zasloužili. To je důvod, proč máme VAR. Nepotřeboval by víc než pět vteřin, aby věděl, že jde o penalizaci.“ (Lee, 1. 3. 2022)

VAR tak rozhodl proti domácímu celku a odepřel mu tak možnost vyrovnat. Everton podal stížnost a následně také přišla omluva od šéfa rozhodčích. Manchester City titul získal s náskokem pouze jednoho bodu na druhý Liverpool.

2.6.3 Kontroverzní rozhodnutí VAR

V této podkapitole půjde o přiblížení dvou zápasů, do kterých zasahoval VAR a podle pozdějšího vyhodnocení, zasáhl a rozhodl správně. To se však nepozdávalo buď fanouškům či funkcionářům druhého týmu. Jeden případ bude z jarní části první fotbalové ligy v Česku a druhý z Mistrovství světa v Kataru, které proběhlo na podzim roku 2022.

Slovan Liberec x Sigma Olomouc

Dvacáté kolo nejvyšší fotbalové ligy v Česku přineslo také jeden kontroverzní okamžik v zápase mezi Libercem a Olomoucí. Olomouc se drží v první šestce, kdežto Liberec o ní zatím pouze bojuje. V tomto zápase tak šlo o hodně. O co přesně tedy v zápase šlo. V nastavení první půle došlo k ostrému zákroku, kdy olomoucký Lukáš Vraštil vlétl nohama napřed do libereckého Ahmada Ghaliho (Fejgl, 19. 2. 2023). Hlavní sudí okamžitě tasil červenou kartu a hráče vyloučil. Do hry však vstoupil VAR a červenou kartu doporučil odvolat. Červená karta se tak změnila na žlutou. S tím nebyl spokojený trenér Liberce Luboš Kozel: „Zárok jsem viděl, netrefil ho podrážkou, spíš holení, ale s takovou intenzitou, že se rozhodčí rozhodl pro červenou kartu. Tak nevím, proč do toho VAR vstupoval.“ (Fejgl, 19. 2. 2023)

K tomu se také vyjádřil trenér olomouckého celku Václav Jílek: „Vraštil odehrál balon. Nebyl tam úmysl, neviděl jsem, že by soupeře trefil podrážkou. Podle Luboše byla intenzita vysoká, ale myslím, že rozhodnutí zapadá do kontextu toho, že například na Bohemce nebyl vyloučen v minulém kole Prekop po zákroku na spart'ana Čvančaru.“ (Fejgl, 19. 2. 2023)

Olomouc zůstala v plném počtu, díky čemuž zápas v první chvíli otočila, v závěru však o své vedení přišla. Komise rozhodčích posvětila, že rozhodčí v tomto případě rozhodli správně.

Argentina x Saudská Arábie

Jedno z velkých překvapení na uplynulém šampionátu, kdy Saudská Arábie porazila Argentinu 2:1. Argentina vstřelila v zápase góly dokonce čtyři. Ovšem třikrát zasáhl VAR a gól zrušil, kvůli ofsajdu. Videoasistent nejprve zasáhl v situaci, po níž hlavní rozhodčí nařídil pokutový kop pro Argentinu (Mádl, 23. 11. 2022).

Poté v průběhu zápasu byly Argentině zrušeny tři vstřelené branky. Jednalo se mnohdy pouze o milimetry, ale díky ofsajdové čáře mohli rozhodčí situaci lépe rozpoznat. Luděk Mádl pro Seznam Zprávy (23. 11. 2022) uvedl, že všechny situace byly posouzeny správně. Jiný zdroj pro TN CZ však uvedl, že gól Martineze měl platit, neboť pozdější záběry ukázaly, že se o ofsajd nejednalo (Skok, 23. 11. 2022).

K tomuto zápasu se ozvalo na sociálních sítích mnoho fanoušků: „*Proč takovéhle milimetrové ofsajdy pískají, tím se ničí fotbal* (Seznam Zprávy, 23. 11. 2022)!“

„*Je to strašná chyba*“

„*FIFA udělala neuvěřitelnou chybu. Martínez v ofsajdu prostě nebyl.*“

„*Místo toho, aby použili celou ofsajdovou linii, použili jen hráče, který byl Lautarovi nejbližší. Pro mistrovství světa zavedla FIFA nová pravidla a VAR se jen zhoršil.*“ (Skok, 23. 11. 2022)

Podle všeho technologie v tomto zápasu fungovala dobře a rozhodnutí bylo správné.

2.6.4 Změnil se pohled na fotbal?

Před jarní částí sezony 2022/2023 se snažil předseda LFA Dušan Svoboda vyjádřit k problematice VAR. Pro začátek uvedl: „Byť je fungování VAR zatím nedokonalé a představovali jsme si, že bude lepší, jsem přesvědčený o tom, že díky němu padlo méně neregulérních branek a zvýšila se férovost FORTUNA: LIGY.“ (lfafotbal.cz, 25. 1. 2023) Jak uvádí, jedním z největších problémů je, že si všichni představovali absolutní spravedlnost, která ale neexistuje. On sám dobře ví, že prostor pro zlepšení tady stále je. Ačkoli máme technologie, nemění se však, že hráči i rozhodčí jsou pouze lidi a nemůžeme chtít, aby byli ve všem stoprocentní. Dušan Svoboda dodal: „Ač máme VAR, na konci pořád rozhoduje lidský faktor.“ (lfafotbal.cz, 25. 1. 2023) To je velmi důležitý fakt, který by si měli uvědomit i ti největší kritici.

Za poslední léta se nezměnilo pouze rozhodování rozhodčích, ale především také pravidla. Podle předsedy LFA Svobody, největším problémem není VAR nebo výkonnost rozhodčích, ale komplikovanost výkladu pravidel (lfafotbal.cz, 25. 1. 2023). Proto apeluje na zjednodušení pravidel. Tím by také mohlo nastat mnohem méně kontroverzních situací. Zmiňuje také, že nelze porovnávat rozhodčí u videa a na hřišti (lfafotbal.cz, 25. 1. 2023).

„Nejtěžší zápasy řídí nejzkušenější rozhodčí, nejlepší z nejlepších s letitou praxí. Ale VAR má tak krátkou historii, že se ještě ti nejlepší z nejlepších nestačili vyprofilovat, protože to, že je nějaký rozhodčí výborný na hřišti, ještě neznamená, že bude stejně dobrý jako rozhodčí VAR. Za pět let bude situace jiná, ale teď tady prostě kategorie elitních VAR rozhodčích logicky chybí.“ (lfafotbal.cz, 25. 1. 2023)

Fotbal se za posledních pět let změnil, inovoval. Je samozřejmé, že pokrok se nezastavil a technologie budou nejspíše do sportu přibývat. Stejně tak se neustále mění výklad pravidel. Pro některé se díky technologii VAR mohl pohled na fotbal změnit, pro některé zůstal fotbal pořád stejný a VAR berou jako přirozenou věc, která nastat musela. Zda a jak se pohled fanoušků změnil, bude rozebráno v praktické části diplomové práce.

2.6.5 Tlak na rozhodčího

Na rozhodčího je vyvíjen tlak během každého zápasu. Tlak na něho během zápasu může být vyvíjen ze strany hráčů, trenérů, laviček či dokonce ze strany diváků. Pociťuje tlak také z hodnocení od delegátů zápasu. Ovlivňovat ho může také samozřejmě stres, který může mít různé příčiny. Každý rozhodčí musí mít velkou míru psychické odolnosti, aby se nenechal ovlivnit vnějšími faktory, které na něho působí.

Zda s příchodem technologie VAR je tlak na rozhodčího stejný nebo větší je otázkou. Na jedné straně má za sebou hlavní rozhodčí “oporu” videoasistenta, tudíž by nemusel být v tak velkém stresu. Pokud chybuje ve zjevné situaci, VAR zasáhne, situaci přezkoumá a může přehodnotit. Není však dobré, aby se spoléhal pouze na pomoc od videoasistenta. V první řadě by se měl spoléhat sám na sebe a na své rozhodnutí a video mít pouze jako zálohu.

Na druhé straně může být na VAR kladen větší tlak, neboť tam je proto, aby s pomocí videa situaci vyhodnotil správně. Fanoušci předpokládají, že za pomocí technologie budou rozhodnutí spravedlivá. Pokud chybuje VAR a s ním tedy i hlavní sudí, jsou mnohem více kritizováni než když chybuje hlavní arbitr v zápase, ve kterém VAR není přítomen.

Existují i případy, kdy po chybném rozhodnutí v zápase, rozhodčí ukončil svoji kariéru. Jde o psychický stav, který rozhodčí musí zvládat po takovém zápase. Jak již bylo zmíněno výše, takto skončil rozhodčí Franěk v nejvyšší české lize na podzim 2022 a v Premier League skončil Lee Mason po své chybě, v zápase v únoru 2023.

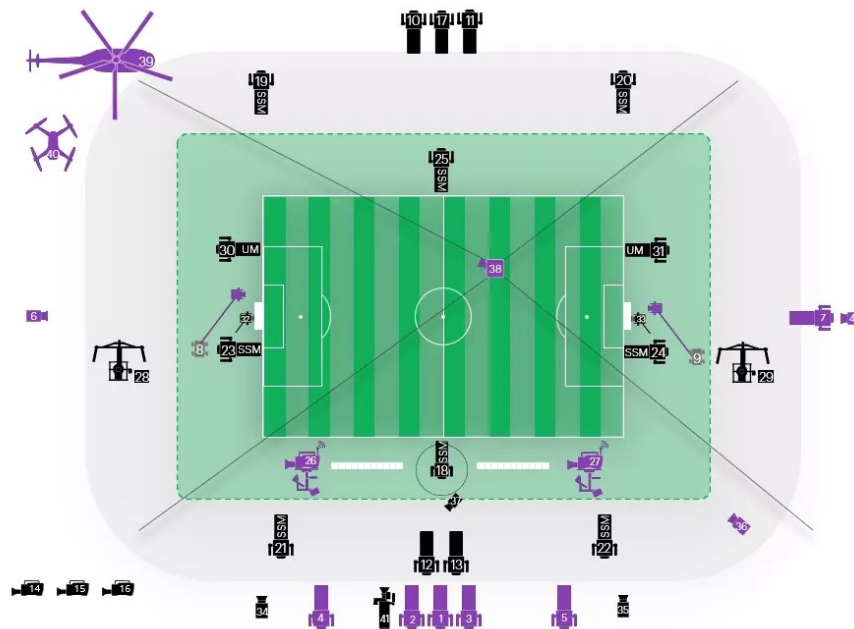
2.6.7 VAR a MS v Kataru

Mistrovství světa ve fotbale v Kataru proběhlo v období 20.11. - 18.12.2022 a stalo se druhým mistrovstvím světa, kde byla používána technologie VAR. První MS bylo v Rusku v roce 2018. přičemž bylo zároveň zkušebním mistrovstvím pro VAR.

Umístění

Operační místnost byla na MS umístěna v Dauhá v Kataru. Přenosy z kamer ze všech osmi stadionů byly poskytovány prostřednictvím optické sítě a rozhodčí komunikovali s VAR pomocí radio systému propojeného vlákny (FIFA, 2022).

Tým VAR měl přístup k 42 kamerám, z čehož 8 bylo super zpomalených a 4 ultra zpomalené (FIFA, 2022). „Kromě vysílacích kamer má tým VAR přístup ke kamerovým přenosům používaným poloautomatizovanou ofsajdovou technologií.“ (FIFA,2022)

Obrázek č. 6: Rozmístění kamer na stadionu na MS v Kataru (FIFA,2022)

Tým videorozhodčích

Tým se na MS skládal z jednoho videoasistenta (VAR) a tří asistentů videoasistenta (AVAR1, AVAR2, AVAR3). Všichni členové jsou špičkovými funkcionáři videozázpisů FIFA. Spolu s nimi se zde nacházejí také tři operátoři (FIFA, 2022).

Na stránkách FIFA (2022) se konkrétně dočteme, který rozhodčí u videa měl jakou funkci. VAR vede celý tým u videa, komunikuje s hlavním arbitrem a sleduje hlavní kameru na horním monitoru, kde kontroluje situace na čtyřnásobném monitoru. AVAR1 kontroluje také hlavní kameru a informuje o aktuální hře, pokud se určitá situace přezkoumává. AVAR2 je funkcionář zápasu a je umístěn na ofsajdové pozici, kde pomocí poloautomatické ofsajdové technologie kontroluje ofsajdové situace. Pomáhá tak urychlovat proces přezkumu. AVAR3 se zaměřuje na přenos televizního programu, pomáhá vyhodnocování incidentů a zajišťuje, aby komunikace mezi VAR a AVAR 2 proběhla v pořádku.

Obrázek č. 7: Operační místnost na světovém šampionátu v Kataru (FIFA, 2022)

FIFA vytvořila informační systém VAR pro tento šampionát pro vysílatele a komentátory. U každého zápasu zaměstnanec FIFA informuje vysílatele a komentátory o různých krocích, včetně důvodu a výsledku přezkumu (FIFA, 2022).

Poloautomatická ofsajdová technologie

V Kataru byla po testování poprvé viděna nová inovace, která má urychlit a zpřesnit rozhodování technologie VAR. „Na každém stadionu bude pod střechou dvanáct kamer, které budou fotbalisty prostřednictvím devětadvaceti bodů snímat padesátkrát za sekundu. V kombinaci se senzorem v míči poté nasbíraná data vyhodnotí umělá inteligence a vytvoří animaci ve 3D. V případě ofsajdu systém ihned informuje videorozhodčího a diváci situaci uvidí na velkoplošné obrazovce stadionu. Konečné rozhodnutí by mělo padnout do pětadvaceti sekund.“ (ČIHÁK, 1.7.2022)

2.7 Jiné moderní technologie ve fotbale

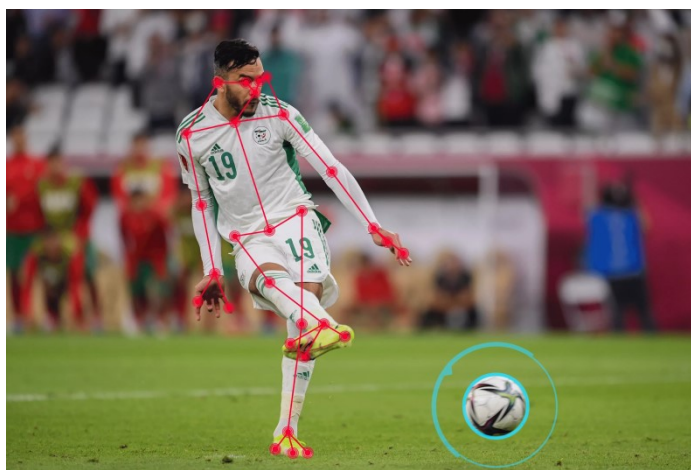
Goal-line technology

Branková technologie je technickým prostředkem k okamžitému určení, zda míč přešel brankovou čáru (FIFA, 2022). Goal-line technology byla poprvé implementována v roce 2014. Technologie funguje tak, že rozhodčí dostanou signál do hodinek, který naznačí, že míč přešel celým objemem brankovou čáru. Informace jsou přenášeny do jedné sekundy, což umožňuje okamžitou reakci a plynulost zápasu není ohrožena (FIFA, 2022).

Poloautomatická ofsajdová technologie

Technologie, která je čerstvou novinkou ve fotbalovém světě. V současné době v některých ligách funguje tzv. kalibrovaná ofsajdová čára, která napomáhá rozhodčím u videa určit, zda se jednalo o ofsajd či nikoliv. Poloautomatická technologie byla poprvé vyzkoušena na šampionátu v Kataru na podzim roku 2022.

Technologie je nástrojem, který slouží pro rozhodčí za videem a na hřišti tak, aby jim pomohl k rychlejšímu a přesnějšímu rozhodnutí ohledně ofsajdového postavení (FIFA, 2022). Jak přesně technologie funguje je popsáno v kapitole 2.6.7 o MS v Kataru. Vedle snímání fotbalisty je zde také oficiální míč světového šampionátu, ve kterém je umístěn speciální senzor, který posílá data z míče až pětsetkrát za sekundu, což umožňuje velmi přesnou detekci bodu kopu (FIFA, 2022). Na obrázku jsou znázorněny body, které jsou snímány.

Obrázek č.8: Poloautomatická ofsajdová technologie (fifa.com, 2023)

V české nejvyšší lize dosud zatím nefunguje ani kalibrovaná ofsajdová technologie, což by se do budoucnosti mohlo změnit.

2.8 Studie zkoumající technologii VAR

Za poslední dva roky byla provedena řada studií a výzkumů v zahraničí, které se týkaly detailněji technologie VAR. Je na místě uvést některé tyto studie, neboť mohou sloužit jako podklad pro výzkum této diplomové práce.

Jochim Spitz a kol. (2020) se snažili ve své studii, která byla publikována v *Journal of Sports Sciences*, zjistit, jaký dopad má VAR na výkony rozhodčích při zápase. Ještě dříve bylo prozkoumáno, že zpomalená videa mají svá pro a proti. Rozhodčí ze zpomaleného záběru může těžit tím, že si může záběr zopakovat či vidět ho z různé perspektivy (Pizzera a kol., 2016). Na druhé straně však může zpomalený záběr daný faul či útok zkreslovat tak, že se incident zdá být promyšlenější než ve skutečnosti byl. Útočník pak může být potrestaný větším trestem, například místo žluté by dostal červenou (Spitz a kol., 2018).

Ve své studii porovnávali počáteční a konečná (po zásahu VAR) rozhodnutí rozhodčích na hrací ploše. Druhotným cílem bylo zjistit počet a dobu trvání zásahu VAR na zápas (Spitz a kol., 2020).

„Údaje byly shromážděny z 2195 zápasů napříč 13 národními fotbalovými asociacemi (Austrálie, Belgie, Čína, Česká republika, Anglie, Francie, Německo, Itálie, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Jižní Korea a USA). Přičemž všechny země pořádaly zápasy s technologií VAR v sezoně 2016/2017 či 2017/2018.“ (Spitz a kol., 2020)

Celkem bylo provedeno 9732 kontrol, z čehož 638 situací spadalo do tzv. šedé zóny. Tedy počítáme – li pouze 9094 incidentů, správných počátečních rozhodnutí rozhodčího bylo 8376, což odpovídá přesnosti rozhodnutí 92,1 %. Po zásahu VAR bylo z 9094 správných 8942 rozhodnutí, kde skóre přesnosti je tak na 98,3 %. Z výsledků vyplývá, že přesnost konečného rozhodnutí (po zásahu VAR) byla výrazně vyšší než u toho původního, neboť se zvýšila z 92,1 % na 98,3 % (Spitz a kol., 2020).

Co se týče druhého cíle, studie ukázala, že v průměru bylo potřeba pouze 4,4 kontroly na zápas. Kde střední doba trvání při odkazu na VAR byla 22 sekund. Spitz a kol. (2020) tak uvádějí, že VAR má minimální dopad na průběh zápasu. Může však existovat více faktorů, které budou mít dopad na použití a účinnost technologie VAR.

Další velmi zajímavá studie vyšla v *Journal of Business Research*, kterou napsali autoři Winand a kol. (2021). V této studii analyzovali autoři spokojenost fotbalových fanoušků s video asistentem rozhodčího. Zkoumali to na základě sociální identity a argumentační teorie. Winand a kol. (2021) se domnívali, že nebyla dostatečně věnovaná pozornost vnímání fotbalových fanoušků. Byli nespokojeni s tím, že se žádná literatura tomuto tématu příliš nevěnuje. Proto sami začali zkoumat, jaká je spokojenost s technologií VAR, jaká je úroveň identifikace se svým klubem či jaká je úroveň radosti z debatování po utkáních.

„Tento výzkum přispívá k lepšímu pochopení preferencí fanoušků vůči technologiím ve sportu.“ (Winand a kol., 2021) Popisují také, že cílem při zavedení technologie bylo zvýšit férovost při zápasech a uspokojit fanoušky.

Studie ukazuje, že fanoušci mohou být nespokojeni, když VAR mění situaci v neprospěch jejich týmu. Zatímco, pokud VAR zruší rozhodnutí v přízeň opozičního týmu, fanoušci by se radovali. VAR tak může některým fanouškům navodit neuspokojivý zážitek a zároveň navodit pochopitelně pozitivní zkušenost pro ostatní v týmu soupeře. Vzhledem k tomu, že fotbaloví fanoušci mají silnou vazbu na svůj tým, fanoušci jsou vysoce motivovaní najít argumenty podporující nebo vysvětlující jejich akce týmu (Winand a kol. 2021).

Výzkumu Winanda a kol. (2021) se zúčastnilo 320 respondentů, přičemž 57,8 % Britové, 37,5 % Němci a 4,7 % ostatní národnosti. Převážnou většinu tvořili muži. Výsledky byly téměř jednoznačné, téměř 70 % respondentů preferovalo VAR, 87 % si myslelo, že VAR přináší větší spravedlnost. Věřili také, že rozhodčí VAR používají správně a dle pravidel. Část však stále s touto technologií spokojeno není.

„Studie naznačuje, že technologie VAR brání fanouškům v argumentačních příležitostech tím, že poskytuje informace, které pomáhají jednotlivcům vyhodnotit argumenty poněkud přesně a méně zaujatým způsobem. To znamená, vášniví fanoušci, kteří jsou vysoce ztotožnění se svým týmem, budou méně upřednostňovat VAR, protože částečně odstraňuje požitky, ze kterého pocházejí debaty o kontroverzních rozhodnutích.“ (Winand a kol., 2021)

Ukázalo se tak, že fanoušci, kteří jsou více identifikováni se svým týmem, raději a vášnivěji argumentují ve prospěch svého týmu během sporu při zápase. Tito fanoušci jsou pak nespokojeni s technologií, neboť jim ubírá možnost argumentovat, proč s jejich týmem bylo zacházeno nespravedlivě. VAR tak upřednostňují fanoušci, kteří nemají tak silné vazby na tým.

2.8.1 Video assistant referee: Spectator and fan perceptions and experiences

Jak již bylo zmíněno výše, proběhla řada studií zkoumajících technologii VAR. V následujících odstavcích budou ukázány dva výzkumy, které se týkaly fanoušků z různých zemí. Nejprve půjde již podle názvu o to, jaké zkušenosti a jak vnímají VAR fanoušci a diváci. Výzkum prováděli v roce 2020 Liandi Van den Berg a Jhalukpreya Surujlal. Tito autoři sbírali data prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů a zaměřovali se na jihoafrické fanoušky, kteří sledovali alespoň jednou týdně anglickou Premier League.

Při výběru vzorků pro tento výzkum byla důležitá dvě kritéria: 1) diváci museli sledovat alespoň jeden zápas Premier League za týden po 4 po sobě jdoucí měsíce, 2) diváci museli mít dobré znalosti o tom, jak se VAR ve fotbale používá (Van den Berg, 2020). Jelikož se výzkum prováděl v období pandemie koronaviru, šlo o metodu telefonického rozhovoru. Proběhlo celkem 10 rozhovorů.

Účastníci měli uvést jaké výhody a nevýhody nová technologie přináší. Mezi výhody zařadili například: „Snižuje to ovlivňování zápasů na vysoké úrovni; Výhodou VAR je, že rozhodnutí jsou přesná; VAR může pomoci vidět věci navíc; VAR objasňuje, zda byl vstřelen skutečný gól nebo ne.“ (Van den Berg, 2020)

Nepříznivě naopak vnímají, že VAR podle nich zpomalil zápasy a přispívá k menšímu požitku, neboť dochází k častějšímu přerušování zápasu. Tímto způsobem se ztrácí fotbalová tradice a je dle nich ukraden moment překvapení, což má negativní vliv na zážitek ze zápasu.

Z výsledků dalšího zkoumání vyplynulo, že fanoušci mají velmi smíšené pocity ohledně VAR. Vidí, že VAR přináší výhody i nevýhody, na jedné straně ubírá tu správnou dramatičnost, kterou chceme při zápasech zažívat, na druhé straně dramatičnosti může i přibývat prostřednictvím náhlých změn v rozhodnutí. Jeden z respondentů uvedl zajímavý názor, že VAR funguje tak dobře, že by mohli být rozhodčí v budoucnu na hřišti nepotřební (Van den Berg, 2020).

Závěrem výzkumu jsou jednak pozitivní zkušenosti s technologií VAR – správné rozhodnutí, menší ovlivňování zápasů, jednak ty negativní zkušenosti - dlouhé čekání, ztráta přirozeného průběhu hry, nedostatek vzrušení. Proto je nutné ještě pravidla týkající se VAR vylepšit.

2.8.2 Fans' Perceptions towards Video Assistant Referee (VAR) in the English Premier League

Další výzkum provedl Tommy Hamsund spolu s Nicolasem Scelles. Výzkum probíhal o rok později a týkal se fanoušků anglické Premier League (EPL). Již zpočátku autoři upozorňovali na stadiony, kde nejsou velké obrazovky, a tak diváci často nevidí, jaká situace je pomocí VAR přezkoumávána. VAR tak nemusí být vnímán příliš dobře fanoušky, kteří na stadion chodí. Autoři pracovali s předpokladem, že mladší fanoušci by mohli být více otevřenější těmto novějším technologiím (Hamsund, 2021).

Výzkumu se zúčastnilo v závěru 1350 respondentů, přičemž šlo o každého, kdo sleduje fotbal (EPL) a je starší 18 let. Probíhal pomocí online dotazníků přes sociální sítě. Tato studie, která proběhla v roce 2021, je velmi podobná mému průzkumu, který bude prováděn v rámci méj diplomové práce. Jde o stejnou metodu, podobně provedený průběh sběru dat a následné zpracování.

Výsledky studie, kterou Hamsund (2021) provedl, ukazují, že se účastníci shodli na tom, že je potřeba změnit způsob použití VAR. 10 z 15 otázek také ukazují významné rozdíly mezi věkovými skupinami, což odpovídá předpovědi autorů. Mladší fanoušci jsou výrazně pozitivnější k používání VAR než starší generace (mladší do 29 let, starší 30 a výš). Shodli se na povinných velkých obrazovkách na stadionech EPL. Fanoušci se také téměř shodují na tom, že by rozhodčí měl využívat VAR v situacích, které by mohly změnit zápas, na druhou stranu také fanoušci vědí, že kontrola u VAR zabírá mnoho času.

Autoři rozdělili položky do tří skupin - a) položky, u kterých fanoušci navrhují změnu, b) fanoušci neutrální k změně, c) fanoušci nepodporující změnu (Hamsund, 2021).

Z výsledků Hamsundovistudie (2021) také vyplývá, že fanoušci byli dobře srozuměni s fungováním VAR a nemají tak problém rozumět tomu, jak to u VARu probíhá. Po otázce, zda by měl být VAR odstraněn, je také zjevná shoda, neboť většina fanoušků chce tuto technologii, i přes některé nedostatky, zachovat. Fanoušci jsou také více nakloněni trestům během hry než po hře.

„Kromě toho výsledky ukázaly, že fanoušci jsou směrem k neutrálnímu postoji na negativní straně, když se jich zeptali, zda by VAR neměl být používán pro více než jen jasné a zjevné chyby. Tyto výsledky naznačují, že FIFA by neměla přidávat další parametry pro VAR.“ (Hamsund, 2021) Fanoušci tak chtějí, aby systém VAR byl jednoduchý a nedocházelo tak k větším zmatkům. Souhlasí s tím, aby VAR nadále fungoval, avšak za lepších a správnějších rozhodnutí.

3 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE

Na základě rozhovorů a ohledu fotbalové veřejnosti chci zjistit, jak funguje VAR v České republice, jak je vnímán a kam se bude odvíjet do budoucnosti. Na základě syntézy těchto dvou metod sestavit doporučení.

K naplnění cíle povedou následující úkoly:

- vyhledat a prostudovat odbornou literaturu zaměřenou na manažerské rozhodování, role rozhodčího a jeho kompetence, počátky a fungování video rozhodčího ve fotbale
- zpracovat informace o využití video rozhodčího ve fotbalových zápasech
- realizovat průzkum pomocí rozhovorů s rozhodčími
- kontaktovat rozhodčí a provést rozhovory
- na základě provedených rozhovorů sestavit elektronický dotazník a provést dotazníkové šetření ve fotbalové veřejnosti
- zpracovat a analyzovat sesbíraná data, která byla získána jak pomocí dotazníků, tak skrze rozhovory
- interpretace získaných dat

4 METODIKA PRÁCE

V této kapitole budou nejprve popsány základní soubory a vzorky, které byly vybrány za účelem dosažení stanoveného cíle. Dále bude rozebráno, jak byl vybrán způsob řešení práce a použití daných metod. Zde budou také zmíněny stručné informace o vybraných metodách.

4.1 Základní soubor a vzorek

Pro tento průzkum byly zvoleny dva typy základního souboru. První skupinou základního souboru je skupina fotbalové veřejnosti v České republice, jejíž pohled nás zajímá především. Druhý základní soubor tvoří rozhodčí, kteří budou získáni dle dostupnosti. Není záměrem vybrat pouze rozhodčí, které mají s videem zkušenosti. Výzkumným souborem tak mohou být rozhodčí nižších českých fotbalových lig.

4.1.1 Fotbalová veřejnost

Abychom získali potřebné údaje pro dosažení stanoveného cíle, musíme oslovit dané množství lidí z fotbalové veřejnosti. Jelikož jde o téma, které patří k problematice novodobého fotbalu, je nutné oslovit fotbalovou veřejnost, neboť běžná veřejnost není pravděpodobně obeznámena se systémem videorozhodčího při fotbalových utkáních.

Základním souborem je tak fotbalová veřejnost neboli lidé, kteří se alespoň z části o fotbal zajímají. Do této skupiny mohou patřit lidé, kteří sledují fotbalové utkání alespoň jednou týdně, sledují a čtou zprávy z fotbalového prostředí, pohybují se v oblasti sportu, nebo mají jednoduše znalosti a zkušenosti s tímto sportem.

Pro nás je však důležitý vzorek, který omezuje výběr na menší počet respondentů. Tímto vzorkem je fotbalová veřejnost, která je vybrána na základě dostupnosti na sociálních sítích. Tudiž bude získána z části záměrně, ale také podle omezené dostupnosti. Jde tak o záměrný a dostupný výzkumný soubor. Pro účely této diplomové práce byl předběžně stanoven limit 200 obdržených odpovědí jako celkově dostatečný.

Sběr dat, skrze dotazníkové šetření, bude probíhat dle stanoveného časového harmonogramu, kde nejprve proběhne pilotáž a následně se provede samotná realizace průzkumu.

4.1.2 Rozhodčí

Druhým typem základního souboru budou fotbaloví rozhodčí v českých fotbalových soutěžích, kterých se tato problematika blíže týká. U nich však dojde k metodě rozhovoru, a to z důvodu získání podrobnějších odpovědí.

Zde půjde také o vzorek záměrný a dostupný. Tudíž není záměrem vybírat pouze prvoligové rozhodčí, kteří jsou zkušenější a mají tak více zkušeností s videem při zápasech. Důležité je získat pohled i ze strany účastníků fotbalového utkání. Názor rozhodčích spolu s názorem fanoušků splní stanovený cíl, který si tato práce zakládá.

Vzorek bude složen z rozhodčích pískajících první i druhou českou ligu. Cílem této práce je získat rozhovor s 1-2 rozhodčími. Cílem je získat bližší informace, jak technologie VAR funguje, načež by mohl být sestaven dotazník pro veřejnost.

4.2 Výzkumné metody

V této kapitole bude rozebráno, zda budou použita primární či sekundární data, dojde ke zdůvodnění použití kvantitativních a kvalitativních metod. Bude taktéž popsán výběr konkrétních metod.

4.2.1 Zdroje dat

Základní dělení zdrojů dat je na primární a sekundární. Jak uvádí Kozel (2011), sekundární data jsou data, která byla zjišťována již dříve za jiným účelem. Může jít o různé výzkumy, články či bakalářské a diplomové práce.

Primární data jsou pak dle Kozla (2011) taková, která nebyla dříve publikována nebo o tom nevíme. Lze je získat vlastním výzkumem. Hlavní výhoda spočívá v aktuálnosti a konkrétnosti. Sběr těchto dat je však časově náročnější než při čerpání dat sekundárních. V této práci budou využity oba typy zdrojů.

Téma videorozhodčí ve fotbale rozebíralo několik prací. Hlavní a důležitou prací, kterou se bude tato diplomová práce inspirovat, je bakalářská práce studenta FTVS Davida Zelinky s názvem Vnímání technologie VAR fanoušky pražských prvoligových fotbalových týmů. Jak je patrné z názvu, cílem marketingového výzkumu bylo zjistit, jak fanoušci vnímají současnou technologii VAR. Šlo však pouze o fanoušky pražských týmů (Zelinka, 2020).

Moje práce se bude lišit v celkovém pojetí. Zaměřuje se na oblast manažerského rozhodování a pojetí rozhodčího jako manažera. Průzkum je tak doplněn o rozhovory s rozhodčími a v návaznosti na rozhovory je získáván postoj fotbalové veřejnosti, která je popsána výše. Dále by mohla být nápomocná bakalářská práce, která představuje moderní technologie ve fotbale. Autor Jonáš Klír (2019) napsal práci na téma: Moderní technologie ve fotbale a jejich využití z pozice rozhodčích. Poznatky z této práce budou také velice užitečné. Jakub Klucký (2018) pak ve své bakalářské práci uvedl fenomén této nové technologie v době, když začala fungovat v českém prostředí.

Velkou inspirací bude výzkum, který byl proveden v roce 2021 a zabýval se názory fanoušků na technologii VAR v anglické Premier League. Výzkum prováděli T. Hamsund a N. Scelles. Bude velmi nápomocný, neboť se jedná o podobné téma s rozdílem jiné fotbalové ligy. Tato sekundární data spolu s dalšími odbornými publikacemi, články a jiným zdroji, budou v práci využity.

4.2.2 Výběr metod

Mezi metody kvalitativní patří podle Hendla (2005) především: pozorování, analýza textů a dokumentů, interview a také zvukové a obrazové záznamy. Nejčastěji je využívána metoda rozhovoru, tedy interview.

Kvantitativní metody mají za cíl zjistit, kolik jednotek se chová určitým způsobem, má nějaký postoj, je s něčím spokojen či naopak. Nejčastěji se používá experiment a dotazování (Kozel, 2011).

Dotazování je nejrozšířenější metodou sběru dat a může být elektronické, osobní, telefonické, písemné. Každá z těchto metod má své výhody, ale také nevýhody. U elektronického mohou být problémy s nízkou návratností, na druhou stranu jde o levnou, časově nenáročnou metodu. U telefonických a osobních je výhodou, že se tazající může doptat na řadu otázek. Může automaticky navazovat na slova respondenta. Jde však o časově náročný sběr dat. Písemné dotazování je méně finančně náročné a tazatel nemůže ovlivňovat respondenta.

Na základě uvedení těchto metod bylo vybráno elektronické dotazování, neboť jde o časově nejjednodušší a dostupnější formu dotazování. Metoda byla vybrána i z hlediska návratnosti, neboť je předpoklad, že písemné dotazníky by mnoho fanoušků na stadionech nevrátilo.

Z kvalitativních metod přichází v úvahu především interview, tedy rozhovory s rozhodčími. Jde o časově náročnější metodu, avšak jelikož jde o malý počet respondentů, není to nerealizovatelné. S každým respondentem je nutno domluvit si individuální schůzku, místo a čas, kde bude rozhovor prováděn. Při rozhovoru je možné jakkoli se doptávat a reagovat na odpovědi respondenta. V tomto případě by šlo o rozhovor s rozhodčím, který by mohl uvést zajímavé informace k danému tématu a doplnit tak vhodně kvantitativní výzkum.

4.2.3 Metody

V práci byl využit smíšený výzkum. „Smíšený výzkum je definován jako obecný přístup, v němž se míchají kvantitativní a kvalitativní metody, techniky nebo paradigmaty v rámci jedné studie.“ (Hendl, 2005) V práci může být použita jedna varianta, nebo obě zároveň. Kvantitativní výzkum sbírá data od velkého množství respondentů. Kdežto kvalitativní výzkum sbírá podrobnější informace od malého počtu respondentů. Tato metoda je využívána pro hlubší prozkoumání problému. Každá metoda má své klady a zápory, tudíž nelze říci, která je vhodnější.

Kterou metodu vybrat, se rozhodujeme na základě cíle stanoveného v této práci. Jelikož se práce zaměřuje na větší počet fanoušků, které chceme mít v průzkumu, použije se kvantitativní výzkum. Je možné v práci oba typy výzkumů kombinovat. Proto je velice vhodné tuto práci doplnit také kvalitativním výzkumem, který nám dodá možnost hlubšího nahlédnutí do daného tématu. Pro realizaci výzkumu tak byly použity obě metody.

4.2.3.1 Elektronické dotazování

Tato metoda byla vybrána na základě stanoveného cíle, neboť je potřeba získat informace od velkého množství respondentů. V moderní době technologií se na sociálních sítích nachází mnoho lidí, pro průzkum důležitých respondentů, kteří by byli zcela vhodní pro naplnění cíle práce. Tato metoda je tak vhodná pro realizaci daného průzkumu.

Nejprve byl v průzkumu proveden rozhovor s rozhodčím, na jehož základě byl následně sestavován dotazník pro fanoušky. Takto zvolený postup byl vybrán z toho důvodu, aby dotazník pro veřejnost byl podložen reálnými informacemi.

Dotazník byl dále konzultován s vedoucím práce, aby nedošlo k vychýlení od cíle práce. Před spuštěním dotazníku byla provedena pilotáž, která nám zaručí, zda je dotazník srozumitelný. Tímto předvýzkumem na menším počtu respondentů, musí být dotazník vždy otestován. Poté teprve byl dotazník distribuován na sociálních sítích – především Facebook, Instagram, dále bude rozeslán skrze e-mail. Na facebookových stránkách bude rozeslán především na fanouškovských a fotbalových účtech.

Následně po ukončení sběru dat byly informace, získané z výzkumu, zpracovány a analyzovány. Pomocí grafů a tabulek pak byly interpretovány v analytické části práce.

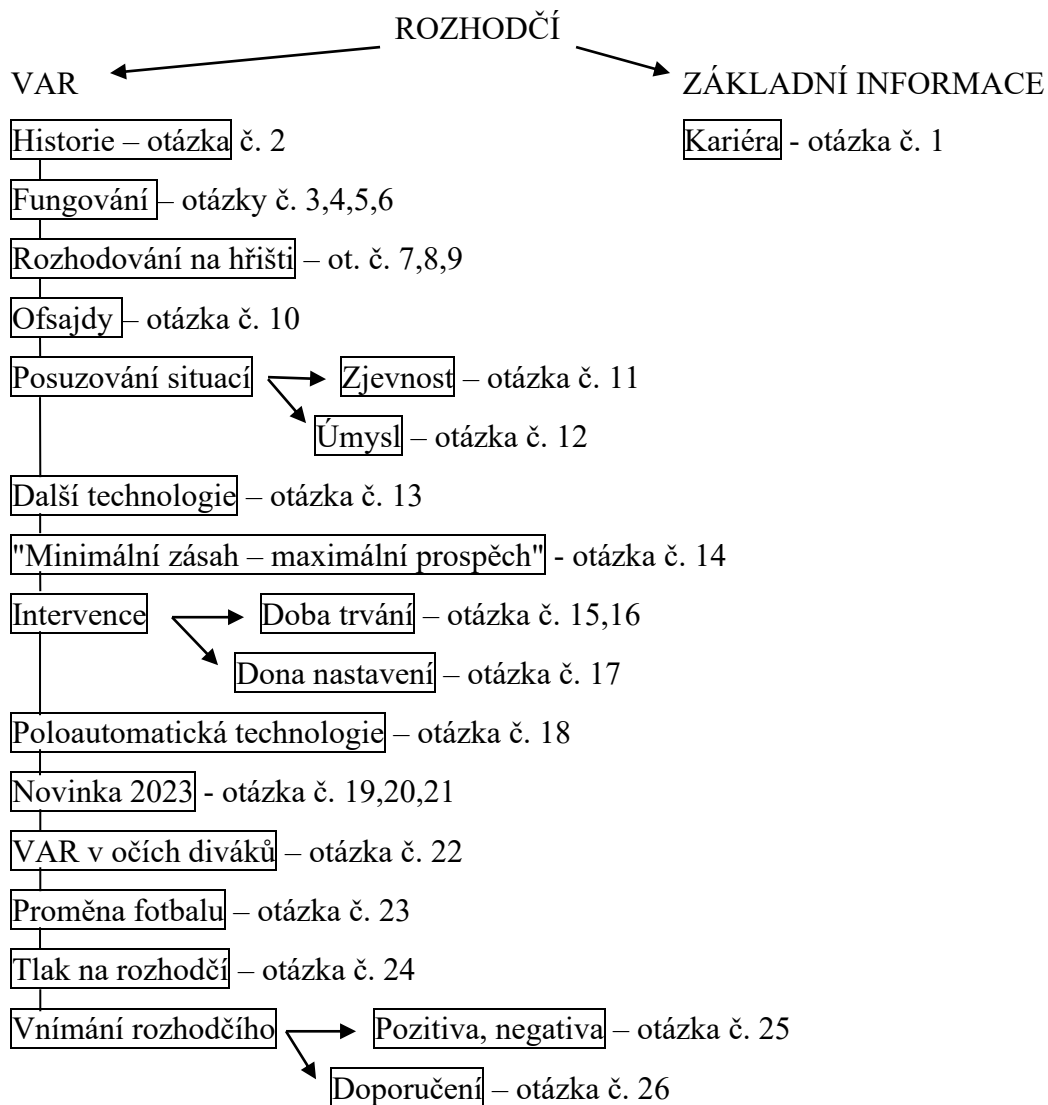
4.2.3.2 Interview

Rozhovory byly provedeny s rozhodčími, které budou vybrány na základě dostupnosti. O výzkumném souboru je napsáno již dříve v kapitole 3.1.2. Rozhovory probíhali po dohodě s respondenty. Při rozhovoru byl použit záznamník, který zaznamenával všechny informace, které později byly přepsány do počítače. Všechny rozhovory probíhaly v anonymní formě.

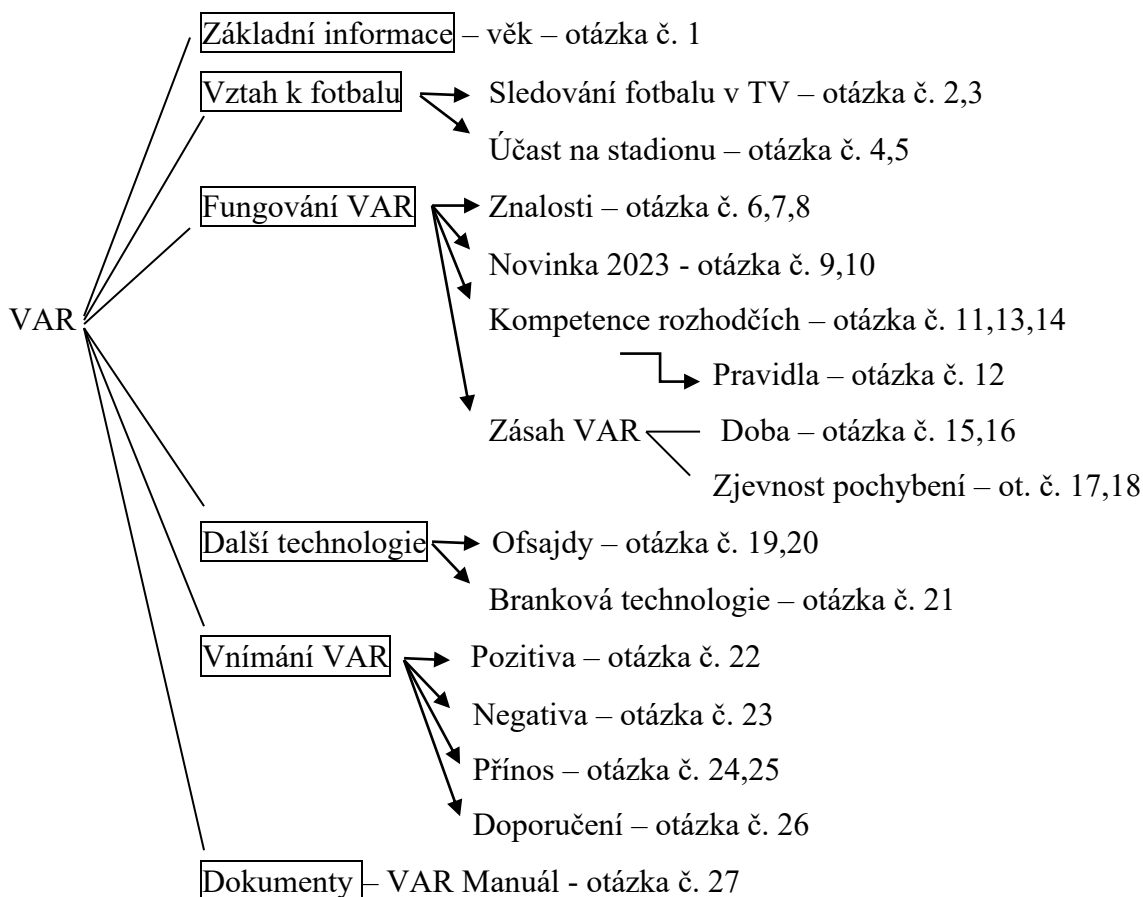
Rozhovory byly polostrukturované, což znamená, že bylo předem připravené téma a skupina otázek, na které se tazatel ptal. Jak uvádí Kozel (2011): „V případě polostrukturovaného rozhovoru má tazatel k dispozici seznam otázek, které musí zaznít zpravidla vede část rozhovoru ve stanoveném pořadí). Znění otázek, popřípadě další dotazy volně doplňuje.“ Tazatel by tak měl pružně reagovat na situaci a průběh rozhovoru.

Nejprve je nutné respondentovi vše náležitě vysvětlit, seznámit ho s tématem, sdělit mu, že rozhovor je zcela anonymní. Před průzkumem je také nutné, aby respondent podepsal informovaný souhlas, ve kterém dobrovolně souhlasí s provedením rozhovoru. Poté byl proveden rozhovor.

4.2.4 Operacionalizace rozhovoru

4.2.5 Operacionalizace dotazníku

4.3 Pilotáž

Před samotným zveřejněním dotazníku a zahájením sběru dat byla provedena pilotáž pro ověření jeho validity, tedy srozumitelnosti.

V prvé řadě byl dotazník konzultován s konzultantkou mé práce. Následně byl dotazník rozeslán známým fanouškům, kteří spadají do cílové skupiny. Do pilotáže bylo zahrnuto 10 lidí, přičemž otázka číslo 7 musela být přeformulována, neboť nebyla dostatečně srozumitelná.

4.4 Sběr dat

Tvorba otázek pro rozhovory probíhala na jaře 2023. První polostrukturovaný hloubkový rozhovor proběhl 12.4.2023 online formou a účastnili se ho dva rozhodčí najednou. Rozhovor vedl pouze jeden z nich, následně se ke konci přidal i druhý rozhodčí. Šlo o rozhodčí, kteří mají velké zkušenosti s technologií VAR a mohli tak zodpovědět důsledně všechny otázky. Délka rozhovoru byla cca půl hodiny.

Na základě výsledků z rozhovoru byl sestaven dotazník pro fanoušky. Před zveřejněním dotazníku proběhla výše zmíněná pilotáž. Samotný sběr dat probíhal v dubnu roku 2023. Shromažďování dat proběhlo prostřednictvím elektronického dotazníku, vytvořeném na internetové stránce Survio.cz, jehož hypertextový odkaz byl zveřejněn na sociálních sítích (facebook, twitter, instagram). Dotazník byl distribuován přes email autorky diplomové práce svým známým, na jejím osobním účtu na Facebooku, Twitteru a Instagramu, dále na facebookové stránce Fotbal a vše kolem něj - fanoušci. Dotazník vyplnilo 212 respondentů, z čehož dva nebyly úplné, proto byly z průzkumu vyřazeny. V průzkumu jsem tak pracovala s výsledky od 210 respondentů.

4.5 Zpracování a analýza dat

V situaci, kdy jsou již shromážděné veškeré údaje a informace, se může přejít k jejich zpracování a následné analýze. Rozhovory byly po nahrání staženy do počítače a z nahrávacího zařízení byly smazány. Se záznamem byli respondenti dopředu srozuměni. Nahrávky byly následně přepsány do písemné podoby, kde se všechny údaje, které by mohly vypovídat o identitě respondenta, anonymizovaly. Posledním krokem před analýzou dat, bylo poslání přepsaného textu respondentům, aby odsouhlasili jeho správnost a využití. Přepisy rozhovorů jsou přiloženy v přílohách.

Co se týče dotazníku, ve chvíli, kdy jsem měla dostatečný počet respondentů, jsem dotazník ukončila a začala zpracovávat získaná data. Zpracování dat probíhalo elektronickou formou, a to skrze dostupné programy Microsoft Office – především přes Excel, kde jsem tvořila veškeré grafy a tabulky.

Veškerá získaná data byla roztríděna do sekcí a následně propojena tak, aby mezi nimi vznikla jakási návaznost. Pokud rozhovory obsahovaly určitá citlivá data, netýkající se průzkumu, byla tato data v analýze vyřazena.

5 VÝSLEDKY VÝZKUMU A JEJICH INTERPRETACE

Praktická část diplomové práce vychází ze syntézy dvou metod – z hloubkového rozhovoru, který byl proveden s rozhodčími české ligy a z výsledků elektronického dotazování, které bylo zaměřeno na fotbalovou veřejnost. Praktická část je tedy zaměřena na interpretaci výsledků marketingového výzkumu. Pro marketingový výzkum bylo vyplněno 210 relevantních dotazníků.

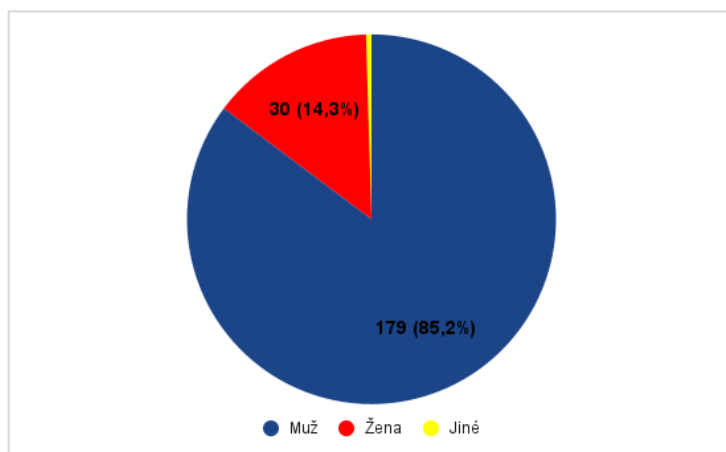
Pro lepší přehlednost následuje bezprostředně za výslednými grafy v každé otázce i stručný popis interpreta. Odpovědi jsou také doplněny o názor rozhodčího, který vycházel z rozhovoru. Souhrnná diskuze je pak prezentována níže, v samostatné kapitole.

5.1 PROFIL RESPONDENTŮ

Otázka č. 1: Pohlaví respondenta

První otázka se týkala pohlaví. Většina respondentů byla mužského pohlaví, přičemž z 210 respondentů bylo 179 mužů, tedy 85,2 %. Žen tak bylo pouze přes 14 %, což se dalo z hlediska vybraného tématu očekávat. Jeden respondent dokonce uvedl možnost Jiné.

Graf č. 1: Pohlaví respondentů

Zdroj: Vlastní zpracování

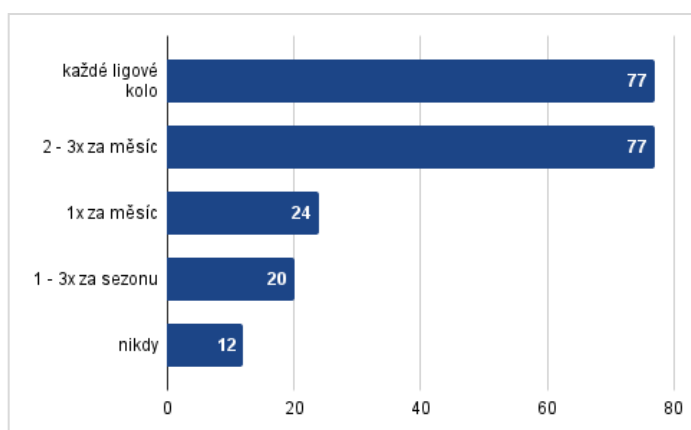
Otázka č. 2: Jak často sledujete zápasy české ligy v TV?

Pro průzkum bylo také podstatné zjistit, jaký vztah respondenti k fotbalu mají. Proto byly položeny dvě otázky k tomuto tématu. Otázka č. 2 zjišťovala, jak pravidelně sledují respondenti českou ligu v televizi. Respondenti mohli vybírat z pěti nabízených možností. Rozmezí 1-3x za sezonu bylo vybráno z toho důvodu, že se předpokládá, že někteří diváci sledují pouze top zápasy sezony, jako je například pražské derby mezi Spartou a Slavií.

Otázka č. 4: Jak často chodíte na fotbalové utkání na stadion?

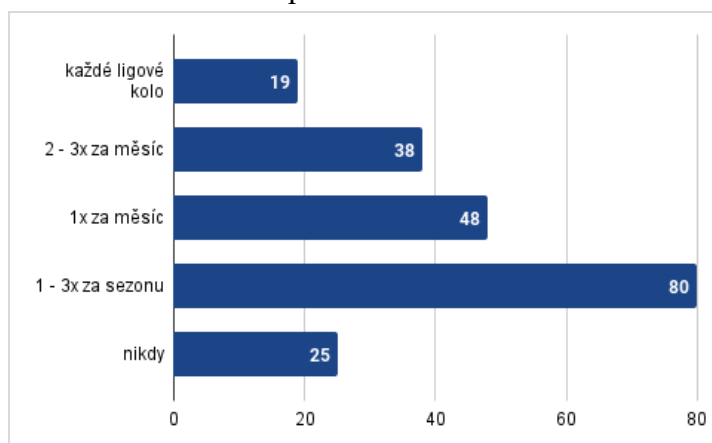
Otázka č. 4 představuje druhou část ke zjištění vztahu respondentů k fotbalu. Šlo o to, jak pravidelně navštěvují stadiony během sezony. Na výběr byly stejné možnosti jako u předchozí otázky. Otázky jsou záměrně prezentovány u sebe, neboť bude možné lépe znázornit výsledky, které spolu mohou úzce souviset. Výsledky uvedou níže položené grafy.

Graf č. 2: Sledování zápasů české ligy fanoušky v televizi

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 3: Sledování zápasů na stadionu

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 2: Více než třetina respondentů sleduje zápasy české ligy v televizi každé ligové kolo, zároveň taktéž více než třetina sleduje zápasy 2 - 3x za měsíc. Tyto dvě odpovědi tak dostaly nejvíce hlasů. Z výsledku vyplývá, že respondenti pečlivě sledují buď svůj oblíbený tým, nebo pravidelně sledují českou ligu. Odpověď nikdy byla zaznamenána 12x, což však nemusí znamenat, že tito respondenti nemají s fotbalem zkušenosti.

Graf č. 3: Velká převaha respondentů chodí na zápasy pouze párkrát za sezonu, tudíž si nejspíše vybírají pouze prestižní zápasy, které chtějí navštívit. Každé ligové kolo navštíví pouze 19 respondentů, je to však dáno také tím, že málokterý fanoušek jezdí na všechny venkovní zápasy. Větší část fanoušků chodí buď na oba domácí zápasy v měsíci, nebo pouze na jeden. Nikdy stadion nenavštíví 25 respondentů.

Otázka č. 3: Viděli jste někdy zásah VARu v přímém přenosu v TV?

Tato otázka má návaznost na otázku číslo 2, neboť jde o zachycení zkušeností respondentů s technologií VAR prostřednictvím televizních obrazovek. Respondenti měli uvést, zda se v přímém přenosu v televizi setkali se zásahem VAR. Pozitivně odpovědělo 90 % respondentů, tedy konkrétně 189. Pouze 10 %, 21 respondentů, tak nezaznamenalo přezkum pomocí videa, během přímého přenosu zápasu v TV. Z těchto 21 respondentů jich 12 vůbec nesleduje českou ligu v televizi, tudíž pouze 9 diváků se nesetkalo s přezkumem v přímém přenosu.

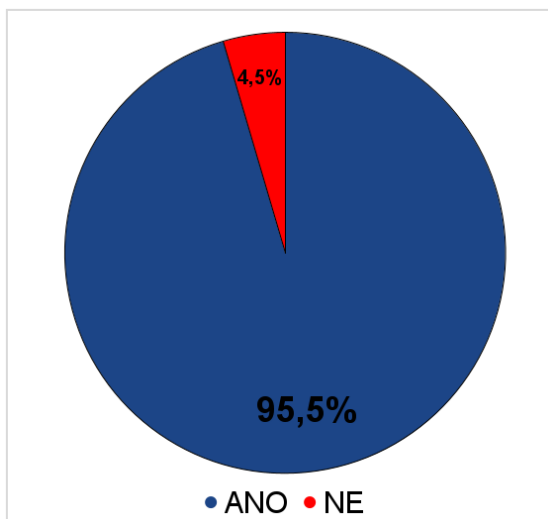
Graf k otázce č. 3 bude znázorněn spolu s grafem otázky číslo 5, neboť vedle sebe budou lépe porovnatelné.

Otázka č. 5: Viděli jste někdy na stadionu VAR přímo v akci?

Tato otázka je velmi obdobná k předchozí otázce, navazuje však na otázku č. 4. Jde o zachycení zkušeností respondentů s technologií VAR během zápasu přímo na stadionu. V tomto případě byly odpovědi velmi vyrovnané, přesto však větší polovina odpověděla záporně, tedy se nesetkala na stadionu se zásahem pomocí videa. S přezkumem na stadionu se tak setkalo 48,6 % respondentů. Odečteme-li od záporných odpovědí 25 respondentů, kteří na stadion nechodí, dostaneme výsledek, který znázorňuje, že 55 % respondentů, navštěvujících stadiony, se s přezkumem u videa setkalo. Většina respondentů se tak s technologií VAR setkala, ať již v TV nebo na stadionu.

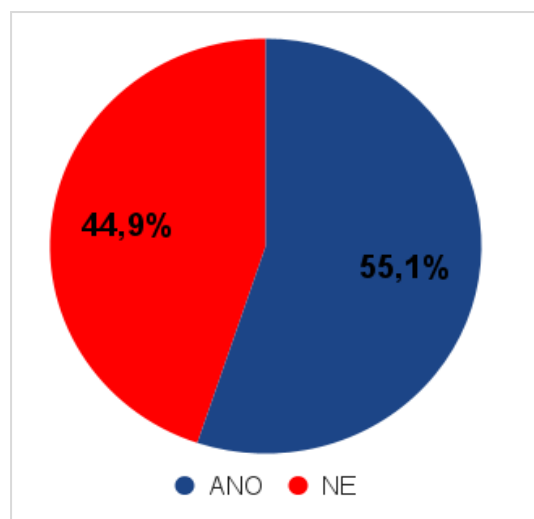
Následující dva grafy znázorňují, zda se fanoušci setkali s technologií VAR a kde. Je pochopitelné, že častěji zaznamenali přezkum v televizi, neboť na stadion chodí značně menší část fanoušků. Větší část respondentů sleduje častěji českou ligu v přímém přenosu v televizi. Z grafů jsou vyřazeni respondenti, kteří nesledují ligu v televizi, nebo nikdy nechodí na stadion.

Graf č. 4: Zásah VAR v televizi

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 5: Zásah VAR na stadionu

Zdroj: Vlastní zpracování

5.2 FUNGOVÁNÍ VAR

Otázka č. 6: Kdo zastává pozici videorozhodčího během zápasu?

Touto otázkou jsem začala zjišťovat, jaké znalosti respondenti ohledně technologie VAR mají. První se tak týkala osob, kteří sedí za videem. Výsledky znázorňuje následující tabulka, lze však říci, že více než polovina respondentů odpověděla, že za videem sedí rozhodčí. Každý strukturoval svou odpověď jiným způsobem. Ve výsledcích zazněly například tyto odpovědi: *“Rozhodčí”*, *“Aktivní rozhodčí”*, *“Pátý, šestý rozhodčí”*, *“Sudí asociace FAČR”*, *“Tým proškolených rozhodčích u monitoru”*, *“Sudí v přenosovém voze”*, *“Rozhodčí první ligy”*, *“Profesionální rozhodčí”*, *“Delegovaný a proškolený rozhodčí”*. Mezi zajímavé odpovědi také řadíme: *“Rozhodčí, který má splněný kurz pro VAR a je na daný zápas nominován”*, *“Delegovaní rozhodčí, kteří i normálně pískání. Je na to proškolená skupina vybraných rozhodčích”*, *“Další ligový rozhodčí (čili v zápasu jsou 2 hlavní, jeden na hřišti a druhý u VARu)”*. V tabulce jsou pak znázorněny i další odpovědi, kde většina z nich je alespoň zčásti správná.

Tabulka č. 1: Osoby, které sedí u videa během zápasu

Rozhodčí/ Delegovaný rozhodčí	109
Aktivní rozhodčí	19
Videorozhodčí	27
Odborník/specialista	17
Asistent rozhodčího	4
Osoba zvolená FAČRem	13
Nevím	15
Jiné	6
Celkem	210

Zdroj: Vlastní zpracování

Správnou odpověď jsem získala pomocí rozhovoru s rozhodčím č. 1 (R1), kdy mě zajímalo, kolik osob sedí za videem a o jaké osoby jde. Rozhodčí (R1) sdělil, že počet osob závisí na společnosti, která poskytuje vozy a technické zázemí. V ČR takto fungují dvě společnosti – O2 TV a VMG. O2 TV má jednoho operátora a s ním ve voze sedí VAR a AVAR, ve voze jsou tedy tři lidi. VMG má tři operátory, plus VAR a VAR, tedy 5 lidí ve voze.

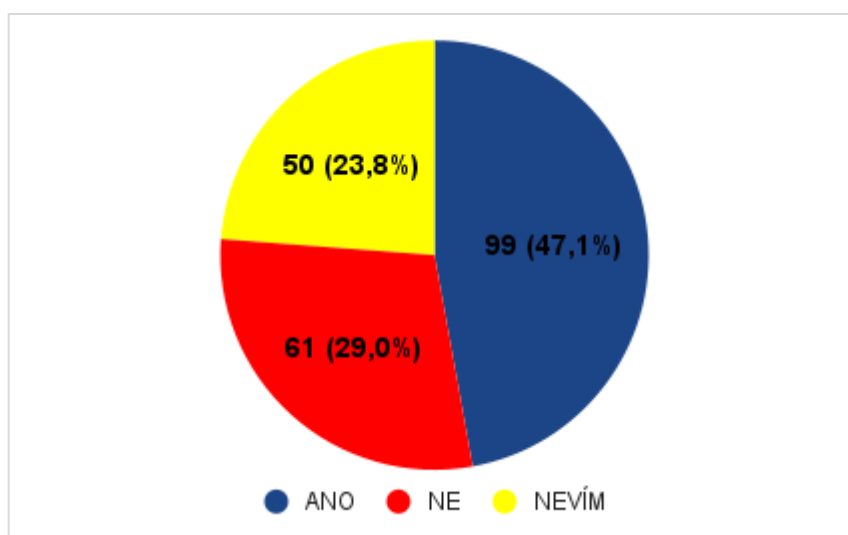
„VAR a AVAR jsou v 95 % aktivní současní rozhodčí listiny první a druhé ligy - rozhodčí a asistenti. AVAR většinou dělají asistenti. A máme tam jednoho specialistu, který už je bývalý rozhodčí a dělá pouze VAR. Všichni ostatní jinak pískají a jsou na listině první, druhé ligy.“ (R1)

Otázka č. 7: Funguje technologie VAR na všech zápasech Fortuna ligy?

Z výsledků vyplývá, že více než polovina respondentů se domnívá, že VAR nefunguje na všech zápasech anebo si tím není jistá. Pouze 47 % fanoušků ví, že VAR je přítomen u všech zápasů první ligy.

Jeden respondent v předchozí otázce uvedl relevantní poznámku k tomuto tématu. Uvedl, že video funguje na všech zápasech ligy, ale na posledním kole základní části, kde všechny týmy hrály ve stejný čas, nebylo video dostupné na všech zápasech.

Graf č. 6: VAR na všech zápasech Fortuna ligy

Zdroj: Vlastní zpracování

Rozhodčí na otázku, zda VAR funguje na všech zápasech uvedl: „*Ano a také ve vybraných zápasech MOL Cupu.*“ (R1) Následně jsem se zeptala, jak tedy vybírají zápasy MOL Cupu, přičemž odpověď zněla: „*Jedeme od čtvrtfinále dál, tam to je již na všech zápasech.*“ (R1)

Otázka č. 8: Z jakých důvodů si myslíte, že rozhodčí okamžitě nevysvětlují VARem zkoumané situace na hřišti?

Otázka č. 8 úzce souvisí s otázkami č. 9 a 10, kdy se všechny týkají rozhodčích na hřišti, konkrétně v tom, že hlavní sudí nevysvětluje divákům, jaká situace se řeší a proč byl zvolen daný verdikt. Z výsledků vyplývá, že někteří respondenti nepochopili znění otázky, byla to však pouhá menšina. Odpověď, která zazněla víckrát je „*Nevím*“, „*Netuším*“, kdy diváci nemají ponětí, proč to v české lize nefunguje.

Výsledky ukazují velmi rozmanité odpovědi, nejčastěji bylo opakováno, že je to kvůli šetření času, vysvětlování by zbytečně zdržovalo hru a byl by to příliš zdlouhavý proces. Diváci také zmiňují, že to není potřebné, divák je obeznámen se situací prostřednictvím gestikulace hlavního sudího na hřišti. Vyskytují se zde také odpovědi typu: *Sami nevědí; Nejsou si jisti; Ochrana před případnou chybou; Není to uvedeno v pravidlech; Nemají na to školení, pravomoc, povolení, finance, technologie či kompetence.*

Dalším důvodem může být, že se nechtějí dostat do konfliktu s hráči ani fanoušky, aby hráči neprotestovali. Mohlo by to přinést mnoho dohadů, jak na hřišti, tak na tribunách.

Někteří respondenti se rozepsali a uvedli velmi zajímavé poznatky. Některé z nich jsou uvedeny níže:

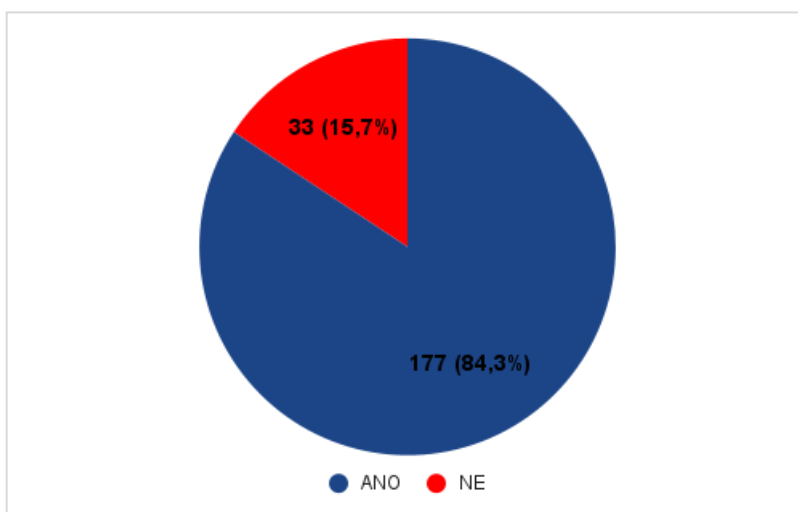
- Trvalo by to možná ještě více času, byla by potřeba další technologie na komunikaci rozhodčího s fanoušky.
- Technologicky náročné pro stadiony v ČR.
- Oni sami si to musejí nechat projít hlavou a pak k tomu něco řeknou na konci zápasu, proč to neřeknou rovnou, že tak učinili.
- Netuším, ale ocenil bych vysvětlení. Samozřejmě když jsem u televize, tak to vidím, ale na stadionu to není moc přehledné.
- Některé situace jsou opravdu sporné a veřejnost, která není znalá pravidel by k některým rozhodnutím přistupovala v emocích.
- Nejspíš kvůli tomu, že tak narychlo by si nedokázali vymyslet argumenty pro své "rozhodnutí dle pravidel".
- Pokud je myšleno, že se nevysvětlují divákům přímo na stadionu (např. na velké obrazovce), tak tam je to pochopitelné, jelikož by hraniční momenty mohly zbytečně vyostřit atmosféru mezi fanoušky. Jinak si myslím, že hráčům jsou situace dostatečně vysvětlovány, pokud dojde k použití VARu. Pokud by však rozhodčí vysvětlovat slovně, mohlo by to naopak pomoci.

Otázka č. 9: Momentálně FIFA testuje novinku, kdy rozhodčí musí verdikty po kontrole u videa vysvětlovat divákům na stadionu i u TV obrazovek pomocí mikrofону. Byl by správný krok, zavést to i v české lize?

V teoretické části je možné se dočíst více o novince, kterou se FIFA rozhodla zavést. Nyní je ve fázi testování, při které se ukáže, zda by byla během zápasu prospěšná.

Téměř většina respondentů uvedla, že by zavedla novinku i v české lize, celkově bylo pro 84 % respondentů a pouhých 16 % bylo proti. V následující otázce bude vysvětleno, proč mají právě onen názor.

Graf č. 7: FIFA Novinka 2023

Zdroj: Vlastní zpracování

Stejná otázka byla položena i rozhodčímu, který bez váhání vyřkl, že by to udělali hned, kdyby měli technické možnosti. Dodal také, že tato problematika byla již řešena, zda by byla v české lize vůbec možná. Dále uvedl: „U nás to není zobrazeno ani na obrazovkách na stadionech. Každý stadion má obrazovky, ale doposud se to zatím neudělalo. Na obrazovkách je pouze, že je VAR přezkum, ale není tam, co se přezkoumává.“ (R1)

Na otázku, zda se dočkáme této inovace i v Česku odpověděl: „Pokud budeme technicky schopný to zajistit, pokud dostaneme tu techniku, tak to určitě dělat budeme. Myslím, že je to prospěšné. Hodně by to pomohlo, ne stoprocentně, neboť lidi nejsou schopni přijmout chyby. Je jasné, že lidé některé věci nevezmou, ale myslím si, že to pomůže.“ (R1)

Otázka č. 10: Proč si to myslíte?

Otázka číslo 10 je navazující na předchozí, neboť se snaží porozumět, z jakého důvodu jsou respondenti příznivci novinky, nebo naopak její kritici.

Jak již bylo zmíněno výše, proti novince bylo 16 %, tedy 33 respondentů. V tabulce můžeme vidět, jaké důvody uvedli. Nejčastěji se jednalo o zdržování, s tím spojená ztráta plynulosti hry. Čtyři odpovědi byly více rozepsané a mezi nimi je také:

1. Zbytečně by se kouskovala a protahovala hra, v rámci rozumného kompromisu by to fungovat mohlo, ale určitě ne u každé situace.
2. Jednou jsem rozhodčí, a tak jsem se rozhodl a budu se plně věnovat utkání. K veřejnosti se obhájím nebo vyjádřím třeba na tiskovce. Jinak to bude opět zdržování a trapný čekání.
3. Pravidla FIFA jsou nastavena správně, bohužel interpretace není shodná napříč asociacemi.
4. Ačkoliv to v rugby funguje ve fotbale to není nutné. Na verdiktu se nic nezmění a atmosféra na stadionu nemusí být klidně vysvětlováním, fanoušci chtějí bouřlivou atmosféru. Vysvětlováním by se navíc ztrácel čas a prodlužoval zápas.

Tabulka č. 2: Fanoušci PROTI novince

Zbytečné prodlevy, ztráta plynulosti	11
Není třeba, nikdo to nepožaduje	8
Jiné	4
Emoce hráčů, fanoušků	3
Stačí vidět na obrazovce	2
Stačí po zápase	2
Nevím	2
Finance navíc	1

Zdroj: Vlastní zpracování

Naopak 84 % fanoušků bylo pro zavedení inovace. Odpovědi byly opět různorodé s tím, že několik respondentů uvedlo, že neví. Nejčastějším důvodem, proč novinku zavést, byla lepší přehlednost, méně sporných momentů, vyšší informovanost, aby diváci věděli, co se na hřišti děje a co se právě řeší.

Bylo by také hned jasné, proč se rozhodčí rozhodli tak, jak se rozhodli. Někteří fanoušci vidí v inovaci také krok kupředu, pomohlo by to i v rámci kontaktu rozhodčích směrem k divákům.

Jeden respondent uvedl: *„Divákům chybí komunikace od rozhodčích, pomohlo by to k lepšímu chápání technologie od fanoušků.“* *„Diváci by mohli lépe porozumět, proč se tak rozhodčí rozhodl, mohlo by to uklidnit emoce z pocitu špatného verdiktu rozhodčího.“*

Někteří respondenti odkazovali na hokej, kde tato technologie funguje a předchází se tak spekulacím. *„V hokeji to tak funguje při využití videa s velkým úspěchem a mnohdy by to vysvětlilo, proč video zasahovalo a o jaký přestupek se jednalo, což může vést ke snížení nenávisti či pocitu fanoušků vůči rozhodčím, že se jedná o ovlivnění zápasu.“*

Mnoho respondentů také poukazuje na fakt, že diváci na stadionu nemají možnost shlédnout opakované záběry jako diváci u televize - *„Fanoušek na stadionu bohužel nemá opakované záběry jako divák u TV, proto je často zmatený a neví, co rozhodčí vlastně řeší.“*

Často v odpovědích zní, že fotbal je především produkt pro diváky a ti si zaslouží vědět, co se děje. Mezi takové odpovědi lze zařadit:

- Divák má právo vědět, co se vůbec projednávalo na hřišti. A za druhé, kdyby rozhodčí vysvětloval, proč tak rozhodl, byl by větší tlak na to, aby rozhodl spravedlivě a nemohl by se tolik rozhodovat podle sebe
- Fotbal je produkt pro diváky. Měly by být dostatečně informováni, aby nevznikala zášť a nebyl prostor pro pocit křivdy.
- Někdy dojde k několika situacím, které se musí řešit současně a divák nemusí mít o všech přehled. Vysvětlení rozhodčího by mohlo v některých případech pomoci divákovi pochopit, jaký moment se vlastně řešil. To však neznamená, že ve všech případech bude divák s rozhodnutím rozhodčího souhlasit.
- Ne všichni diváci jsou úplně bystří nebo zběhlí ve fotbale není situace jasná a proto by to bylo dobré.
- Ubylo by dohadování, zda VAR rozhodl dobře nebo ne. Aspoň pár odpovědí bychom dostali na složité situace, které se po zápase vždy řeší.

- Protože za současné situace diváci a někdy ani hráči přesně nemusí vědět, co se řeší. Diváci u TV jsou závislí na vlastní interpretaci nebo interpretaci komentátorů. Diváci na stadionu neví prakticky nic. Hráčům a trenérům pak rozhodčí kolikrát vše musí postupně vysvětlovat a někdy jsou z toho zbytečně žluté karty. Navíc to nezabere skoro žádný čas a v jiných sportech (např. hokej) něco takového docela dobře funguje.

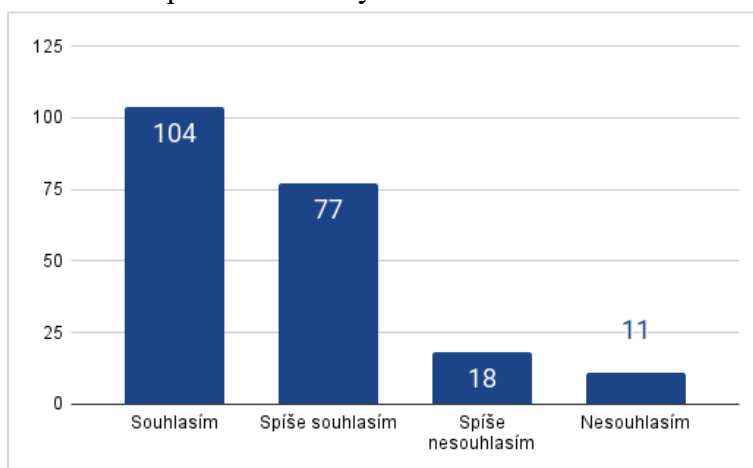
Otázka č. 11: Rozhodčí se má jít podívat na monitor pouze, pokud to VAR vyhodnotí jako sporné.

Z rozhovoru, který byl proveden s rozhodčím vyplývá, že sudí mají manuál, podle kterého se řídí a podle kterého jsou také posuzovány situace. V manuálu je tak nastaveno, kdy rozhodčí může k monitoru a kdy ne. *„Pak je to samozřejmě právě o té hranici intervencí, kdy už třeba v tom pokutovém území, kdy už do toho VAR má vstoupit a kdy ho má zavolat. To je samozřejmě subjektivní. Momentálně je to tak, že chceme, aby chodili jen do jasných věcí.“* (R1)

„Vždycky to vyhodnocuje VAR, když mu to přijde jako zjevná chyba rozhodčího, tak v tom případě ho povolá.“ (R1)

Fanoušci měli vyjádřit svůj názor k výroku, že by hlavní rozhodčí měl chodit k monitoru pouze, když půjde o sporný okamžik. Měli na výběr 4 možnosti: *Souhlasím, Spíše souhlasím, Spíše nesouhlasím, Nesouhlasím*. O výsledcích vypovídá následující graf, na kterém je přehledně poznat, že velká část fanoušků souhlasí s uvedeným výrokem. Polovina respondentů jednoznačně uvedla, že souhlasí a více jak třetina zvolila Spíše souhlasím. Z čehož vyplývá, že diváci nechtějí, aby rozhodčí chodili k monitoru pokaždé, neboť to není potřeba. K monitoru mají chodit, pokud jde opravdu o spornou situaci.

Graf č. 8: Sporné okamžiky a rozhodčí u monitoru

Zdroj: Vlastní zpracování

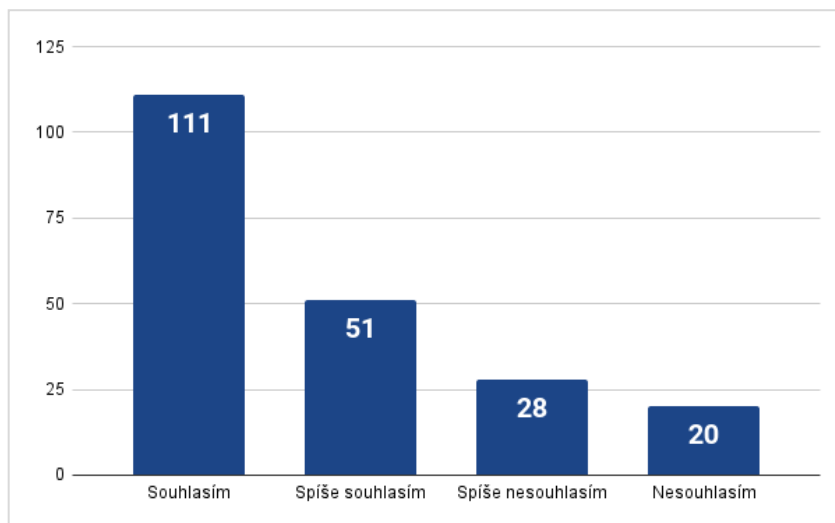
Otázka č. 12: Fotbal je mnohdy subjektivní. Pravidla jsou až zbytečně složitá, měla by se zjednodušit.

Výrok, který vychází z úst rozhodčího, který odpovídal na otázku, jak by se technologie VAR dala vylepšit v očích diváků. Fotbal je podle něho mnohdy subjektivní. „*Jestli to je faul nebo není, tak se tam zohledňuje mnoho věcí a lidí, podle mě jak se vyvíjejí pravidla, tak to ani neznají. Možná tedy nějaké zjednodušení pravidel, třeba právě o té ruce. Myslím, že je to zbytečně složitě.*“ (R1)

Zda s výrokem rozhodčího fanoušci souhlasí nebo ne, zjišťovala otázka č. 12. Jednoznačně s výrokem souhlasí hned 53 % respondentů. Dalších 24 % respondentů s výrokem také souhlasí, ale již s mírnými pochybnostmi. Pouhých 23 % respondentů nepovažuje pravidla za složitá a proto s výrokem nesouhlasili, nebo spíše nesouhlasili.

Pro fotbalovou veřejnost jsou tak mnohdy pravidla složitá a pro lepší pochopení technologie VAR by tak měla být zjednodušená.

Graf č. 9: Zjednodušení pravidel

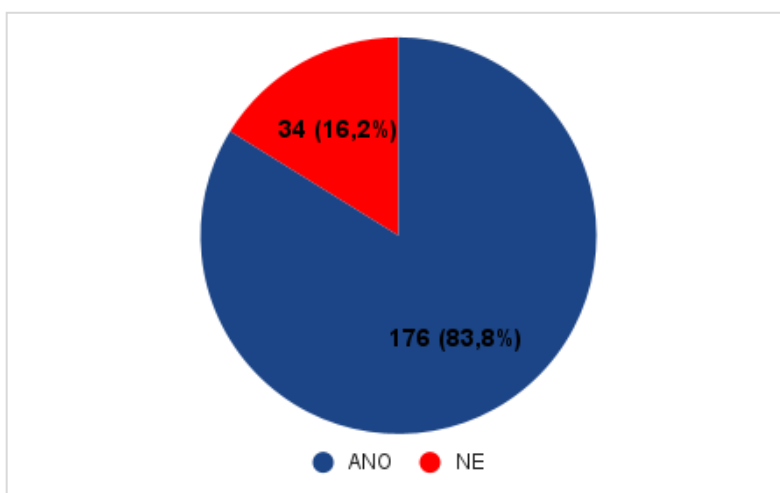

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 13: Myslíte si, že ve všech situacích, které VAR zkoumá, je konečné rozhodnutí na sudím na hřišti?

Povědomí o tom, kdo má na hřišti během zápasu hlavní slovo, má 84 % respondentů, kteří odpověděli ANO. Zbýlých 16 % se domnívá, že konečné rozhodnutí není pokaždé na hlavním sudím na hřišti. Důvod, proč se rozhodli odpovědět NE, vysvětlovali v následující otázce číslo 14. Výsledky uvádí taktéž přiložený graf.

Graf č. 10: Konečné rozhodnutí sudího

Zdroj: Vlastní zpracování

R1 v rozhovoru potvrdil, že konečné rozhodnutí je vždy na sudím na hřišti. Odkázal přitom na VAR Manuál: „*Máme manuál, ve kterém jsou případy, kdy do toho VAR vstupuje a potom, jestli se jedná o faktické rozhodnutí. Když je faktické, tak ten rozhodčí k monitoru ani nejde, zbytečně by se zdržovala hra. Jde například o ofsajd nebo jasné hraní rukou. V tu chvíli rozhodne pouze na základě informace od VARu. Když je subjektivní, tak tam rozhodčí jde a musí to vidět a sám musí rozhodnout.*“ (R1)

Otázka č. 14: Pokud jste odpověděli NE, kdy tedy není konečné rozhodnutí na sudím na hřišti?

Otázka navazující na předchozí, kde možnost NE vybralo 34 respondentů. Právě těchto respondentů se týkal aktuální dotaz. Někteří odpověděli, že neví, nebo neodpověděli vůbec. Odpověď, která se opakovala, byla zaměřena na ofsajd. Respondenti se domnívají, pokud se jedná o jasný ofsajd, rozhodne VAR, nikoli sudí na hřišti. Této situace se týkají například odpovědi: *„Například u ofsajdů, na ty se rozhodčí kromě některých specifických případů (např. když se určuje, jestli hráč v ofsajdu zasáhl do hry nebo blokoval výhled brankáři) vůbec dívat nechodí.“*

„Například při jasném ofsajdu - VAR řekne rozhodčímu, že se jednalo o ofsajd, rozhodne tak za něho.“

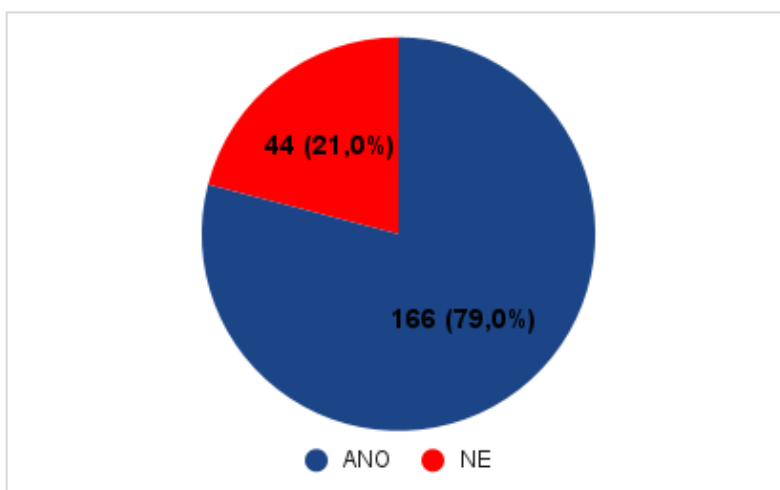
Všechny odpovědi se však netýkaly pouze ofsajdu, ale také například gólových situací či jasného hraní rukou. Za zmínku stojí uvést názor čtyř respondentů, které níže cituji:

1. V některých případech, kdy zasahoval VAR, mi přišlo, že rozhodčí nechal rozhodnutí na videorozhodčím a nepochopitelně se nešel podívat k monitoru.
2. VAR by měl posuzovat situace bez emocí, které v některých zápasech mohou ovlivnit rozhodování.
3. Těžko říct. Někdy je to jasné a rozhodčí to nevidí. Na druhou stranu nechat to zase jen na asistentovi u videa by opět bylo zase spekulativní.
4. Pokud VAR může okamžitě rozhodnout pomocí záznamu, nemělo by být rozhodnutí na hlavním rozhodčím.

Otázka č. 15: Nastavuje se průměrně delší doba než dříve. Je to podle Vás adekvátní vzhledem k prodlevám kvůli VARu?

V poslední době je v zápasech nastavováno mnohem více minut, než bylo dříve zvykem. Příčinou je vedle jiných i zasahování technologie VAR do zápasu. V jarní části sezony bylo ke spatření i 9minutové nastavení, které bylo ještě prodlužováno. Z výsledků vyplývá, že většině respondentů takto nastavený čas nevadí a je podle nich adekvátní vzhledem k prodlevám v zápase. Pro delší nastavení je 79 % respondentů, kdežto 21 % respondentů považuje dobu nastavení za neadekvátní vzhledem k průběhu zápasu. Výsledky jsou znázorněny v následujícím grafu.

Graf č. 11: Průměrná doba nastavení v zápase

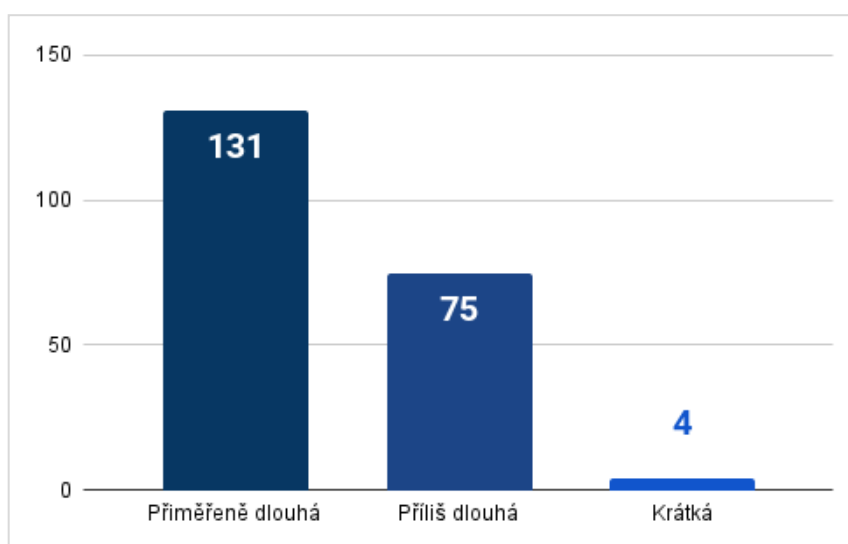
Zdroj: Vlastní zpracování

R1 má stejný názor jako většina respondentů, kdy tvrdí, že doba nastavení je podle něho adekvátní. Podle něho je obecně požadováno, aby rozhodčí byli důslední v nastavování. „I na podzim před Mistrovstvím světa se podle mě nastavovalo docela dost. Teď se nastavuje ještě malinko víc, ale myslím si, že je to dobře.“ (R1)

Otázka č. 16: VAR zasahuje při jasných a zjevných chybách. Jak vnímáte dobu jeho rozhodování?

Respondenti měli na výběr tři možnosti, podle toho, zda se jim doba rozhodování zdá příliš dlouhá, přiměřeně dlouhá nebo krátká. Téměř dvě třetiny respondentů považují dobu rozhodování za přiměřeně dlouhou. Více než jedna třetina si pak myslí, že rozhodování trvá příliš dlouho. Pro variantu krátká se rozhodli pouze 4 respondenti. Výsledky znázorňuje graf a vychází z nich, že z větší části fanoušci respektují a uznávají dobu rozhodování.

Graf č. 12: Délka přezkumu technologií VAR

Zdroj: Vlastní zpracování

Při rozhovoru byla položena otázka, zda by se neměla doba rozhodování zkrátit. Rozhodčí uvedl, že především závisí na tom, jak rychle VAR dostane záběry od operátora. „Operátor musí být rychlý, když je pomalý, tak to samozřejmě trvá déle. Pak jsou složité situace, kdy VAR potřebuje více záběrů z různých kamer, tam to prohlížení trvá delší dobu. Ale snažíme se to zkrátit na minimum.“ (R1)

Otázka č. 17: Jak si myslíte, že videoasistent rozhodčího (VAR) ví, co je zjevné pochybení/jak ho posuzuje? (tzn. zjevná chyba rozhodčího, při které musí VAR zasáhnout)

Nyní šlo o poměrně složitou otázku, na kterou měli respondenti otevřeně odpovédět. Výsledky vykazují mnohoznačné odpovědi, přičemž některé se opakovaly. Jednou z obvyklých odpovědí bylo Nevím, kdy takto odpovědělo 16 % respondentů. Mnohokrát se také opakoval výrok, že rozhodčí posuzují zjevné pochybení podle určitých pravidel, mustru, manuálu nebo je před začátkem sezony pro tuto funkci proškolen, tedy absolvuje školení, aby věděl, jak takové situace posuzovat.

Někteří si myslí, že jde o subjektivní rozhodnutí, jiní, že má rozhodčí dostatek zkušeností. VAR má podle respondentů více možností, má k dispozici více záběrů z různých kamer a může tak vidět situaci z různých úhlů pohledu, na jejichž základě usoudí, zda šlo o zjevné pochybení. Nyní si níže dovolím citovat pár výroků, u kterých je znát, že se nad nimi respondenti zamýšleli hlouběji.

- Domnívám se, že ví jak to posuzovat, jen některé sporné situace jsou těžké pro jednoznačné rozhodnutí. Dva rozhodčí mohou jednu situaci posoudit opačně. Myslím, že řeší spíš důležitost chyby, která by ovlivnila výsledek zápasu, např. při gólové situaci nebo zákeřný foul, z kterého plyne červená karta.
- Je to školený rozhodčí, který běžně píská zápasy, je to pro něj tedy jednoduché.
- Když rozhodčí na hřišti špatně vyhodnotí důležitou situaci, kterou by měl vyhodnotit správně a která může ovlivnit zápas. (Červená karta, penalta, gól)
- Má k dispozici více záběrů, než sudí na hřišti – když tedy video vidí přestupek, který rozhodčí neviděl, upozorní ho.
- Měl by se řídit podle nějakých pravidel. Ale u nás to opravdu nefunguje viz. kalibrovaná čára, která neexistuje ve Fortuna lize.
- VAR je sám zpravidla rozhodčím z listiny LFA a je dostatečně kompetentní, aby to posoudil.
- Tyhle mnohoznačné definice v pravidlech jsou špatně. To se musí změnit. Neví to, prostě když si řekne, že to není zjevná chyba, nezasáhne a ovlivní tím zápas.
- To je právě poměrně složitá otázka kvůli problematice pravidel, která nejsou ve všech oblastech úplně jednoduchá na interpretaci a existují různé šedé zóny, což se týká například hry rukou. Jinak by to ale VAR měl poznat úplně bez problému, protože prochází celou řadou školení a s problematikou fungování systému by měl být dokonale seznámen.

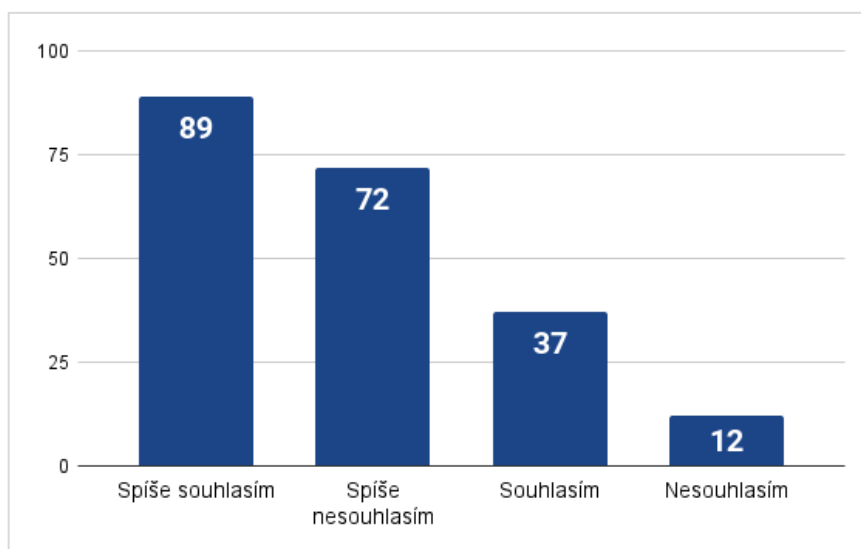
- VAR je (měl by být) stejným odborníkem jako je rozhodčí na hřišti a navíc má možnost se na inkriminovaný okamžik podívat zpětně z více pohledů.

Respondenti mají velmi správný úsudek, neboť sám rozhodčí potvrdil, že mají školení, které trvá desítky a stovky hodin. *„Je to s rozhodčími neustále rozebíráno a měly by to být jasné věci, kdy je jasný důkaz, že tam došlo k nějakému přestupku. Máme semináře, děláme různé videotesty, abychom se sladovali na těch situacích, abychom to všichni viděli stejně.“* (R1)

Otázka č. 18: Fungování VAR ve Fortuna lize odpovídá krédu : “Minimální zásah - maximální prospěch”.

V tomto výroku se respondenti příliš neshodli. Ačkoli je to velmi vyrovnané, stále převažuje souhlas s výrokiem. Jednoznačně souhlasilo pouze 37 respondentů, kteří věří, že krédo v české lize opravdu funguje. Naopak jednoznačně nesouhlasí 12 respondentů. Téměř 80 % respondentů zvolilo mírnější variantu, převažuje však pozitivní názor. Více jako polovina respondentů tak souhlasí se stanoveným výrokiem.

Graf č. 13: “Minimální zásah – maximální prospěch”

Zdroj: Vlastní zpracování

Rozhodčí R1 uvedl, že se všichni snaží, aby to tak bylo. Mají to uvedené také v manuálu. *„Intervencí by nemělo být tolik, protože ono to potom ničí utkání. Hra se přeruší, hráči vypadnou z tempa, diváci nejsou spokojeni, neví, co se tam kolikrát řeší.“* (R1)

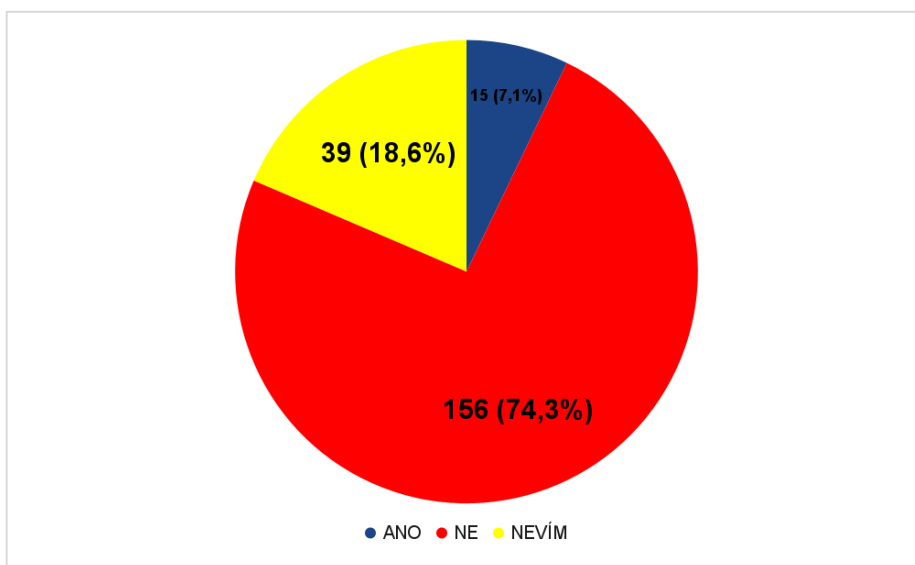
5.3 DALŠÍ TECHNOLOGIE

Otázka č. 19: Funguje v české lize kalibrovaná ofsajdová čára?

V průzkumu jsem opět použila otázku, která zjišťovala rozsah znalostí respondentů ohledně technologií v české lize. Otázka č. 19 a 20 se zajímá o technologii zaměřenou na ofsajdy. 74 % respondentů ví, že v české lize kalibrovaná čára nefunguje. Téměř 19 % si pak není jistých, zda funguje či nefunguje. Našli se přesto tací jedinci, kteří tvrdí, že u nás kalibrovaná čára existuje. Těch však bylo pouhých 7 %. Přehledně výsledky ukazuje následující graf.

V následující otázce bylo dodatečně zkoumáno, zda by se měla ofsajdová technologie v české lize zavést. Výsledky pod otázkou č. 20.

Graf č. 14: Kalibrovaná ofsajdová čára

Zdroj: Vlastní zpracování

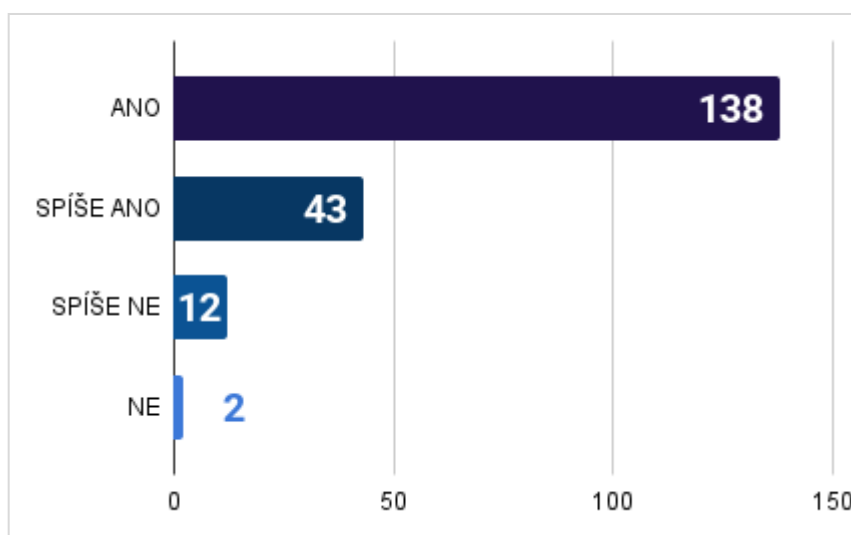
Řešení, zda u nás kalibrovaná čára funguje, nám dodává rozhodčí. Kalibrovaná čára u nás zatím nefunguje, ale je velmi reálné, že tu za nějaký čas bude. Jak R1 uvádí, za rok a půl by mohla technologie začít fungovat i v české lize. Je to však samozřejmě otázka financí a technologie. „Nyní to vypadá, že to bude spojené s výběrovým řízením na poskytovatele televizních přenosů. Kdo to „vytendruje“, tak součástí bude povinnost zajistit i kalibrovanou ofsajdovou čáru.“ (R1)

Úzce související otázka se také týkala poloautomatické ofsajdové technologie, která fungovala na MS v Kataru. Rozhodčí reagoval na to, zda je reálné mít tuto technologii v budoucnu v české lize: „Ne, my tady zatím fungujeme ve vozech, nemáme tady ani VAR centrálu. Je to všechno otázka peněz.“ (R1)

Otázka č. 20: Pokud jste odpověděl ne nebo nevím, měla by se v české lize technologie zaměřená na ofsajd zavést?

Tato otázka je otázkou doplňkovou k té předchozí. Byla určena pouze pro respondenty, kteří v předchozí otázce odpověděli NE nebo NEVÍM. Tudíž odpovídalo 195 respondentů. Drtivá většina respondentů je pro zavedení kalibrované čáry, 70 % dalo s jistotou ANO a přes 20 % Spíše ANO. Je tak zřejmé, že fanoušci budou po zavedení ofsajdové technologie spokojeni.

Graf č. 15: Zavedení kalibrované čáry v české lize

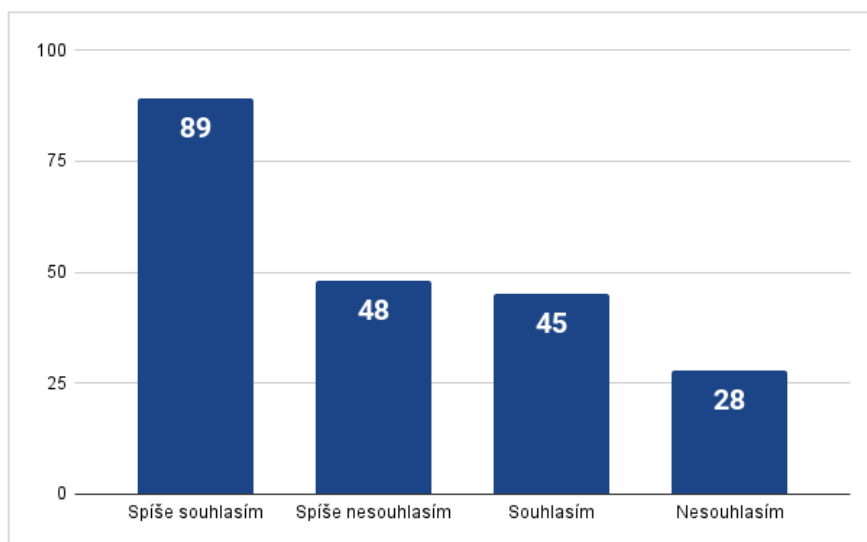
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 21: V české lize nefunguje goal-line technology (branková technologie). Je to hodně drahé a jestli se to tu stalo 1-2x ročně, tak to za to nestojí.

Jak jsme se dozvěděli z rozhovoru, branková technologie v české lize nefunguje a nikdy ani nebude, jelikož je to příliš drahé. Rozhodčí uvedl, že by to stálo desítky milionů korun a kvůli jednomu až dvěma zákrokům za rok, by se to nevyplatilo.

Jak můžeme vidět níže na grafu, 89 respondentů se přiklání ke stejnému názoru, ačkoli si nejsou stoprocentně jistí. Pouze 45 respondentů, s jistotou, souhlasí s výrokem, že by se branková technologie nevyplatila. Celkově je ve shodě s výrokem 64 % respondentů. Naopak 36 % dotazovaných nesouhlasí s tím, že by se branková technologie v Česku neměla zavést. V grafu můžeme vidět přesné počty dotazovaných.

Graf č. 16: Branková technologie

Zdroj: Vlastní zpracování

5.4 VNÍMÁNÍ VAR

Otázka č. 22: Jaká vidíte pozitiva na technologii VAR?

V následujících dvou otázkách se měli respondenti rozepsat, jaká pozitiva a zároveň negativa na technologii vidí. V otázce č. 26 pak mohli uvést, jak by se technologie dala do budoucna vylepšit. Výsledky z těchto třech otázek, by nám mohly ukázat směr, jakým by se technologie mohla vyvíjet.

Nejčastěji se opakující pozitivní názory fanoušků byly shrnuty do bodů společně s četností odpovědí:

- spravedlivější fotbal, férovost: 42x
- žádná pozitiva, nevím: 23x
- správné vyhodnocení sporných momentů: 19x
- odhaluje a napravuje chyby rozhodčího (pomáhá mu): 14x
- méně chybných rozhodnutí: 12x
- méně simulování: 12x
- zlepšil se fotbal, rozhodování: 10x
- vyšší objektivita, regulérnost, přesnost, spolehlivost: 9x

Ze zbylých odpovědí bylo vybráno 10 odpovědí, které lze považovat za shrnutí nosných odpovědí.

1. Už se zbytečně nepadá ve vápně kvůli penaltě. A za druhé už si agresori rozmyslí, jak poškodí spoluhráče tak, aby to hlavní rozhodčí neviděl, páč je sleduje VAR.
2. Tak minimálně v Anglii třeba ubylo gólů z těsných ofsajdů, kolem kterých pak byly po zápasech velké emoce. Alespoň tohle ubylo.
3. Pozitiva jsou spíše jen v teoretické rovině a na papíře, ale pokud by technologie fungovala správně, tak by ta pozitiva byla, zejména v prozkoumávání sporných situací pro udělení karty, uznání nebo neuznání branky a také v situacích okolo ofsajdu.
4. Je nedílnou součástí při práci rozhodčího a při správném nastavení pravidel je každé rozhodnutí obhajitelné.
5. Dojde k udělení červené karty pokud to rozhodčí na hřišti správně neposoudí, uznání nebo naopak zrušení gólů, které jsou pro rozhodčího na hřišti těžko viditelné a nebo třeba ofsajdy, které jsou mnohdy těžko zachytitelné či těsné, ale zde chybí kalibrovaná čára..
6. I přesto, že se fotbal velmi zpomalil a z celého zápasu se může odehrát jen pár minut, díky technologii je méně chyb a také o trochu méně simulování.
7. Je to dost sporné, ale za mě to má dost pozitiv. Co nejde vidět na hřišti, je možné vidět na pohledu kamer.
8. Nezasahuje příliš moc, pouze ve sporných momentech, což je dobře.
9. Odhalí porušení pravidel, která rozhodčí v reálu nemusí vidět nebo správně posoudit, což vede k větší spravedlnosti výsledků fotbalové ligy.

Odpověď č. 10 vnímám jako velmi zajímavé shrnutí, proto je určena jako poslední.

10. Pozitiva jsou určitě v tom nápadu jako takovém, který sám o sobě není špatný. VAR už dokázal spoustu situací opravit a zamezit celé řadě chyb, to je neoddiskutovatelný fakt. Navíc zde převažovala určitá utopická představa, kdy si mnozí mysleli, že to bude fungovat hned úplně stoprocentně a bez chyb. To je ale nereálné a prostě bude nějakou dobu trvat než se všechny chyby napraví a než se vše ideálně vyladí. Podle mého názoru navíc VAR může být i dobrou obranou proti korupci.

Otázka č. 23: Jaká vidíte negativa na technologii VAR?

Co se týká pozitiv, uvedli respondenti mnoho zajímavých názorů. V této otázce měli naopak vyjádřit názor, jaká na technologii vidí negativa. Nejprve budou opět shrnuty body, které se opakovaly nejčastěji. Opět je k bodům přidělena i četnost opakování:

- časové prodlevy, zdržování hry, časté zásahy do hry: 42x
- chybovost, nedostatky: 23x
- zdlouhavé rozhodování: 14x
- špatné vyhodnocení VARem; špatné rozhodování, verdikty: 14x
- zpomalení hry, prodlužování zápasu: 13x
- lidský faktor za videem: 13x
- nevím: 12x žádná: 12x
- složitá pravidla: 8x
- absence kalibrované čáry: 8x
- ztráta plynulosti, emocí a atraktivity: 8x
- zneužívání technologie rozhodčími na hřišti, alibismus: 6x

Mezi další důvody respondenti uvedli, že je více kontroverzních situací, rozhodčí jsou málo proškoleni a je tak nedostatečná kvalita. Především upozorňovali na nejednotnost a nejednoznačnost výkladu pravidel.

Ohledně negativ se rozepsalo více respondentů, proto jsem vybrala 12 rozsáhlejších odpovědí.

1. Jednoznačně se využívá příliš často!!!
2. 1.Nejednotné až neobjektivní posuzování stejných situací 2.Možnost ovlivňování zápasu - např. obsazení VAR cinklým rozhodčím 3.Zbytečně dlouhé zkoumání 4. Posuzování ofsajdu bez kalibrované čáry – v mezních situacích nemůže posoudit správně
3. Fotbal díky technologiím ztratil krásu. Některá rozhodnutí mi nepřijdou posouzeny správně, vzhledem k tomu, kolik technologie mají videorozhodčí k dispozici.
4. Lidé VAR často kritizují, odvolávají se na něj. Přichází tak mnoho spekulací, dříve to lidé tolik neřešili.
5. Lidský faktor by měl pořád být ten hlavní, technologie by měly zasahovat jen minimálně. Více gólů, i když sporných, dělají hru atraktivnější.

6. Nefunguje v české lize ofsajdová technologie, která by upřesnila a urychlila rozhodnutí ohledně ofsajdu. V Česku jsou pouze vozy pro video, není zde prostor pro VAR.
7. Negativa převažují poslední dobou, nelogická rozhodnutí během hry anebo moc přísné pískání faulu. Příkladem jsou poslední zápasy AC Sparta Praha, a to nejsem zaujatý.
8. Problém s technologií, některé kluby neumožní umístění kamer potřebných pro VAR na správná místa. Nekompetentní obsluha techniky ze strany O2. Mnohdy neznají pravidla fotbalu.
9. Řešení situací je zdlouhavé, nedostatečná informovanost vůči divákům, jasné ofsajdy se mávají až po dohrání situace (to jsem doteď nepochopil).
10. Vůči posledním verdiktům to spěje k tomu, že si rozhodčí budou moci na varu vždy najít faul, pokud budou chtít, např. při rohu. Rozhodčí často zbaběle nechávají dohrát situace i při zjevném faulu nebo ofsajdu.
11. Zkoumaná situace prostřednictvím VAR často nedokáže dostatečně zobrazit moment v reálném čase. Rozhodčí musí v řízení utkání zohlednit taktiku řízení utkání a teplotu utkání. Rozhodnutí na základě VAR ho může dostat do situace, kdy R od taktiky a ostatních okolností musí upustit.

A opět jedna speciální odpověď na konec.

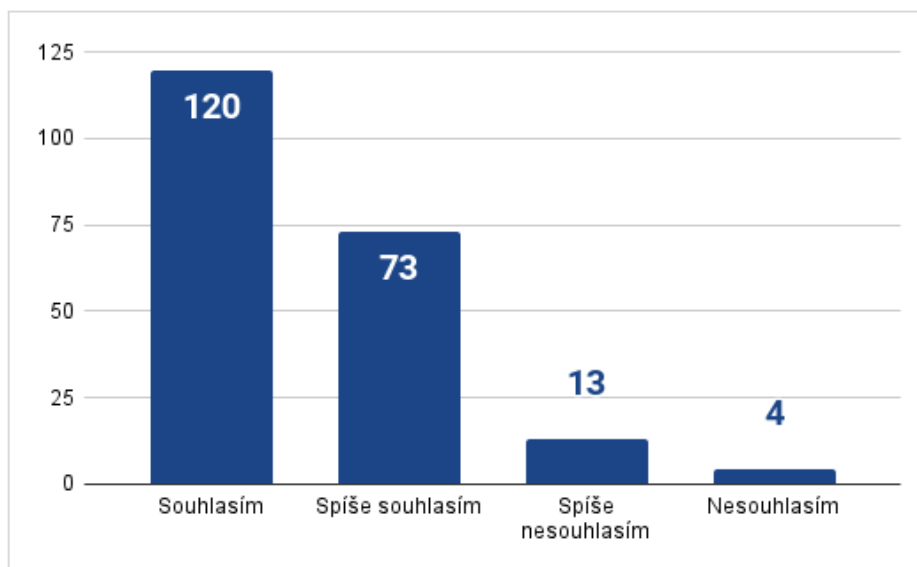
12. Negativa jsem už do velké míry popsál výše (dlouhá doba rozhodování, občasná nepřesnost atd.). Existuje ale ještě jedno velké negativum a tím je to, že VAR zabíjí emoce. A to jak emoce hráčů, tak emoce fanoušků. Pěkně to bylo vidět například při finále MS, kdy někteří při jednom z gólů v prodloužení vůbec nevěděli, zda se mají radovat nebo ne. Hráči i fanoušci navíc podvědomě sledují asistenta rozhodčího a pokud mají pochybnosti, tak ta radost není tak bezprostřední jako tomu bylo dříve.

Je zajímavé, doplnit odpovědi také názorem rozhodčího, který vidí pozitivum jako většina fanoušků – rozhodování je spravedlivější. Za negativum pak považuje očekávání lidí, neboť lidé se domnívají, že už nebudou žádné chyby. Jelikož však za VARem sedí stále lidé, chyby tu budou pořád, což lidé nejsou schopni tolerovat.

Otázka č. 24: Přístup veřejnosti bude do budoucna pořád stejný, někteří budou pro technologii, někteří stále proti.

Převážná většina respondentů souhlasí s tím, že přístup veřejnosti se do budoucna nezmění. Pouze 17 dotazovaných věří, že se postoj fanoušků může do budoucna změnit a technologie VAR bude vnímána všemi pozitivně.

Graf č. 17: Přístup veřejnosti k technologii VAR

Zdroj: Vlastní zpracování

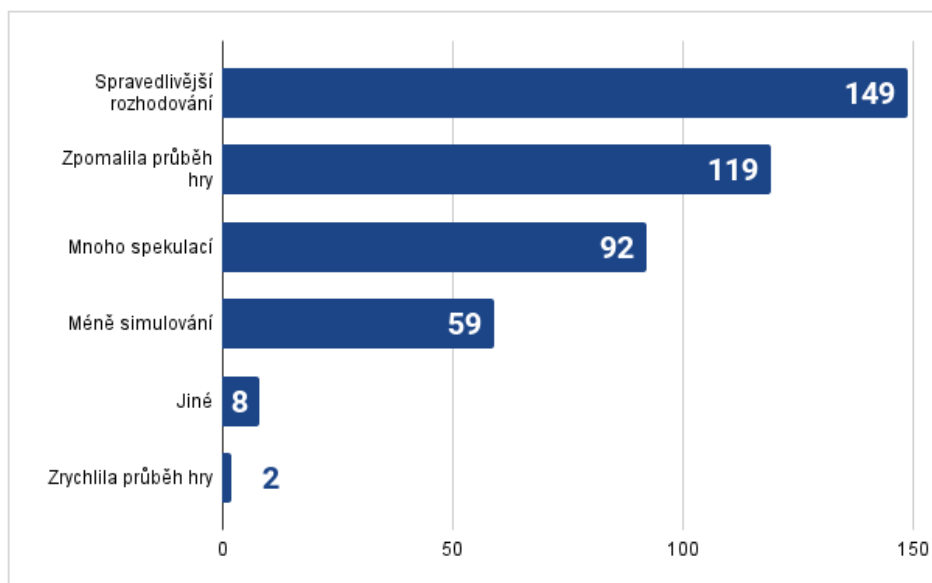
K tomuto podnětu přispěl svým komentářem rozhodčí č. 2 (R2), který věří, že vždy budou lidé pro a proti. „Ti, kteří tomu úplně nerozumí, tak budou vždycky jednou pro, jednou proti podle toho, jestli jejich tým vyhraje. Ti, kteří tomu rozumí, ví, že ten VAR pomáhá fotbalu, ale špatně se to vysvětluje.“ (R2)

„Lidé žijí v nějaké bublině, oni těm rozhodčím nevěří. To je ten problém. Pokud jim nebudou věřit, tak se celý život budou trápit. Dělá chyby rozhodčí, trenér, hráč. Když udělá hráč chybu, tak za tím nikdo nic nevidí, když udělá trenér chybu, taky zatím nikdo nic nevidí, když udělá chybu rozhodčí, tak za tím vidí korupci. Neříkám, že nebyly v minulosti aféry, ale fotbal měl aféru, ne rozhodčí.“ (R2)

Otázka č. 25: Co technologie VAR přinesla?

Respondenti měli 6 možností, které mohli vybrat. V tomto případě bylo možné zaškrtnout i více odpovědí, nebo vybrat odpověď Jiné a doplnit svou vlastní odpověď. Nejčastěji byla vybrána možnost, že technologie VAR přinesla spravedlivější rozhodování. Na jedné straně se tak fanoušci domnívají, že hra je nyní spravedlivější, na straně druhé podle nich dochází ke zdržování hry a technologie zpomalila průběh hry. Opačný názor, že VAR zrychlil průběh hry, mají pouze dva respondenti. Téměř polovina dotazovaných také stojí za tím, že je příliš mnoho spekulací ohledně technologie a jejího rozhodování. Technologie VAR přinesla méně simulování, si myslí 59 respondentů. Níže jsou výsledky přehledně seřazeny do grafu.

Graf č. 18: Přínos technologie VAR

Zdroj: Vlastní zpracování

8 respondentů zvolilo variantu Jiné a sdělilo tak svůj vlastní názor, přičemž dva respondenti uvedli odpověď Nevím. Níže uvádím názor od zbylých 6 respondentů:

- Ukázala velkou chybovost rozhodčích na hřišti.
- Méně spekulací.
- Od každého něco.
- Spíše se zatím jedná o zklamání.
- Nenávist.
- Alibistické pouštění hry rozhodčími na hřišti a spoléhání se na to, že to za ně VAR kdyžtak vyřeší.

Otázka č. 26: Jak by se podle Vás dalo fungování VAR zlepšit?

Výše jsou uvedena pozitiva a negativa, která respondenti na technologii VAR vidí. Nyní se mohli vyjádřit, jak by se fungování VAR dalo do budoucna vylepšit. Opět jsou výsledky velmi zajímavé a různorodé. Na plno věcech se však respondenti shodli. Našli se tací, kteří na otázku nedokázali odpovědět a uvedli tedy Nevím, takto reagovalo 40 respondentů. 12 respondentů pak uvedlo, že se technologie již vylepšit nedá.

Níže uvedu v bodech názory, které se opakovaly, včetně četností odpovědí.

- zrychlit rozhodování, průběh hry: 40x
- zjednodušit pravidla, sjednotit je: 17x
- zavést kalibrovanou čáru: 16x
- specializace odborníků na VAR: 12x
- lepší komunikace k fanouškům, vysvětlování situací na hřišti: 12x
- zavést další technologie: 8x
- více kamer, více lidí ve voze: 7x
- více školení pro rozhodčí: 7x
- zvýšit kvalitu rozhodování: 5x
- méně zásahů během zápasu: 4x
- rozhodovací práva pro VAR – v některých případech by mohli mít konečné slovo: 3x
- otevřená komunikace mezi rozhodčím a VAR pro fanoušky: 2x

Stejně jako u předchozích otázek, se někteří respondenti vyjádřili rozsáhleji a uvedli své hlubší domněnky. Následovat tak budou vybrané příklady, které jsou shrnutím k této otázce.

1. Kontrolním orgánem pro VAR a vysoké pokuty za pochybení sudího.
2. Pokud bude v příštích letech ofsajdová technologie, vysvětlování verdiktů na hřišti, hodně to pomůže. I lidé to začnou vnímat pozitivněji, pokud verdikty budou spravedlivé a fair-play.
3. Zavést jasná pravidla pro vstupování VARu a také jednodušší, a hlavně jasnější pravidla fotbalu jako takového (například hra rukou), a následně je dodržovat, což je momentálně asi největší problém, poté kalibrovaná ofsajdová čára a goal line technology.

4. Za mě prioritou upravit nejednoznačnosti v pravidlech, do té doby ani VAR nepomůže, když jsou na hřišti situace, kdy se dá rozhodnout tak i tak. Pak samozřejmě větší transparentnost – tedy vysvětlit rozhodnutí na hřišti. A co se dá automatizovat (odstranit lidský faktor) tak to tak udělat.
5. Využití max. 2-3x za zápas, např. trenérská výzva jako v hokeji.
6. Více kamer a s tím více lidí, aby mohli rozsudky sdělovat rychleji.
7. Stanovit přesná a jasná pravidla, kdy rozhodčí by se měl jít podívat na obrazovku a udělat rozhodnutí sám. Obecně HR by se měl chodit dívat na obrazovku častěji. Bude to stát více času, ale pořád lepší nastavení než ovlivnit výsledek zápasu nesprávným rozhodnutím.
8. Spolupráce s rozhodčími z okolních států pro větší nezávislost rozhodčích. Osvěta pravidel rozhodování ve společnosti. Zpřísnění trestů za jakékoliv pokusy ovlivnění zápasů.
9. Rychlejší komunikace, další věci rozhodčí by neměli spoléhat na VAR a neměli by být alibističtí. Pokud se nezlepší výkony rozhodčích, tak ani VAR není záchrana.
10. Pomohla by kalibrovaná čára. Kvalitní technika a obsluha - nejsem si jistý, že mají u VARu kvalitní techniku a obsluhu, přijde mi, že televizní záběry často tu situaci vyřeší rychleji.
11. Nevím, podle mě to v této podobě do fotbalu nepatří. Budoucnost bude ale nejspíš úplně bez rozhodčích na hřišti.
12. Lepší vysvětlení pravidel fanouškům, například o ruce je to velmi složité. Lépe to podat divákům, srozumitelněji.
13. Chtělo by se to snažit o plynulost hry tak, aby se opět zvedla atraktivita a fanoušky by to více bavilo a pohltilo.
14. Kontroverzní situace by se neměli pískat, v rozhodujících zápasech není dobré, když VAR špatně rozhodne v 95. minutě a ovlivní tak zápas.
15. Je potřeba se nadále věnovat zlepšování různých detailů, ale primárně se musí nastavit nějaká dlouhodobá strategie a dlouhodobé cíle. Ty musí být nastaveny shora, ze strany organizací jako FIFA a UEFA, aby bylo fungování VAR po celém světě, co nejvíc jednotné. Stejně tak je třeba nadále pracovat na zavádění nových technologií, které VAR práci usnadní. Například kalibrovaná čára na ofsajdy musí být naprostou samozřejmostí.

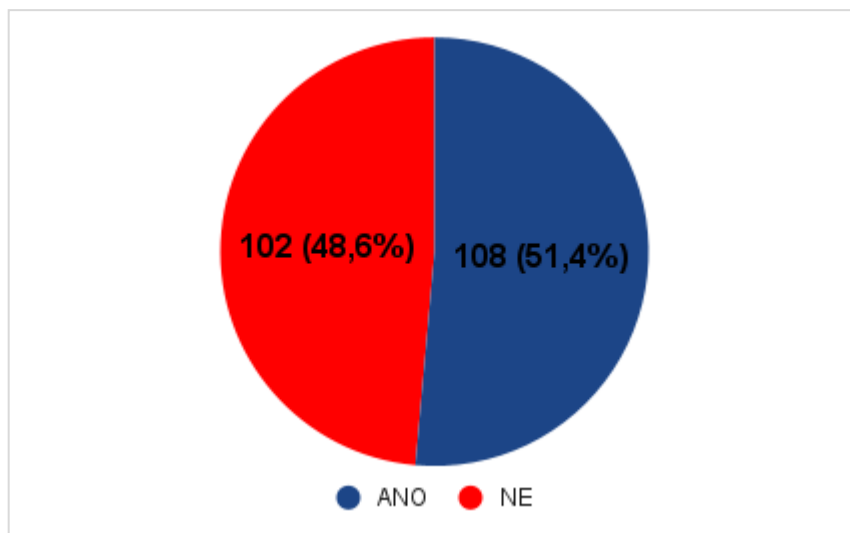
Na závěr krátké shrnutí od rozhodčího, co by se dalo na technologii změnit. „Je to subjektivní, takže to není možné změnit. Dokud to jsou lidi, VAR, tak chyby nějaké budou. Stalo se v Itálii, že si zapomněl, když maloval tu ofsajdovou čáru, obránce. V Anglii čáru ani nenakreslil, takže mu utekl ofsajd. Jsou to pouze lidi. Lidi dělají chyby.“ (R1)

5.5 Dokumenty

Otázka č. 27: Víte, že existuje VAR Manuál, podle kterého se rozhodčí musí řídit?

Výsledky této otázky příjemně překvapily, neboť více jak polovina respondentů má povědomí o tom, že existuje manuál, podle kterého se rozhodčí musí řídit. Přesto výsledky v grafu jsou velmi vyrovnané, téměř půl na půl.

Graf č. 19: VAR Manuál

Zdroj: Vlastní zpracování

6 DISKUZE

Hlavním cílem práce bylo zjistit, jaký postoj má česká fotbalová veřejnost k technologii VAR. Tedy zda ví, jak technologie funguje, jaká pozitiva a negativa na ní vidí, a především, jak by technologie měla fungovat do budoucna.

Nejprve proběhl rozhovor s rozhodčím, načež byl rozeslán dotazník pro fotbalovou veřejnost na sociálních sítích. Dotazník vyplnilo 210 respondentů.

V následující části budou odpovědi respondentů porovnány s výzkumy, které byly na téma VAR provedeny v jiných zemích. Nejprve se zaměřím na porovnání některých odpovědí ze studie Van den Berga (2020) s výsledky mého průzkumu. Studie Van den Berga je popsána výše v teoretické části. Výzkum byl zaměřen na jihoafrické fanoušky, kteří sledovali anglickou ligu alespoň jednou týdně. Výzkum probíhal prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů a zjišťoval částečně podobné informace jako můj průzkum. Van den Berg zjišťoval, jaká pozitiva a negativa fanoušci na technologii vidí, a co by se na ní dalo vylepšit. Výzkum proběhl před dvěma lety, avšak odpovědi se velmi podobají výsledkům z mého letošního průzkumu.

Jihoafričtí fanoušci viděli pozitivum v tom, že je hra spravedlivější, nedochází k ovlivňování zápasu, VAR může vidět více, a proto je méně chybných rozhodnutí. Velmi podobně odpovídali i čeští fanoušci. Mezi nevýhody zařadili afričtí fanoušci zpomalení hry a ztrátu plynulosti. Přerušování zápasu pak přispívá k menšímu prožitku, ztrácí se fotbalová tradice a je ukraden moment překvapení, což má negativní vliv na zážitek z fotbalu. Čeští fanoušci taktéž poukazovali na ztrátu emocí a vzrušení ze zápasu. Vedle zpomalení hry poukazovali taktéž na příliš dlouhou dobu rozhodování u videa, zdržování hry a s tím spojené časové prodlevy. Jedno je zřejmé, oba tábory zaznamenávají výhody i nevýhody u technologie VAR. Mezi doporučení uvedli fanoušci: zavést jasnější pravidla, nechat videorozhodčího učinit konečné rozhodnutí, zkoumané verdikty na stadionech ukazovat alespoň na obrazovkách. Zazněl i názor, že v budoucnu rozhodčí na hřišti již nebudou potřeba. Ačkoli je mezi výzkumy rozdíl dvou let a jiné země, názory jsou velmi podobné.

Další výzkum provedený v Anglii v roce 2021 vedl Tommy Hamsund. V tomto výzkumu zkoumali, jaký názor mají fanoušci na VAR v anglické Premier League. Z tohoto výzkumu nás zajímají především doporučení, která fanoušci navrhovali. Jedním z návrhů bylo, aby se tým VAR rozšířil o více než jednoho odborníka. Stejný názor mají i někteří čeští fanoušci z mého průzkumu.

Dále chtějí, aby se rozhodčí šel na monitor podívat vždy, když musí být učiněno rozhodnutí, jenž může potenciálně ovlivnit zápas. V mém výzkumu respondenti uváděli, že se rozhodčí má chodit na monitor dívat pouze tehdy, pokud jde o spornou situaci. Důležité podle anglických fanoušků bylo také to, aby byli diváci na stadionu dobře informováni o přezkumu VAR a výsledku verdiktu. Pokud by byli nedostatečně informováni, mohlo by to vést k tomu, že diváci budou raději sledovat zápas z domova. S tímto souhlasí i návrhy českých fanoušků, kteří mají podobný názor. V další části diskuze bude z dosažených výsledků vyvozeno několik doporučení.

6.1 Doporučení

1. Větší transparentnost a edukace veřejnosti (jak správně komunikovat s lidmi)

Nejzásadnější problém v české lize je komunikace mezi rozhodčími – LFA, FAČR a fanoušky. Vztahy mezi nimi nejsou na dobré úrovni, o čem vypovídají i odpovědi respondentů. Cílem LFA a FAČR je, aby byl VAR vnímán pozitivně, aby ho fanoušci přijali. K tomu však je potřebné, aby VAR byl co nejvíce transparentní a věrohodný. Pokud videorozhodčí rozhodne sporný okamžik správně, je důležité, aby si za tím rozhodnutím příslušné orgány stály a vyjádřily to tak i v komunikačních kanálech. Stejně tak by to mělo být i naopak. Pokud videorozhodčí vyhodnotí sporný okamžik špatně, příslušné orgány by to měly veřejně přiznat a nestát za ním v každém případě.

Sami fanoušci si vyžadují větší transparentnost například tím, že by rozhodčí vysvětlovali verdikty na hřišti. Pokud budou verdikty posuzovány spravedlivě a v duchu fair-play, mohlo by vysvětlování verdiktů hodně pomoci. Někteří navrhovali, že zvýšit transparentnost by také mohla pomoci otevřená komunikace mezi VARem a hlavním rozhodčím na hřišti. Nešlo by o porušení pravidel, zároveň by diváci slyšeli, co si říkají, a zamezilo by se tak dohadům, zda VAR neovlivnil zápas.

Zlepšit by se měla především komunikace směrem k fanouškům. S tím úzce souvisí edukace veřejnosti ohledně tohoto diskutovaného tématu. Z výsledků také vyplývá, že veřejnosti chybí informace, nejsou zcela informovaní ohledně technologie. To vychází i z poznatku, že pouze 47 % respondentů ví, že VAR funguje na všech zápasech Fortuna ligy. Dříve provedené průzkumy ukázaly, že fanoušci požadovali VAR na všech zápasech. Nyní, když VAR na všech zápasech je, fanoušci o tom nevědí. Stále je tak opakovaná absence transparentnosti a větší komunikace k fanouškům.

Fanoušci ví, že existuje manuál, podle kterého se videorozhodčí řídí. Manuál však není lehký dohledatelný. Do práce byl manuál jako příloha získán od samotných rozhodčích. Osobně jsem však manuál nenašla ani na stránkách FAČR. Manuál by pro fanoušky měl být lehký přístupný, tudíž by se mohl nacházet alespoň na stránkách FAČRu, stejně tak, jako se tam nacházejí pravidla fotbalu.

Ohledně komunikace je velmi málo, pokud jde zástupce FAČR do pořadu Tiki-Taka a tam sděluje informace ohledně videa. Na tento pořad se dívá pouze část fotbalové populace a informace se tak nedostanou ke všem fanouškům. Je potřeba dostat informace k většímu počtu lidí, ať již přes jiné komunikační kanály či přes sociální sítě, které má v dnešní době velká část populace. Je důležité, komunikovat informace na strategických místech. Hlavní mediální prostor je v dnešní době především internet a televize.

Je zde ale i něco pozitivního, a to, že před zápasem je na velkoplošných obrazovkách vysvětlováno fungování videa s prezentací čtyř posuzovaných situací. Plno fanoušků si toho však ani nevšimne.

2. Zjednodušení a sjednocení pravidel

V současné době jsou nastavena pravidla, kterým fanoušci mnohdy nerozumí. Pro fanoušky je tak mnohdy složité pochopit, jak a proč byl verdikt posouzen právě tak, jak byl posouzen. Otázkou je, zda pravidla nejsou složitá i pro samotné rozhodčí a z toho nevznikají kontroverzní okamžiky zápasu. Velmi složitá jsou pravidla ohledně ruky v pokutovém území. V tom je veřejnost nejčastěji zmatená.

Mělo by dojít k úpravě v pravidlech, zjednodušit je a vyvarovat se nejednoznačnosti, kdy verdikty na hřišti mohou být posuzovány tak i tak, podle subjektivního názoru. Následně by pravidla měla být srozumitelněji vysvětlována fanouškům, což opět souvisí s komunikací mezi rozhodčími a fanoušky.

3. Kalibrovaná čára

Velký nedostatek fanoušci spatřují v absenci dalších technologií. Často si však neuvědomují, že jde především o finance, a právě kvůli financím u nás nefunguje VAR tak, jako v zahraničních ligách. Jak je již zmíněno výše, tato problematika vychází z nedostatečné komunikace s fanoušky.

Mnoho respondentů zmiňovalo absenci kalibrované čáry. Celých 90 % respondentů by zavedlo čáru i v české lize. Pokud by v české lize kalibrovaná čára fungovala, přispěla by k vyšší spravedlnosti v ofsajdové problematice. Přispěla by tak i k lepšímu fungování videa.

4. Specialisté VAR

Problémem je, že fanoušci nemají důvěru v proškolení rozhodčích a nevěří, že jsou rozhodčí u videa vždy objektivní a rozhodují správně. Navrhují proto, aby rozhodčí byli více školeni a nejlépe, aby byli školeni přímo specialisté, kteří by se orientovali pouze na technologii VAR. VAR má nyní pouze jednoho specialistu, jinak u VARu sedí aktivní rozhodčí. Bylo by tak dobré se zamyslet, zda by nebylo vhodné proškolit i více specialistů. Momentálně je to pravděpodobně velmi složité. Pokud není možnost vyškolit specialisty, mohlo by alespoň u videa sedět více osob, neboť by se mohla urychlit komunikace a situaci by zkoumalo více očí.

6.2 Limity práce

Zásadním nedostatkem práce se může zdát nízký počet respondentů. Osobně to za limitující v mé práci nepovažuji, neboť rozsah byl předem znám a dostačující počet odpovědí byl takto stanoven.

Přestože byl dotazník na Facebooku spuštěn na fanouškovské fotbalové stránce, jež čítá přes třicet tisíc členů, nevyplnil ho z této stránky téměř nikdo. Je to pro mě velkým překvapením, neboť jde v dnešní době o velmi diskutované téma ve fotbale. Dovolím si říci, že i o nejdiskutovanější téma v české lize. V tomto průzkumu mohli fanoušci vyjádřit svou spokojenost/nespokojenost s technologií a navrhnou doporučení, avšak většina této možnosti nevyužila.

Z počátku se zdála nevhodně položená otázka č. 6, která byla již po pilotáži přeformulována. Otázka mohla být položena jiným způsobem, kdy mohly být stanoveny možnosti, ze kterých by respondenti vybírali. Z výsledků však vyplynulo, že většina respondentů otázku pochopila a správně odpověděla.

V opačné případě stála otázka č. 8, která byla v pilotáži pochopena, avšak z průzkumu vyplynulo, že někteří respondenti nepochopili znění otázky. Byla to však pouhá menšina.

7 ZÁVĚR

Na počátku byl stanoven cíl, zjistit, jak fotbalová veřejnost vnímá technologii VAR v českém prostředí. Nejprve však byly zjišťovány informace o tom, jak opravdu videoasistent rozhodčího v české lize funguje. Tyto informace byly zjišťovány prostřednictvím rozhovorů s rozhodčími, kteří odpovídali na mnoho podstatných otázek, týkajících se technologie VAR.

Na základě zjištěných informací, byl sestaven elektronický dotazník pro fotbalovou veřejnost, který byl distribuován skrze sociální sítě. Tím byl také vymezen záměrný a dostupný výzkumný soubor. Dokončených dotazníků bylo 210, načež s těmito odpověďmi průzkum pracoval.

V teoretické části se čtenáři mohou krátce dočíst, co je to manažerské rozhodování a s ním spojené pojmy, neboť rozhodčí je v této práci považován za manažera, který musí na hřišti vést svůj tým a rozhodovat. Dále se čtenáři seznámí s pojmy: rozhodčí, fotbalová veřejnost, a především s technologií videoasistenta rozhodčího. Hlavní část teorie je tak orientována na fungování a zajímavosti ohledně VAR. Krátce jsou také popsány výzkumy, které v minulých letech byly provedeny v zahraničí.

Praktická část práce nejprve zjišťovala vztah respondentů k fotbalu. Dotazník vyplnilo vedle mužského pohlaví také 30 % žen. Z výsledků vyplynulo, že fanoušci sledují častěji fotbal v televizi, kde ho sledují pravidelně. Polovina respondentů navštíví stadion párkrát za sezonu, nebo vůbec. Zároveň měli odpovědět, zda se setkali se zásahem VAR. Přes 95 % fanoušků vidělo zásah VAR přímo v televizi.

Druhá část průzkumu se zabývala otázkami na fungování technologie VAR v české lize. Velmi zajímavý je fakt, že více jak polovina respondentů neví, že VAR funguje na všech zápasech Fortuna ligy. Od rozhodčího víme, že VAR funguje na všech zápasech nejvyšší české ligy a zároveň na vybraných zápasech MOL Cupu. Další otázky se týkaly verdiktů na hřišti a jejich vysvětlování. V české lize rozhodčí nevysvětlují verdikty na hřišti. Podle respondentů je to především kvůli technologickým nedostatkům a zároveň kvůli divákům, aby se zbytečně nevyostřovala atmosféra v hledišti. Celkem 84 % respondentů je pro, aby rozhodčí na hřišti verdikty vysvětlovali. A to hlavně z toho důvodu, že divák má právo vědět, co se na hřišti děje. Přineslo by to také lepší přehlednost.

Z rozhovoru vyplynulo, že tato novinka by mohla v Česku začít fungovat, pokud bude schválena a česká liga k tomu bude mít příslušné technologie.

V průzkumu je hodně opakována složitost a nejednoznačnost pravidel, která by se podle fanoušků měla změnit tak, aby v tom měli přehled jak fanoušci, tak hráči a sami rozhodčí. Většina fanoušků považuje dobu nastavování zápasu za adekvátní, taktéž dobu rozhodování u videa vidí jako přiměřeně dlouhou. Co se týče dalších technologií, téměř všichni respondenti by byli pro zavedení kalibrované čáry na ofsajd. Kdežto branková technologie není příliš požadována kvůli vysokým nákladům. Rozhodčí také potvrdil, že kalibrovaná čára by v české lize mohla do roka a půl fungovat.

Mezi pozitiva technologie VAR fanoušci řadí především spravedlnost, férovost, správnost vyhodnocování. Fotbal je podle nich spravedlivější, ubylo chybných rozhodnutí a fotbal se zlepšil. Na druhé straně za negativa považují časové prodlevy, časté zásahy do hry. Tím dochází ke zdržování a zpomalení hry, načež jsou dlouhá nastavení. Za negativum také vidí zdlouhavé rozhodování, absenci kalibrované čáry nebo například lidský faktor u videa.

Fanoušci také uvedli nápady, jak by se dalo fungování VAR vylepšit. Jednoznačnou odpovědí bylo zrychlení hry a návrat plynulosti. Chtějí také, aby se sjednotila pravidla, zavedla kalibrovaná čára a zvýšila se kvalita rozhodování. Určité návrhy jsou zmiňovány výše v diskuzi a doporučení.

VAR funguje v české lize šestým rokem a stal se již neodmyslitelnou součástí fotbalu. Fanoušci chtějí, aby technologie VAR fungovala, avšak správně a podle pravidel. Pozitiva se na technologii také najdou, ale stále převažují negativní názory. Podle rozhodčího není na technologii co zlepšovat, fotbalová veřejnost to však vidí jinak. Pokud by se výše zmíněné oblasti změnily, fanoušci by VAR vnímali mnohem pozitivněji.

SEZNAM LITERATURY a INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

1. BOOTH, D. *How VAR has cost Arsenal points in Premier League title race 2023: Explaining latest referee error vs Brentford.* THE SPORTING NEWS [online]. 18.2.2023, [cit. 2023-02-24]. Dostupné: <https://www.sportingnews.com/uk/soccer/news/arsenal-var-error-referee-premier%20league-title/rbduz243t0glegqwmljz4brb>.
2. BURIAN, J. *Dva roky videa v českém fotbale. Jak funguje VAR na tuzemských stadionech?* SEZNAMZPRAVY.CZ [online]. 1.1.2020, [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/dva-roky-video-v-ceskem-fotbale-jak-funguje-var-na-tuzemskych-stadionech-85387>.
3. BUZEK, M., MARVANOVÁ, z. *Multimediální učebnice – Fotbal* [online]. 2015, [cit.2023-03-15] Dostupné z: <http://web.ftvs.cuni.cz/eknihy/sportovnihry2/fotbal/index.php?c=6>.
4. ČIHÁK, J. *Jak přiblížit VAR fanouškům. Rozhodčí by mohli verdikt vysvětlit na stadionu.* IDNES.CZ [online]. 4.12.2019, [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/zahranici/var-videorozhodci-ifab-komunikace-fanousci-martin-wilczek-arsene-wenger-anglie.A191204_143700_fot_zahranici_jic.
5. ČIHÁK, J. *Ofsajdová revoluce. Nový pomocník pro sudí, na MS využijí umělou inteligenci.* IDNES.CZ [online]. 01.07.2022, [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/ms-2022/ofsajdy-umela-inteligence-poloautomaticky-system-fifa-mistrovstvi-sveta-katar.A220701_140019_ms-fotbal-2022_jic.
6. ČT SPORT. *Nastavujte dostatečně, do hry zasahujte méně. VAR spadá nově přímo pod komisi rozhodčích.* [online]. 24.01.2023, [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/fotbal/1-liga/nastavujte-dostatecne-do-hry-zasahujte-mene-var-spada-nove-primo-pod-komisi-rozhodcich/63cfe24aafe18939c9e72217>.
7. FAČR. *Pravidla fotbalu.* Praha: Olympia [online]. 1.7.2022, [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/uredni-deska-predpisy/p144>.
8. FEJGL, J. *Sudí tasil červenou, pak otočil. Proč do toho VAR vstupoval, švalo Kozla.* ISPORT.CZ [online]. 19.2.2023, [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-1-liga-rocnik-2022-23/427420/sudi-tasil-cervenou-pak-otocil-proc-do-toho-var-vstupoval-stvalo-kozla.html>.

9. FIFA. *Football Technology and Innovation at the FIFA World Cup Qatar 2022* [online]. 2022, [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://www.fifa.com/technical/football-technology/football-technologies-and-innovations-at-the-fifa-world-cup-2022>.
10. FOTR, J., ŠVECOVÁ, L. *Manažerské rozhodování: postupy, metody a nástroje*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2016. 474 s. ISBN: 978-80-87865-33-0.
11. GRASSEOVÁ, M., MAŠLEJ, M., BRECHTA, B. *Manažerské rozhodování*. 1. vyd. Brno: Univerzita obrany, 2010. ISBN: 978-80-7231-730-1.
12. HÁLEK, V. *Management a marketing*. Hradec Králové: Vítězslav Hálek, 2017. 293 s. ISBN 978-80-270-2439-1.
13. HAMSUND, T., SCHELLES, N. *Fans' perceptions towards video assistant referee (VAR) in the English Premier League*. *Journal of Risk and Financial Management*, 2021. 573 s. ISSN 1911-8066.
14. HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 408 s. ISBN 80-7367-040-2.
15. HEWSTONE, M., STROEBE, W. *Sociální psychologie: moderní učebnice sociální psychologie*. 1. vyd. Praha: Portál, 2006. 776 s. ISBN: 80-7367-092-5.
16. HOLDER, U., EHRMANN, T. & KÖNIG, A. *Monitoring experts: insights from the introduction of video assistant referee (VAR) in elite football*. *Journal of Business Economics*, 2021. 1-24. DOI: 10.1007/s11573-021-01058-5.
17. IFAB. *Video Assistant Referee (VAR) Protocol* [online]. 2016, [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://www.theifab.com/laws/latest/video-assistant-referee-var-protocol/#principles>.
18. IFAB. *The IFAB background* [online]. 2023a, [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: <https://www.theifab.com/background/>.
19. IFAB. *The IFAB organisation* [online]. 2023b, [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: <https://www.theifab.com/organisation/>.
20. IFAB. *Výroční obchodní setkání IFAB podporuje doporučení ke zlepšení hry*. [online]. 18.1.2023c, [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: <https://www.theifab.com/news/ifab-annual-business-meeting-supports-recommendations-to-improve-the-game/>.
21. KLÍR, J. *Moderní technologie ve fotbale a jejich využití z pozice rozhodčích*. Brno, 2019. 62 s. Bakalářská práce na Fakultě sportovních studií Masarykovy univerzity. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Oldřich Racek, Ph.D.

22. KLUCKÝ, J. *Videorozhodčí ve fotbale*. Praha, 2018. 88 s. Bakalářská práce na PedF UK. Vedoucí bakalářské práce PaedDr. Ladislav Pokorný.
23. KNVB.COM. *Refereeing 2.0* [online]. 2015, [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://www.knvb.com/themes/new-laws-of-the-game/refereeing-2.0>.
24. KOZEL, R. a kol. *Moderní metody a techniky marketingového výzkumu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3527-6.
25. LANUEVA.COM. *¿Estás de acuerdo con el uso del VAR en el fútbol?* [online]. 22.06.2022, [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.lanueva.com/nota/2022-6-22-12-3-0-estas-de-acuerdo-con-el-uso-del-var-en-el-futbol>.
26. LEE, M. *Šéf rozhodčích se omluvil Evertonu za penaltovou chybu VAR proti Man City*. *MANCHESTER EVENING NEWS* [online]. 1.3. 2022, [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://www.manchestereveningnews.co.uk/sport/football/football-news/referee-chief-issues-apology-everton-23249149#>.
27. LFAFOTBAL.CZ. *Videorozhodčí* [online]. 2023, [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/videorozhodci>.
28. LFAFOTBAL.CZ *VAR je nedokonalý, ale zvýšil férovost. Nehledejme absolutní spravedlnost, zjednodušme pravidla*. [online]. 25.1. 2023, [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/clanek/586-var-je-nedokonaly-ale-zvysil-ferovost-nehledejme-absolutni-spravedlnost-zjednodusme-pravidla>.
29. MACINNES. P. *Debate rages but VAR's reckoning nears as football prepares for revolution*. *THEGUARDIAN.CZ* [online]. 17.1.2018, [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/football/2018/jan/17/var-football-revolution-technology>
30. MÁDL, L. *Nejznámější zkratka na světě. VAR prý ničí fotbal, ale není to tak*. *SEZNAMZPRAVY.CZ* [online]. 23.11.2022, [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sport-fotbal-ms-ve-fotbale-nejznamejsi-zkratka-na-svete-var-pry-nici-fotbal-ale-neni-to-tak-219847>.
31. MALÝ, J. *Beneš končí, VAR přebírá Kovařík. Komise rozhodčích chce méně zásahů videa, připravila „kuchařku“*. *SPORT.CZ* [online]. 23.11.2022, [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://www.sport.cz/clanek/fotbal-ceska-1-liga-benes-konci-var-prebira-kovarik-komise-rozhodcich-chce-mene-zasahu-idea-pripravila-kucharku-3928248>.
32. MITÁŠ, V. *Management utkání: technika řízení utkání ve fotbalu*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6236-8.

33. NOVÁK, M. *Silent check, šedá zóna. Co ještě se řeší při zavedení videa ve fotbale.* IDNES.CZ [online]. 14.10.2017, [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/prvni-liga/video-ve-fotbale-videoasistenti-protokol.A171024_145219_fotbal_min.
34. NOVÁK, M. *Jak pracuje VAR. Hledá důkazy, sudí na hřišti nemusí vždy k monitoru.* IDNES.CZ [online]. 13.2.2020, [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/prvni-liga/var-videoasistenti-rozhodci.A200213_124636_fotbal_min
35. PIZZERA, A., MARRABLE, J., & RAAB, M. *How effective is a video review system in soccer?* Research Quarterly for Exercise and Sport, 2016. 83s. DOI: <https://doi.org/10.1080/02701367.2016.1213610>.
36. PREMIERLEAGUE.COM. *Historie VAR.* [online]. 1.6.2020, [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://www.premierleague.com/news/1293198>.
37. PRUKNER, V., NOVÁK, J. *Základy managementu.* 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2014. ISBN 978-80-244-4182-5.
38. SKOK, A. *Připravil VAR Argentinu o body? Podle záběrů měl Martínezův gól platit.* TN.NOVA.CZ [online]. 23.11.2022, [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://tn.nova.cz/sport/clanek/476761-pripravil-var-argentinu-o-body-podle-zaberu-mel-martinezuv-gol-platit>.
39. SLEPIČKA, P. a kol. *Divácká reflexe sportu.* Praha: Karolinum. 2015. 181s. ISBN 978-80-246-1838-8.
40. SOCCERSPEN.COM. *Představení video asistenta rozhodčího (VAR)* [online]. 7.10.2022, [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://soccerspen.com/cs/introduction-of-the-video-assistant-referee-var/>.
41. SPITZ, J., MOORS, P., WAGEMANS, J., & HELSEN, W. F. *The impact of video speed on the decision-making process of sports officials.* Cognitive Research: Principles and Implications, 2018. 10 s. DOI: <https://doi.org/10.1186/s41235-018-0105-8>.
42. SPITZ, J., WAGEMANS, J., MEMMERT, D., WILLIAMS, A. M., & HELSEN, W. F. *Video assistant referees (VAR): The impact of technology on decision making in association football referees.* Journal of Sports Sciences, 2021. 147 - 153 s. DOI: 10.1080/02640414.2020.1809163.
43. SPORT.CZ. *Fotbaloví rozhodčí budou muset vysvětlovat verdikty VAR divákům.* [online]. 18.1.2023, [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: <https://www.sport.cz/clanek/fotbal-ostatni-fotbalovi-rozhodci-budou-muset-vysvetlovat-verdikty-var-divakum-3915225>.

44. SPORT.CZ. *Hrubá chyba rozhodčích. Měla to být penalta proti Slavii, tvrdí komise.* [online]. 20.2.2023, [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://www.sport.cz/clanek/fotbal-ceska-1-liga-hruba-chyba-rozhodcich-mela-to-byt-penalta-proti-slavii-tvrdi-komise-3994335>.
45. ŠKVOR, O., ŠPRYŇAR, R. *Novinky a „chytáky“ v pravidlech fotbalu: kdy se píská ruka a ofsajd? ISPORT.CZ* [online]. 20.08.2020, [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-1-liga-rocnik-2020-21/382987/novinky-a-chytaky-v-pravidlech-fotbalu-kdy-se-piska-ruka-a-ofsajd.html>.
46. ŠKVOR, O., ŠPRYŇAR, R. *Rozhodčí před ligou: nejvíc kilometrů či faulů. Trend? VAR zásahů bude míň. ISPORT.CZ* [online]. 24.01.2023, [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-1-liga-rocnik-2022-23/426196/rozhodci-pred-ligou-nejvic-kilometru-ci-faulu-trend-var-zasahu-bude-min.html>.
47. ŠPRYŇAR, R. *VAR v Česku: víc zásahů. Kdy se jde k videu a kdy ne? ISPORT.CZ* [online]. 22.02.2020, [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-1-liga-rocnik-2019-20/376046/var-v-cesku-vic-zasahu-kdy-se-jde-k-vidou-a-kdy-ne.html?kapitola=570625>.
48. ŠTĚDRŮŇ, B. a kol. *Manažerské rozhodování a sport.* Praha: Univerzita Karlova. 2021. 181 s. ISBN: 978-80-246-4928-3.
49. TITTEL. Š. *Systém VAR si odbyl premiéru na MS. Video chyby nedělá, rozhodčí ano. IDNES.CZ* [online]. 17.7.2018, [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/ms-2018/mistrovstvi-sveta-2018-var.A180717_085109_ms-fotbal-2018_elv.
50. THEMONEY.CO. *Top 10 nejpopulárnějších sportů na světě v roce 2021* [online]. 2021, [cit. 2022-04-29]. Dostupné z: <https://themoney.co/cs/top-10-des-sports-les-plus-populaires-au-monde-en-2021/>.
51. VAN DEN BERG, L., & SURUJLAL, J. *Video assistant referee: spectator and fan perceptions and experiences* [online]. International Journal of social sciences and humanity studies, 2020. 449465s. ISSN: 1309-8063.
52. VOSECKÝ, R. *Fanouškovské přijetí VAR a technologizace fotbalu.* Praha, 2022. 62s. Bakalářská práce na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. Vedoucí bakalářské práce Numerato Dino, doc. PhDr., Ph.D.
53. ZELINKA, D. *Vnímání technologie VAR fanoušky pražských prvoligových fotbalových týmů.* Praha, 2020. 71 s. Bakalářská práce na UK FTVS. Vedoucí bakalářské práce Mgr. William Morea Crossan, Ph.D.

54. ZGLINSKI, J. *Rules, Standards, and the Video Assistant Referee in Football*. Sport, Ethics and Philosophy, 2020. 26 s. DOI: 10.1080/17511321.2020.1857823.
55. ŽIŽKA, V. *Skandální dění na fotbale v Plzni: Chorý je chorý, rozhodčí přijde o Slavii*. DENÍK.CZ [online]. 5.11.2022, [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/fotbal-zajimavosti/fotbal-fortuna-liga-viktoria-plzen-sparta-praha-tomas-chory-var-video.html>.

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Struktura Rady Mezinárodní fotbalové asociace.....	18
Obrázek č. 2 a 3: Ukázka grafických prvků pro velkoplošné obrazovky na stadionech.....	22
Obrázek č. 4: Signál rozhodčího, že dochází ke komunikaci s VAR.....	27
Obrázek č. 5: Signál rozhodčího, že si jde prohlédnout situaci na video.....	28
Obrázek č. 6 : Rozmístění kamer na stadionu na MS v Kataru.....	38
Obrázek č. 7: Operační místnost na světovém šampionátu v Kataru.....	39
Obrázek č.8: Poloautomatická ofsajdová technologie.....	40

Seznam grafů

Graf č. 1: Pohlaví respondentů.....	54
Graf č. 2: Sledování zápasů české ligy fanoušky v televizi.....	55
Graf č. 3: Sledování zápasů na stadionu.....	55
Graf č. 4: Zásah VAR v televizi.....	57
Graf č. 5: Zásah VAR na stadionu.....	57
Graf č. 6: VAR na všech zápasech Fortuna ligy.....	59
Graf č. 7: FIFA Novinka 2023.....	61
Graf č. 8: Sporné okamžiky a rozhodčí u monitoru.....	64
Graf č. 9: Zjednodušení pravidel.....	65
Graf č. 10: Konečné rozhodnutí sudího.....	66
Graf č. 11: Průměrná doba nastavení v zápase.....	68
Graf č. 12: Délka přezkumu technologií VAR.....	69
Graf č. 13: “Minimální zásah - maximální prospěch”.....	71
Graf č. 14: Kalibrovaná ofsajdová čára.....	72
Graf č. 15: Zavedení kalibrované čáry v české lize.....	73
Graf č. 16: Branková technologie.....	74
Graf č. 17: Přístup veřejnosti k technologii VAR.....	78
Graf č. 18: Přínos technologie VAR.....	79
Graf č. 19: VAR Manuál.....	82

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Osoby, které sedí u videa během zápasu.....	58
Tabulka č. 2: Fanoušci PROTI novince.....	62

Seznam příloh

Příloha č. 1: Žádost Etická komise	
Příloha č. 2: Úvod k elektronickému dotazníku	
Příloha č. 3: Informovaný souhlas pro respondenty	
Příloha č. 4: Dotazník pro fotbalovou veřejnost	
Příloha č. 5: VAR Manuál	
Příloha č. 6: Rozhovor s rozhodčím	

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Žádost Etická komise

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
Josef Martího 31, 162 52 Praha 6-Vešelavín

Žádost o vyjádření Etické komise UK FTVS

k projektu diplomové práce zahrnující lidské účastníky

Název projektu: Postoj rozhodčích a fotbalové veřejnosti k technologii VAR

Forma projektu: výzkumná práce - diplomová práce

Období realizace: listopad 2022 - duben 2023

Výzkum bude realizován v souladu s platnými epidemiologickými opatřeními Ministerstva zdravotnictví ČR.

Předkladatel: Bc. Vendula Kvardová, UK FTVS, katedra managementu

Hlavní řešitel: Bc. Vendula Kvardová, UK FTVS, katedra managementu

Místo výzkumu (pracoviště): Dle dohody s dotazovanými - online

Vedoucí práce (v případě studentské práce): Mgr. Jakub Štědroň, Ph.D.

Popis projektu: Práce se bude zaměřovat na získání informací ohledně postojů k relativně nové technologii ve fotbalu, kterou je video asistent rozhodčího, tedy ve zkratce VAR. Cílem je zjistit, jaký postoj mají k této technologii čeští fotbaloví rozhodčí. Půjde o metodu osobního dotazování, která bude provedena skrze online rozhovory. S rozhodčími tak budou provedeny online schůzky přes počítač, kde s nimi bude, po podepsání informovaného souhlasu, proveden rozhovor. Na začátku bude zmíněno, že je to dobrovolné a samozřejmě anonymní, tudíž bude jejich identita skryta. Rozhovory budou nahrávány a uchovány pouze u řešitele projektu. Kontakty na rozhodčí byly získány ve spolupráci s fakultou. Otázky nebudou zjišťovat žádná citlivá data.

Charakteristika účastníků výzkumu: Je předpokládáno, že půjde o tři účastníky, tedy tři fotbalové rozhodčí ve věkovém rozmezí 30-50 let. Budou to čeští fotbaloví rozhodčí, kteří pískají nebo dříve pískali první českou fotbalovou ligu. Tudíž mohou mít přímo zkušenosti s technologií VAR. Vzhledem k výzkumu ale není relevantní znát jejich věk či zdravotní předpoklady. Výzkumu se nezúčastní osoby s akutním (zejména infekčním) onemocněním.

Zajištění bezpečnosti: V případě tohoto výzkumu, který bude prováděn anonymně formou online rozhovorů, nejsou uváděna žádná rizika. Není tak třeba popisovat prostředí, neboť každý povede rozhovor od svého počítače. Jde o neinvazivní metodu výzkumu. Rizika prováděného výzkumu nebudou vyšší než běžně očekávaná rizika v rámci tohoto typu výzkumu.

Etické aspekty výzkumu: Výzkumu se nebudou účastnit žádné vulnerabilní (zranitelné) skupiny ani jednotlivci.

Potenciální střet zájmů: Vzhledem k tomuto výzkumu neexistuje žádná skutečnost, která by mohla narušit objektivitu. Řešitel nemá žádný vztah ani osobní zájem na výsledku výzkumu, který by mohl vést k osobnímu prospěchu. Tudíž nebude ohrožena důvěryhodnost projektu. Není tak žádný střet zájmu.

Ochrana osobních dat: Bude zdůrazněno, že soukromá a osobní data budou chráněna, především tím, že jde o anonymní formu a řešitel nebude nikde uvádět jména či informace, dle kterých by bylo možné účastníka rozeznat.

Data budou shromažďována a zpracovávána v souladu s pravidly vymezenými nařízením Evropské Unie č. 2016/679 a zákonem č. 110/2019 Sb. – o zpracování osobních údajů. Budou získávány následující osobní údaje – jméno, kontakt, jak dlouho pískají/pískali českou ligu, odpovědi na otázky v rozhovoru - které budou bezpečně uchovány na heslem zajištěném počítači v uzamčeném prostoru, přístup k nim bude mít pouze hlavní řešitel.

Uvědomuji si, že text je anonymizován, neobsahuje-li jakékoli informace, které jednotlivě či ve svém souhrnu mohou vést k identifikaci konkrétní osoby – budu dbát na to, aby jednotliví účastníci nebyli rozpoznatelní v textu práce. Osobní data, která by vedla k identifikaci účastníků výzkumu, budou do 1 dne po testování anonymizována. Získaná data budou zpracovávána, bezpečně uchována a publikována v anonymní podobě v diplomové práci, případně v odborných časopisech, monografiích a prezentována na konferencích, případně budou využita při další výzkumné práci na UK FTVS.

Požíování fotografií/vidcí/audio nahrávek účastníků:

Během výzkumu nebudou pořizovány žádné fotografie ani videozáznamy. Budou pořizovány pouze audio nahrávky.

Audio nahrávky: K audio nahrávkám bude mít přístup pouze hlavní řešitel a budou uchovány v krátkém časovém rozmezí pouze v počítači řešitele. Rozhovor bude nahrán hlavním řešitelem do aplikace v počítači, přes kterou bude prováděn online rozhovor. Poté bude přímo do počítače stažen. Po přepsání rozhovoru a anonymizaci osobních dat bude nahrávka v nejbližší době (do 1 týdne) smazána. Neanonymizovaná nahrávka verze rozhovoru bude bezpečně uchována pouze u hlavního řešitele na heslem zajištěném počítači a nebude nikde zveřejňována. Po přepsání bude účastníkům výzkumu text předložen ke schválení. Zveřejněny budou pouze přepsané anonymizované a účastníkem schválené rozhovory či jejich části.

V maximální možné míře zajistím, aby získaná data nebyla zneužita.

Text informovaného souhlasu (IS): příložen

Povinností všech účastníků výzkumu na straně řešitele je chránit život, zdraví, důstojnost, integritu, právo na sebeurčení, soukromí a osobní data zkoumaných subjektů, a podniknout k tomu veškerá preventivní opatření. Odpovědnost za ochranu zkoumaných subjektů leží vždy na účastnících výzkumu na straně řešitele, nikdy na zkoumaných, byť dali svůj souhlas k účasti na výzkumu. Všichni účastníci výzkumu na straně řešitele musí brát v potaz etické, právní a regulační normy a standardy výzkumu na lidských subjektech, které platí v České republice, stejně jako ty, jež platí mezinárodně. Potvrzují, že tento popis projektu odpovídá návrhu realizace projektu a že při jakékoli změně projektu, zejména použitých metod, zašlu Etické komisi UK FTVS revidovanou žádost.

V Praze dne: 18.11.2022

Podpis předkladatele:

Datum a podpis odpovědného pracovníka z místa výzkumu:

Vyjádření Etické komise UK FTVS

Složení komise: Předsedkyně: doc. PhDr. Irena Parry Martinková, Ph.D.

Členové: prof. MUDr. Jan Heller, CSc.

prof. PhDr. Pavel Slepíčka, DrSc.

PhDr. Pavel Hráský, Ph.D.

Mgr. Eva Prokešová, Ph.D.

Mgr. Tomáš Ruda, Ph.D.

MUDr. Simona Majorová

Projekt práce byl schválen Etickou komisí UK FTVS pod jednacím číslem:

dne:

Etická komise UK FTVS zhodnotila předložený projekt a **neshledala rozporů** s platnými zásadami, předpisy a mezinárodními směnicemi pro provádění výzkumu zahrnujícího lidské účastníky.

Řešitel projektu splnil podmínky nutné k získání souhlasu Etické komise UK FTVS.

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu
Josef Martího 31, 162 52, Praha 6

razítko UK FTVS

~ 20 ~

podpis předsedkyně EK UK FTVS

Postoje fotbalové veřejnosti k technologii VAR

Já, Bc. Vendula Kvardová, jsem studentem navazujícího studia na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Tímto se na Vás obracím s žádostí o vyplnění dotazníku, který bude sloužit jako podklad pro mou diplomovou práci.

Cílem je zjistit, jaký postoj mají k této technologii čeští fotbaloví rozhodčí a zároveň fotbalová veřejnost.

Chtěla bych Vás tedy požádat o vyplnění tohoto dotazníku (cca 10 min.).

Výzkum byl schválen Etickou komisí UK FTVS pod číslem: 211/2022
Vyplnění dotazníku je určeno pro veřejnost ve věku od 15 let do 80 let.
Osoby mladší 18ti let vyplní dotazník za přítomnosti svých zákonných zástupců.

Získaná data budou využita ke zpracování diplomové práce, případně dalšímu výzkumu na UK FTVS; budou zpracovávána, publikována a uchována v anonymní podobě a ochráněna před jiným užitím.

Pokud budete mít zájem seznámit se s výsledky studie, napište na adresu:
vendula.kvardova@seznam.cz

Vyplněním a odevzdáním dotazníku potvrzujete, že dobrovolně souhlasíte se svojí účastí v této výzkumné studii, o které jste byl(a) informován(a), jakož i o právu odmítnout účast nebo svůj souhlas kdykoliv odvolat bez represí, a to písemně Etické komisi UK FTVS.

Předem děkuji za Vaši ochotu při vyplnění dotazníku.

Příloha č. 3: Informovaný souhlas pro respondenty

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
Josef Martího 31, 162 52 Praha 6-Vešleslavin

INFORMOVANÝ SOUHLAS k žádosti 211/2022

Vážený pane,

v souladu se Všeobecnou deklarací lidských práv, nařízením Evropské Unie č. 2016/679 a zákonem č. 110/2019 Sb. – o zpracování osobních údajů a dalšími obecně závaznými právními předpisy (jakož jsou zejména Helsinská deklarace, přijatá 18. Světovým zdravotnickým shromážděním v roce 1964 ve znění pozdějších změn (*Fortaleza, Brazílie, 2013*); *Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování* (zejména ustanovení § 28 odst. 1 zákona č. 372/2011 Sb.) a *Úmluva o lidských právech a biomedicině* č. 96/2001, jsou-li aplikovatelné), Vás žádám o souhlas s Vaší účastí ve výzkumném projektu na UKFTVS v rámci diplomové práce s názvem **Postoj rozhodčích a fotbalové veřejnosti k technologii VAR** prováděné v online prostředí.

Projekt bude probíhat v období: listopad 2022 - duben 2023

Výzkum bude realizován v souladu s platnými epidemiologickými opatřeními Ministerstva zdravotnictví ČR.

Cílem výzkumného projektu je zjistit postoje fotbalových rozhodčích k technologii VAR.

Způsob zásahu bude neinvazivní. Budete se účastnit rozhovoru, který je anonymní a bude probíhat online. Časová náročnost projektu: 1-2 hodiny, půjde přibližně o 15 otázek.

Rizika prováděného výzkumu nebudou vyšší než běžně očekávaná rizika v rámci tohoto typu výzkumu.

Rozhovor bude nahráván hlavním řešitelem do aplikace v počítači, přes kterou bude daný rozhovor probíhat. Po přepsání rozhovoru a anonymizaci osobních dat bude nahrávka v nejbližší době (do 1 týdne) smazána. Neanonymizovaná nahraná verze rozhovoru bude bezpečně uchována pouze u hlavního řešitele na heslem zajištěném počítači a nebude nikde zveřejňována. Po přepsání Vám bude přepsaný text předložen ke schválení. Zveřejněny budou pouze přepsané anonymizované a účastníkem schválené rozhovory či jejich části.

Rozhovor bude anonymní a v online formě.

Přínosem tohoto výzkumného projektu pro Vás bude možnost získání přehledu o tom, jak je tato relativně nová technologie vnímána, zda byla přijata pozitivně či negativně. A to jak tedy mezi profesionály v oblasti, tak mezi fotbalovou veřejností.

Vaše účast v projektu je dobrovolná a nebude finančně ohodnocena.

Data budou shromažďována a zpracovávána v souladu s pravidly vymezenými nařízením Evropské Unie č. 2016/679 a zákonem č. 110/2019 Sb. – o zpracování osobních údajů.

Data budou shromažďována a zpracovávána v souladu s pravidly vymezenými nařízením Evropské Unie č. 2016/679 a zákonem č. 110/2019 Sb. – o zpracování osobních údajů. Budou získávány následující osobní údaje – jméno, kontakt, jak dlouho pískají/pískali českou ligu, odpovědi na otázky v rozhovoru - které budou bezpečně uchovány na heslem zajištěném počítači v uzamčeném prostoru, přístup k nim bude mít pouze hlavní řešitel.

Uvědomuji si, že text je anonymizován, neobsahuje-li jakékoli informace, které jednotlivě či ve svém souhrnu mohou vést k identifikaci konkrétní osoby – budu dbát na to, aby jednotliví účastníci nebyli rozpoznatelní v textu práce.

Osobní data, která by vedla k identifikaci účastníků výzkumu, budou do 1 dne po testování anonymizována. Získaná data budou zpracovávána, bezpečně uchována a publikována v anonymní podobě v diplomové práci, případně v odborných časopisech, monografiích a prezentována na konferencích, případně budou využita při další výzkumné práci na UK FTVS.

V průběhu výzkumu nebudou pořízovány fotografie ani videa. Budou pořízovány **audionahrávky**, ke kterým bude mít přístup pouze hlavní řešitel a budou uchovány v krátkém časovém rozmezí (do 1 týdne) pouze v počítači řešitele. Rozhovor bude nahráván hlavním řešitelem do aplikace v počítači, přes kterou bude daný rozhovor probíhat. Po přepsání rozhovoru a anonymizaci osobních dat bude nahrávka do 1 týdne smazána. Neanonymizovaná nahraná verze rozhovoru bude bezpečně uchována pouze u hlavního řešitele na heslem zajištěném počítači a nebude nikdy zveřejňována. Po přepsání Vám bude přepsaný text předložen ke schválení. Zveřejněny budou pouze přepsané anonymizované a účastníkem schválené rozhovory či jejich části.

Vaše účast v projektu je dobrovolná a nebude finančně ohodnocená.

S celkovými výsledky a závěry výzkumného projektu se můžete seznámit v diplomové práci v studentském informačním systému (SIS), nebo na e-mail adrese: vendula.kvardova@seznam.cz

V maximální možné míře zajistím, aby získaná data nebyla zneužita.

Jméno a příjmení předkladatele a hlavního řešitele projektu: Bc. Vendula Kvardová
Jméno a příjmení osoby, která provedla poučení: Bc. Vendula Kvardová Podpis:

Prohlašuji a svým níže uvedeným vlastnoručním podpisem potvrzuji, že dobrovolně souhlasím s účastí ve výše uvedeném projektu a že jsem měl(a) možnost si řádně a v dostatečném čase zvážit všechny relevantní informace o výzkumu, zeptat se na vše podstatné týkající se účasti ve výzkumu a že jsem dostal(a) jasné a srozumitelné odpovědi na své dotazy. Byl(a) jsem poučen(a) o právu odmítnout účast ve výzkumném projektu nebo svůj souhlas kdykoli odvolat bez represí, a to písemně Etické komisi UK FTVS, která bude následně informovat předkladatele projektu. Dále potvrzuji, že mi byl předán jeden originál vyhotovení tohoto informovaného souhlasu.

Místo, datum
Jméno a příjmení účastníka Podpis:

Souhlasím s textem přepsaného a anonymizovaného rozhovoru v rámci výše uvedeného výzkumu.

Místo, datum
Jméno a příjmení účastníka Podpis:

Příloha č. 4 - Dotazník pro fotbalovou veřejnost

1. Jsem:*

Vyberte jednu odpověď

Žena

Muž

Jiné

2. Jak často sledujete zápasy české ligy v TV?*

Vyberte jednu odpověď

každé ligové kolo

2 - 3x za měsíc

1x za měsíc

1 - 3x za sezonu

nikdy

3. Viděli jste někdy zásah VARu v přímém přenosu v TV?*

Vyberte jednu odpověď

ANO

NE

4. Jak často chodíte na fotbalové utkání na stadion?*

Vyberte jednu odpověď

každé ligové kolo

2 - 3x za měsíc

1x za měsíc

1 - 3x za sezonu

nikdy

5. Viděli jste někdy na stadionu VAR přímo v akci?*

Vyberte jednu odpověď

ANO

NE

6. Kdo zastává pozici videorozhodčího během zápasu?*

Napište jedno nebo více slov...

500

7. Funguje technologie VAR na všech zápasech Fortuna ligy?*

Vyberte jednu odpověď

ANO

NE

NEVÍM

8. Z jakých důvodů si myslíte, že rozhodčí okamžitě nevysvětlují VARem zkoumané situace na hřišti?*

Napište jedno nebo více slov...

500

9. Momentálně FIFA testuje novinku, kdy rozhodčí musí verdikty po kontrole u videa vysvětlovat divákům na stadionu i u TV obrazovek pomocí mikrofonu. Byl by správný krok, zavést to i v české lize?*

Vyberte jednu odpověď

ANO

NE

10. Proč si to myslíte?*

Napište jedno nebo více slov...

500

11. Rozhodčí se má jít podívat na monitor pouze, pokud to VAR vyhodnotí jako sporné.*

Vyberte jednu odpověď

Souhlasím

Spíše souhlasím

Spíše nesouhlasím

Nesouhlasím

12. Fotbal je mnohdy subjektivní. Pravidla jsou až zbytečně složitá, měla by se zjednodušit.*

Vyberte jednu odpověď

Souhlasím

Spíše souhlasím

Spíše nesouhlasím

Nesouhlasím

13. Myslíte si, že ve všech situacích, které VAR zkoumá, je konečné rozhodnutí na sudím na hřišti?*

Vyberte jednu odpověď

ANO

NE

14. Pokud jste odpověděli ne, kdy tedy není konečné rozhodnutí na sudím na hřišti?

Napište jedno nebo více slov...

500

15. Nastavuje se průměrně delší doba než dříve. Je to podle Vás adekvátní vzhledem k prodlevám kvůli VARu?*

Vyberte jednu odpověď

ANO

NE

16. VAR zasahuje při jasných a zjevných chybách. Jak vnímáte dobu jeho rozhodování?*

Vyberte jednu odpověď

Příliš dlouhá

Přiměřeně dlouhá

Krátká

+

17. Jak si myslíte, že videoasistent rozhodčího (VAR) ví, co je zjevné pochybení/jak ho posuzuje? (tzn. zjevná chyba rozhodčího, při které musí VAR zasáhnout)*

Napište jedno nebo více slov...

500

18. Fungování VAR ve Fortuna lize odpovídá krédu : “Minimální zásah - maximální prospěch”.*

Vyberte jednu odpověď

Souhlasím

Spíše souhlasím

Spíše nesouhlasím

Nesouhlasím

+

19. Funguje v české lize kalibrovaná ofsajdová čára?*

Vyberte jednu odpověď

ANO

NE

NEVÍM

20. Pokud jste odpověděl ne nebo nevím, měla by se v české lize technologie zaměřená na ofsajd zavést?

Vyberte jednu odpověď

ANO

Spíše ANO

Spíše NE

NE

21. V české lize nefunguje goal-line technology (branková technologie). Je to hodně drahé a jestli se to tu stalo 1-2x ročně, tak to za to nestojí.*

Vyberte jednu odpověď

Souhlasím

Spíše souhlasím

Spíše nesouhlasím

Nesouhlasím

22. Jaká vidíte pozitiva na technologii VAR?*

Napište jedno nebo více slov...

500

23. Jaká vidíte negativa na technologii VAR?*

Napište jedno nebo více slov...

500

24. Přístup veřejnosti bude do budoucna pořád stejný, někteří budou pro technologii, někteří stále proti.*

Vyberte jednu odpověď

Souhlasím

Spíše souhlasím

Spíše nesouhlasím

Nesouhlasím

25. Co technologie VAR přinesla?*

Vyberte jednu nebo více odpovědí

Zrychlila průběh hry

Zpomalila průběh hry

Spravedlivější rozhodování

Méně simulování

Mnoho spekulací

Jiná...

26. Jak by se podle Vás dalo fungování VAR zlepšit?*

Napište jedno nebo více slov...

500

27. Víte, že existuje VAR Manuál, podle kterého se rozhodčí musí řídit?*

Vyberte jednu odpověď

ANO

NE

Principy

**VAR pomáhá rozhodčímu v případě zjevné chyby
nebo při přehlédnutí vážného přestupku.**

**Rozhodčí vždy nejprve učiní rozhodnutí a teprve poté
může dojít k jeho přezkumu.**

Přesnost je důležitější než rychlost.

Hráči ani trenéři nemohou žádat o přezkum.

Konečné rozhodnutí činí vždy rozhodčí.

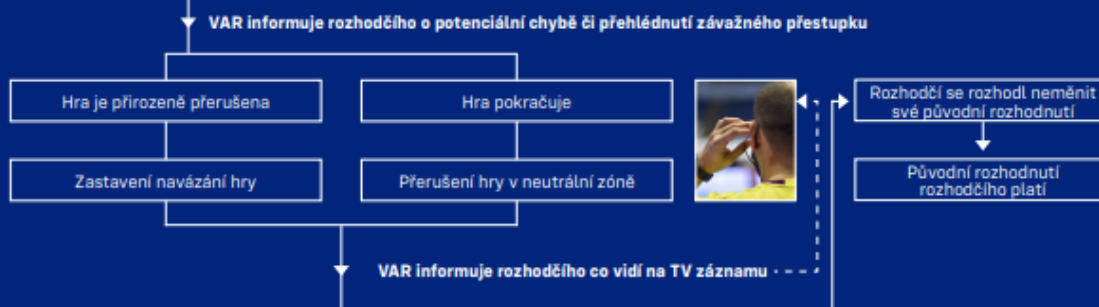
Minimum zásahů s maximálním efektem.

Postup

TICHÁ KONTROLA

KONTROLA

PŘEZKUM

Manuál

VAR intervenuje v následujících případech:	Faktická rozhodnutí R jde k monitoru	Subjektivní rozhodnutí R jde k monitoru	K přezkumu může dojít do zahájení hry	K přezkumu může dojít kdykoliv do konce utkání
Dosažení branky				
hra rukou střelce branky bezprostředně před dosažením branky	X		X	
přestupky útočícího družstva před dosažením branky (mimo hru rukou střelce branky) v útočné fázi		X	X	
ofsajd - hráč v ofsajdové pozici se zjevně zapojí do hry	X		X	
ofsajd - zkoumá se zapojení do hry hráče v ofsajdové pozici		X	X	
míč mimo hrací plochu před dosažením branky	X		X	
míč přešel či nepřešel brankovou čáru v prostoru branky	X		X	
Pokutový kop				
nařizení/nenařizení pokutového kopu		X	X	
místo přestupku uvnitř nebo mimo pokutové území	X		X	
přestupky útočícího družstva před nařizením pokutového kopu v útočné fázi		X	X	
ofsajd před nařizením pokutového kopu - hráč v ofsajdové pozici se zjevně zapojí do hry	X		X	
ofsajd před nařizením pokutového kopu - zkoumá se zapojení do hry hráče v ofsajdové pozici		X	X	
míč mimo hrací plochu před pokutovým kopem	X		X	
provádění PK - přestupky brankáře či hráče provádějícího PK	X		X	
provádění PK - není dosaženo branky, míč je ve hře po odrazu od tyče, břevna či zásahu brankáře a dojde k předčasnému vstupu do pok. území obránce či útočníka, který se významně zapojí do hry	X		X	
Přímá červená karta				
zmaření zjevné brankové možnosti		X	X	
přestupky útočícího družstva před zmařením zjevné brankové možnosti v útočné fázi		X	X	
ofsajd před zmařením zjevné brankové možnosti - hráč v ofsajdové pozici se zjevně zapojí do hry	X		X	
ofsajd před zmařením zjevné brankové možnosti - zkoumá se zapojení do hry hráče v ofsajdové pozici		X	X	
míč mimo hrací plochu před zmařením zjevné brankové možnosti	X		X	
surová hra		X	X	
hrubé nesportovní chování, kousnutí nebo plivnutí jakékoli osoby		X		X
použití pohoršujících, urážlivých nebo vulgárních gest		X		X
udělení ŽK nebo ČK za jakýkoliv přestupek, který původně nebyl zaznamenaný, ale byl identifikovaný během přezkumu - např. odhazení simulace při přezkumu pokutového kopu, odhazený bezohledný zákrok za ŽK při přezkumu surové hry odhazení ŽK za zmaření střelné se rozvíjející se akce při přezkumu zmaření zjevné brankové možnosti		X	X	
Chybná identifikace napomenutého či vyloučeného hráče				
udělení ŽK nesprávnému hráči	X			X
udělení ČK nesprávnému hráči	X			X
Výjimečné případy závažného porušení navázání hry				
nesprávné družstvo naváže hru (např. jiné družstvo než které určil rozhodčí) a případně dosáhne branky/pokutového kopu	X		X	
hráč sa dotkne míče dvakrát za sebou při volném kopu a dosáhne branky/pokutového kopu	X		X	
branky je dosaženo přímo z vzhazování nebo z nepřímého volného kopu aniž by se míče dotknul jiný hráč	X		X	

VAR neintervenuje v následujících případech:	Faktická rozhodnutí R nejde k monitoru	Subjektivní rozhodnutí R jde k monitoru	K přezkumu může dojít do zahájení hry	K přezkumu může dojít kdykoliv do konce utkání
udělení ŽK (ani pokud se jedná o 2. ŽK)				
provádění PK - přestupky bránících či útočících hráčů s výjimkou brankáře a hráče provádějícího PK a případů, kdy není dosaženo branky, míč je ve hře po odrazu od tyče, břevna či zásahu brankáře a dojde k předčasnému vstupu do pok. území obránce či útočníka, který se významně zapojí do hry				
nařizení volného kopu, kopu od brány, rohového kopu nebo vzhazování ve prospěch nesprávného družstva				
nesprávný způsob vzhazování (nohy, ruce, postavení)				
míč je v pohybu při volném kopu, kopu od branky atd.				
míč se nedotýká země při míči rozhodčího				
nesprávné družstvo provede výkop				

1 Nejprve bych se Vás chtěla zeptat na jednu základní informaci k Vám – Jaká byla Vaše kariéra v oblasti rozhodcovství?

R: Já jsem začal v lize v roce 2000 a skončil v roce 2015, v letech 2006 až 2015 jsem byl mezinárodní rozhodčí.

2 Nyní se přesuneme k tématu VAR. Odkdy se používá VAR v ČR?

V České republice se VAR podle mě používá od roku 2017. Teď tedy probíhá již šestým rokem.

3 Kolik osob sedí za videem a o jaké osoby jde?

V ČR používáme dvě společnosti, které ten VAR dělají, které poskytují ty vozy a technické zázemí a každá má jinou technologii. Když to dělá O2 TV tak tam je jeden operátor, plus tam sedí VAR a jeden asistent VAR, tedy AVAR. Jsou tam tedy tři lidi v tom voze. A pak je druhá společnost, to je VMG a ta má tři operátory, plus tedy VAR a AVAR.

4 VAR a AVAR jsou bývalí rozhodčí nebo přímo specialisté na VAR?

To jsou v 95% aktivní současní rozhodčí listiny první a druhé ligy – rozhodčí a asistenti. AVAR většinou dělají asistenti. A máme tam jednoho specialistu, který už je bývalí rozhodčí a dělá pouze VAR. Všichni ostatní jinak pískají a jsou na listině první, druhé ligy.

5 Funguje tedy VAR na všech zápasech Fortuna ligy?

Ano a také ve vybraných zápasech MOL Cupu.

Jak se vybírají zápasy v MOL Cupu?

Jedeme od čtvrtfinále dál, tam to je již na všech zápasech.

6 Proběhly nějaké změny ohledně VAR od roku 2017?

Mění se lidi samozřejmě, ale jinak protokol VAR zůstává v podstatě stejný. Akorát je to o tom nasadit laťku, hranici těch intervencí, kdy do toho ten VAR má vstupovat a kdy ne. Tak to se samozřejmě v čase mění.

7 VAR posuzuje 4 základní situace po zjevných chybách. Rozhodčí se ale nejde vždy podívat k monitoru na hřišti. Kdy se tedy jde a kdy nejde podívat na monitor?

My k tomu máme manuál, který Vám pak můžu dát, abyste viděla, kdy jako může a kdy nemůže. No a pak samozřejmě je to právě o té hranici těch intervencí, kdy už třeba v tom pokutovém území, kdy už do toho VAR má vstoupit a kdy ho má zavolat.

To je samozřejmě subjektivní. Momentálně je to tak, že chceme, aby chodili jen do jasných věcí.

8 Rozhodčí jde k monitoru vždy na doporučení od VARu?

Ano. Vždycky to vyhodnocuje VAR, když mu to přijde jako zjevná chyba rozhodčího, tak v tom případě ho povolá.

9 Finální rozhodnutí je vždy na rozhodčím na hřišti?

Ano, vždy na rozhodčím na hřišti. Plus tam jsou faktická rozhodnutí, která jsou vidět právě v tom manuálu, kde to možná bude lépe pochopitelné. (Manuál pak dám do přílohy)

Máme manuál, ve kterém jsou případy, kdy do toho vstupuje a potom, jestli se jedná o faktické rozhodnutí. Když je faktické, tak ten rozhodčí k monitoru ani nejde, zbytečně by se zdržovala hra. Jde například o ofsajd nebo jasné hraní rukou. V tu chvíli rozhodne pouze na základě informace od VARu. Když je subjektivní, tak tam rozhodčí jde a musí to vidět a sám musí rozhodnout.

10 Co se týče ofsajdu, u nás není žádná technologie. Nejedná se třeba o zavedení kalibrované ofsajdové technologie?

Určitě se jedná, komise rozhodčích by ji uvítala, ale je to otázka technologická a otázka financí. Teď to vypadá, že to bude spojený s výběrovým řízením na poskytovatele těch televizních přenosů. Kdo to “vytendruje”, tak součástí toho bude povinnost zajistit i tu kalibrovanou ofsajdovou čáru.

Měla by tedy být, za rok a půl by tady mohla být. Je to reálné.

11 Jak VAR posuzuje, co je zjevné a jasné pochybení?

Na to máme školení, trvá to desítky a stovky hodin. Je to s rozhodčími neustále rozebíráno a měly by to být jasné věci, kdy je jasný důkaz, že tam došlo k nějakému přestupku. Špatně se to slovně vysvětluje. Máme semináře, děláme různé videotesty, abychom se sladovali na těch situacích, abychom to všichni viděli stejně.

12 Jak VAR posuzuje úmysl?

Jak myslíte úmysl?

Například u hraní rukou.

Ruka je složitá, tam je hodně aspektů. Měli by chodit do rukou, které se mají pískat. Pravidlo o ruce je vážně komplikované, vysvětlování je na dlouho.

13 Funguje v české lize branková technologie?

Ne, ani nebude. To je hodně drahé, protože by to stálo podle mě desítky milionů korun a jestli se to tady stane jednou dvakrát za rok. Letos se nám to podle mě ještě nestalo. A aby tady někdo zaplatil za rok 30 milionů, kvůli jednomu gólu, tak to za to nestojí.

14 VAR je založený na krédu: “Minimální zásah – Maximální prospěch”. Odpovídá současné fungování VAR tomuto krédu?

Já si myslím, že ano. My to tam máme také umístěné, v tom manuálu. Snažíme se, aby to tak bylo. Těch intervencí by nemělo být tolik, protože ono to potom ničí to utkání. Hra se přeruší, hráči vypadnou z tempa, diváci nejsou spokojeni, neví, co se tam kolikrát řeší.

15 Jak vnímáte dobu rozhodování, měla by se zkrátit?

Všichni se snaží to samozřejmě udělat co nejrychleji, je to o tom, jak rychle dostanou záběry od operátora. To je důležité, že operátor musí být rychlý, když je pomalý, tak to samozřejmě trvá déle. Pak jsou složité situace, kdy VAR potřebuje více záběrů z různých kamer, tam to prohlížení trvá delší dobu. Ale snažíme se to zkrátit na minimum.

16 Lidé u VAR si musí o dané záběry od operátora sami říct?

Ano. Když je ten operátor zkušený, tak jim to dává sám, cítí, kde to je nejlépe vidět a když je méně zkušený, tak si rozhodčí říkají sami.

17 Nastavuje se průměrně delší doba než dříve. Je to po vzoru nedávného MS v Kataru?

Obecně jsme vždycky chtěli, aby rozhodčí byli důslední v tom nastavování. I na podzim před Mistrovstvím světa se podle mě nastavovalo docela dost. Teď se nastavuje ještě malinko víc, ale myslím si, že je to dobře. Myslím, že je to adekvátní.

18 Na MS fungovala poloautomatická ofsajdová technologie. Je reálné, že by někdy byla i v české lize?

Ne, my tady zatím fungujeme ve vozech, nemáme tady ani VAR centrálu. Je to všechno otázka peněz.

19 Momentálně FIFA testuje novinku, kdy rozhodčí musí verdikty po kontrole u videa vysvětlovat divákům na stadionu i u TV obrazovek pomocí mikrofону. Jaký na to vy máte názor? Měla by se tato novinka pak zavést i v naší lize?

My bychom to udělali hned, kdybychom k tomu měli technické možnosti. My jsme to i dokonce řešili, jestli by to šlo u nás a že kdyby to šlo, tak to uděláme hned. U nás to není zobrazeno ani na obrazovkách na stadionech.

Každý stadion má obrazovky, ale doposud se to zatím neudělalo. Na obrazovkách je pouze, že je VAR přezkum, ale není tam, co se přezkoumává.

20 Pokud to tedy FIFA schválí, dočkáme se toho i v naší lize?

Pokud budeme technicky schopný to zajistit, pokud dostaneme tu techniku, tak to určitě dělat budeme. Myslím, že je to prospěšné.

To by bylo skvělý, to by pomohlo hodně.

Ale samozřejmě ne stoprocentně. Lidi nejsou schopni přijmout chyby.

21 Myslíte, že diváci budou tuto novinku vnímat pozitivně?

Já myslím, že ano. Spousta věcí se vysvětlí. Určitě ne všechny, je jasné, že lidi některé věci nevezmou, ale myslím si, že to pomůže.

22 V čem by se dal ještě VAR vylepšit v očích diváků?

Ten fotbal je složitý v tom, že je to mnohdy subjektivní. Jestli to je faul nebo není, tak se tam zohledňuje mnoho věcí a lidi, podle mě jak se vyvíjejí pravidla, tak to ani neznají. Možná tedy nějaké zjednodušení pravidel, třeba právě o té ruce. Myslím, že je to zbytečně složitě.

23 Změnil se díky VARu fotbal?

Určitě, je teď spravedlivější, hráči nesimulují.

24 Je díky technologii vyvíjen na rozhodčí větší tlak než dříve?

Já si to nemyslím. Myslím si, že dříve to bylo složitější v tom, že člověk neměl žádnou pojistku. Dneska ten rozhodčí udělá chybu a pomůže mu ten VAR, opraví ho, tak je vlastně klid. Dřív, když se udělala chyba, tak byl průšvih, nikdo Vás neopravil.

Nespoléhají se tak rozhodčí až příliš na VAR?

My chceme, aby se tak nedělo, aby se rozhodovali sami za sebe.

25 Jaká vidíte pozitiva a negativa na technologii VAR?

Pozitivum je, že je rozhodování spravedlivější, negativum je, že lidé očekávají, že už se nestane žádná chyba. Ale za VARem sedí lidi, takže samozřejmě chyby se dějí, i s VARem. Což lidi nejsou schopni tolerovat, kvůli tomu, že tam ten VAR je.

26 VAR je u nás přibližně 5 let, ale stále poměrně dost chybuje, případně jsou rozhodnutí přinejmenším kontroverzní. Jak by se dalo fungování technologie do budoucna vylepšit? Co by se mělo změnit?

To je to, o čem jsme se bavili. Je to subjektivní, takže to není možné změnit. Dokud to jsou lidi, VAR, tak chyby nějaké budou. Stalo se v Itálii, že si zapomněl, když maloval tu ofsajdovou čáru, obránce. V Anglii čáru ani nenakreslil, takže mu utekl ofsajd. Jsou to pouze lidi. Lidi dělají chyby.

Diváci jsou stále pro/proti.

To bude furt, to nikdy nebude. Ti, kteří tomu úplně nerozumí, tak budou vždycky jednou pro, jednou proti podle toho, jestli jejich tým vyhraje. Ti, kteří tomu rozumí, ví, že ten VAR pomáhá fotbalu, ale špatně se to vysvětluje.

Přístup veřejnosti bude pořád stejný, neměnný stav, někteří budou pro někteří proti stále. --- spíše souhlasím, spíše nesouhlasím.... škála - 4 varianty, bez středu

Lidi žijí v nějaké bublině, oni těm rozhodčím nevěří. To je ten problém, pokud jim nebudou věřit, tak se celý život budou trápit. Dělá chyby rozhodčí, trenér i hráč. Když udělá hráč chybu, tak za tím nikdo nic nevidí, když udělá trenér chybu, taky zatím nikdo nic nevidí, když udělá chybu rozhodčí, tak za tím vidí korupci. Neříkám, že nebyly v minulosti aféry, ale fotbal měl aféru, ne rozhodčí.